

Radijo ryšio vadovas

Pratarmė

Radio ryšio vadovas parengtas vadovaujantis Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 10 ir 11 priedais, PANS-RAC (Doc 4444) bei “Manual of Radiotelephony” (Doc 9432-AN/925 second edition, 1990). Patogumo dėlei pateikiame frazeologijos pavyzdžių lietuvių ir anglų kalba. Lietuviškuose pavyzdžiuose skliausteliuose nurodomas kitas žodis arba terminas, kuris galėtų būti pavartotas radio ryšio metu.

Radio ryšio frazeologija lietuvių kalba ateityje bus tobulinama ir papildoma, atsižvelgiant į lakūnų bei skrydžių vadovų siūlymus.

Civilinės Aviacijos inspekcija

TURINYS

Bendrosios nuostatos

1 SKIRSNIS. SĄVOKOS

1.1. Pagrindinių sąvokų, vartojamų šiame vadove, apibrėžimai	5
1.2. Santrumpos	7
1.3. Vadovo turinio paaiškinimai	11

2 SKIRSNIS. BENDROSIOS NAUDOJIMO TAISYKLĖS

2.1. Įvadas	12
2.2. Perdavimo tvarka	12
2.3. Paraidinis informacijos perdavimas	12
2.4. Skaičių perdavimas	13
2.5. Laiko perdavimas	15
2.6. Standartiniai žodžiai ir frazės	16
2.7. Šaukinys	17
2.7.1. Radijo stoties šaukinys	17
2.7.2. Orlaivio šaukinys	17
2.8. Ryšys	19
2.8.1. Ryšio nustatymas ir tęsimas	19
2.8.2. Radijo ryšio dažnio keitimas	20
2.8.3. Leidimų perdavimas ir pakartojimo reikalavimai	20
2.8.4. Patikrinimo procedūros	22

3 SKIRSNIS. BENDROJI FRAZELOGIJA

3.1. Įvadas	23
3.2. Aukščio pranešimai	23
3.3. ORL vietos pranešimai	25
3.4. Skrydžių planai	26

4 SKIRSNIS. AERODROMO SKRYDŽIŲ VALDYMAS: ORLAIVIS

4.1. Įvadas	27
4.2. Informacija išvykimui ir variklių paleidimui	27
4.3. Vilkimas, stumimas (bukasyravimas)	28
4.4. Riedėjimas (važiavimas)	28
4.5. Kilimas (startavimas)	30
4.6. Skrydžiai aerodromo ratu	33
4.7. Baigiamasis artėjimo etapas ir tūpimas	35
4.8. Antrasis ratas. Artėjimo (užėjimo) kartojimas	36
4.9. Nutūpus	37
4.10. Informacija apie aerodromą	37

5 SKIRSNIS. RADIO RYŠYS SU AERODROMO ANTŽEMINĖMIS TRANSPORTO PRIEMONĖMIS

5.1. Įvadas	39
5.2. Judėjimo instrukcijos	39
5.3. Juostos (KTT) kirtimas	40
5.4. Transporto priemonė, bukasyruojanti orlaivį	41

6 SKIRSNIS. BENDROJI FRAZELOGIJA KONTROLIUOJANT RADARU

6.1. Įvadas	42
6.2. Radiolokacinis atpažinimas, kontrolė ir vektoravimas	42
6.3. Radiolokacinis vektoravimas	43
6.4. Informacija apie judėjimą ir manevravimą	44

6.5. Antrinė radiolokacija	45
6.6. Radiolokacinė pagalba orlaiviams, praradusiems radijo ryšį	46
<u>7 SKIRSNIS. SKRYDŽIŲ VALDYMAS PRIEIGOJE</u>	
7.1. Išvykimas pagal prietaisus	47
7.2. Išvykimas skrendant vizualiai (VFR)	47
7.3. Atvykimas pagal prietaisus	48
7.4. Atvykimas skrendant vizualiai (VFR)	51
7.5. Radiolokacinis vektoriaus nustatymas (vektoriavimas) baigiamajame artėjimo etape	52
7.6. Artėjimas pagal apžvalgos radarą (SRA)	53
7.7. Artėjimas tūpti pagal tikslų radarą (PAR)	56
<u>8 SKIRSNIS. SKRYDŽIŲ VALDYMAS REGIONO ERDVĖJE</u>	
8.1. Skrydžių valdymo regioninė tarnyba	58
8.2. Vietos informacija	59
8.3. Informacija apie skrydžio lygį	59
8.4. Skrydžiai įeinant (įsiterpianč) į oro kelius (trasas)	61
8.5. Skrydžiai paliekant oro kelius (trasas)	61
8.6. Skrydžiai kertant oro kelius (trasas)	61
8.7. Skrydžiai laukiant kelyje (maršrute)	62
8.8. Radiolokatorius (radaras)	63
<u>9 SKIRSNIS. NELAIMĖS IR SKUBOS RYŠIO PROCEDŪROS BEI VEIKSMAI, PRARADUS RADIJO RYŠĮ</u>	
9.1. Įvadas	64
9.2. Nelaimės pranešimas	64
9.2.1. Nelaimės ištiktas orlaivis	64
9.2.2. Tylos periodo įvedimas	65
9.2.3. Nelaimės ir tylos periodo pabaiga	66
9.3. Skubus pranešimas	66
9.4. Avarinis žemėjimas	67
9.5. Radijo ryšio gedimai	68
<u>10 SKIRSNIS. METEOROLOGINĖS IR KITOS AERODROMO INFORMACIJOS PERDAVIMAS</u>	
10.1. Įvadas	69
10.2. Matomumas ant juostos. KTT matomumo nuotolis (RVR).....	69
10.3. JUOSTOS (KTT) būklė	69
<u>11 SKIRSNIS. SKRYDŽIO APTARNAVIMAI</u>	
11.1. Avarinis kuro išpylimas	71
11.2. Orlaivio sukelta turbulencija (valkties turbulencija)	71
11.3. Vėjo poslinkis	71
11.4. Radiopelengacija (krypties radimas)	72
11.5. Orlaivių informaciniai transliavimai (TIBA)	72
11.6. Pranešimai apie skrydžio eigą	73
11.7. Eterio klausymasis	73

1 SKIRSNIS

SAVOKOS

1.1. Pagrindinių sąvokų, vartojamų šiame vadove, apibrėžimai

Aerodromo skrydžių valdymo paslaugos (aerodrome control service). Skrydžių valdymo paslaugos aerodromo eismui.

Aerodromo eismas (aerodrome traffic). Visas judėjimas aerodromo manevravimo lauke ir visi skrydžiai arti aerodromo.

Pastaba: orlaivis (ORL) yra arti aerodromo, kai jis yra skrydžių aerodromo rate, įskrenda arba išskrenda iš jo.

Skrydžių aerodromo ratas (aerodrome traffic circuit). Arti aerodromo ORL skraidymui nustatyta speciali trajektorija.

Mobilusis aviacijos ryšys (aeronautical mobile service). Mobilus ryšys tarp antžeminių aviacijos radijo stočių (RS) ir ORL arba tarp orlaivių RS. Šiam ryšiui gali būti naudojamos ORL avarinio ryšio stotys ir avarijos vietos nustatymo radijo švyturiai, veikiantys avariniais dažniais.

Aviacijos stotis (aeronautical station). Aviacijos mobilios tarnybos antžeminė RS, kuri gali būti įrengta laive arba ant platformos jūroje.

Abipusis oro ir žemės ryšys (air-ground communication). Abipusis ryšys tarp ORL ir radijo stoties, esančios žemėje.

Oro eismas (air traffic). Visi skrendantys ir aerodromo manevravimo lauke judantys ORL.

Skrydžių valdymo tarnybos (SVT) leidimas (air traffic control (ATC) clearance). Leidimas orlaiviui veikti pagal skrydžių valdymo tarnybos nustatytas sąlygas.

Oro eismo paslaugos (air traffic service). Bendrasis terminas, reiškiantis atitinkamą skrydžių informacijos tarnybą, avarinę (informacinę) tarnybą, konsultacines oro eismo paslaugas, skrydžių valdymo paslaugas (regiono skrydžių valdymas, prieigos arba aerodromo eismo paslaugos).

Oro eismo paslaugų tarnyba (air traffic services unit). Bendrinis terminas, reiškiantis atitinkamas skrydžių valdymo tarnybas, skrydžių informacijos centrą arba oro eismo paslaugų informacijos tarnybą.

Oro kelias (airway). Kontroliuojama oro erdvė arba koridoriaus formos nustatyta jos dalis, aprūpinta radionavigacinėmis priemonėmis.

Altitudė arba absoliutusias aukštis (altitude). Lygio, taško ar objekto, laikomo tašku, vertikalus atstumas išmatuotas nuo vidutinio jūros lygio (MSL).

Prieigos valdymo paslaugos (approach control service). Skrydžių valdymo paslaugos teikiamos kontroliuojamiems atvykstančių ir išvykstančių orlaivių skrydžiams.

Peronas (apron). Nustatytas sausumos aerodromo plotas, skirtas ORL statyti, kad būtų galima išlaipinti ir įlaipinti keleivius, krauti paštą ir krovinį, pilti degalus, atlikti techninę priežiūrą bei ORL stovėti.

Regiono (erdvės) valdymo centras (area control centre ACC). Padalinys, skirtas teikti skrydžių valdymo paslaugas kontroliuojamiems orlaivių skrydžiams jo jurisdikcijos kontroliuojamoje erdvėje.

Aerodromo rajono informacijos automatinio perdavimo tarnyba (automatic terminal information service ATIS). Atvykstančių ir išvykstančių orlaivių aprūpinimas atitinkama informacija, transliuojama ištisa parą arba nustatytu laiku, ją nuolat kartojant.

Aklasis siuntimas (Blind transmission). Vienos stoties pranešimas kitai, kai nustatyti abipusio ryšio negalima, bet tikimasi, kad kviečiamoji RS gali priimti informaciją.

Radio transliavimas (broadcast). Oro navigacinės informacijos perdavimas, be konkretaus adresato.

Leidimo galiojimo riba (clearance limit). Punktas, iki kurio galioja skrydžių valdymo tarnybos leidimas orlaiviumi.

Kontroliuojamoji oro erdvė (controlled airspace). Nustatyto dydžio oro erdvė, kurioje teikiamos skrydžių valdymo paslaugos skrydžiams (IFR ir VFR), atsižvelgiant į oro erdvės klasifikaciją.

Kontroliuojamoji zona (control zone). Kontroliuojama oro erdvė, esanti tarp žemės ir nustatytos viršutinės ribos.

Artėjimo (užėjimo) numatytasis laikas (expected approach time). Laikas, kurį skrydžių valdymo tarnyba numato, kad atvykstantis ORL, užtrunkantis laukimo zonoje, paliks laukimo tašką artėjimui tūpti.

Skrydžių informacijos centras (flight information centre). Punktas, teikiantis skrydžių informacines ir aliarmo skelbimo paslaugas.

Skrydžio planas (flight plan). Atitinkama oro eismo paslaugų tarnyboms pateikiama informacija, susijusi su ORL skrydžiu arba jo dalimi.

Kursas (heading). ORL išilginės ašies kryptis paprastai reiškia kampo laipsniais nuo šiaurės tikrojo, magnetinio, kompasinio ar sąlyginio dienovidinio (meridiano).

Laukimo taškas (holding point). Vizualiai ar kitu būdu atpažinta nustatytoji vieta, virš kurios, pagal skrydžių valdymo tarnybos leidimą, skrendantis orlaivis atlieka laukimo procedūrą.

Laukimo procedūra (holding procedure). Numatytas ORL manevras, nustatytoje erdvės ribose, laukiant kitų nurodymų (leidimo).

Skridimas pagal prietaisus SPT (IFR flight). Skridimas vadovaujantis skrydžių pagal prietaisus taisyklėmis.

Meteorologinės sąlygos pagal prietaisus (instrument meteorological conditions). Meteorologinės sąlygos, išreikštos matomumo, atstumo iki debesų ir debesų pado dydžiais, kurie yra mažesni už nustatytas minimalias vizualias meteorologines sąlygas.

Lygis (level). Bendrasis terminas, charakterizuojantis skrendančio ORL vietą vertikalėje ir suprantamas kaip santykinis aukštis, altitudė (absoliutūs aukštis) ir skrydžio lygis (SL).

Manevravimo laukas (manoeuvring area). Aerodromo dalis, išskyrus peroną, naudojama ORL kilimui, tūpimui ir riedėjimui.

Artėjimo tūpti nutraukimo tvarka (missed approach procedure). Procedūra, kuri atliekama, kai artėjimas tūpti negali būti tęsiamas.

Judėjimo laukas (movement area). Aerodromo dalis, į kurią įeina manevravimo laukas ir peronas (-ai) ir kuri naudojama ORL kilimui, tūpimui ir riedėjimui.

Artėjimas (užėjimas) pagal radarą (radar approach). ORL artėjimas vykdomas skrydžių vadovo nurodytomis kryptimis naudojantis radaru.

Radiolokacinis atpažinimas (radar identification). Procesas, kurio metu ekrane esanti žymė ar vietos simbolis lyginamas su konkrečiu orlaiviu.

Radiolokacinis vektoriavimas (nukreipimas) (radar vectoring). Navigacinių paslaugų teikimas orlaiviams, nurodant skrydžio kursą pagal duomenis iš radaro.

Pranešimo punktas (taškas) (reporting point). Nustatytasis geografinis orientyras, kurio atžvilgiu gali būti pranešama ORL vieta.

Matomumas ant juostos arba KTT matomumo nuotolis (runway visual range RVR). Juostos (KTT) nuotolis, kurį gali matyti pilotas, esantis ORL ir atpažinti juostos (KTT) paviršiaus ženklinaimą, juostos šoninius bei ašinės linijos šviesos žibintus.

Tūpimo taškas (touchdown). Taškas, kuriame nominali tūptinė (glisada) kerta juostą (KTT).

Trasa (kelias) (track). Orlaivio judėjimo trajektorijos projekcija žemės paviršiuje, reiškiamą kampo laipsniais nuo šiaurės tikrojo, magnetinio ar sąlyginio dienovidinio (meridiano).

Vizualusis skrydis (VFR flight). Skridimas vadovaujantis vizualiųjų skrydžių taisyklėmis.

Vizualusis artėjimas (užėjimas) tūpti (visual approach). Artėjimas pagal SPT, kai artėjimo schema visiškai arba iš dalies nevykdoma pagal SPT, ir tolesnis artėjimas atliekamas pagal žemės orientyrus (vizualiai).

Vizualiosios meteorologinės sąlygos (VMS) (visual meteorological conditions). Meteorologinės sąlygos: matomumas, debesų padas ir atstumas iki debesų, lygus arba geresnis už nustatytą minimumą.

1.2. Santrumpos

ACC Regiono (erdvės) valdymo centras arba regiono (erdvės) kontrolė
Area control centre or area control

ADF Automatinis krypties nustatymo įrenginys (pelengatorius)
Automatic direction-finding equipment

ADR Konsultacinis maršrutas
Advisory route

AFIS Aerodromo skrydžių informacijos tarnyba
Aerodrome flight information service

AGL Virš žemės lygio
Above ground level

AIP Oro navigacijos informacinis rinkinys
Aeronautical information publication

AIS Oro navigacinės informacijos tarnybos
Aeronautical information services

AMSL Virš vidutinio jūros lygio
Above mean sea level

ATC Skrydžių valdymas
Air traffic control (in general)

ATD Tikrasis išvykimo laikas
Actual time of departure

ATIS* Aerodromo rajono informacijos automatinio perdavimo tarnyba
Automatic terminal information service

ATS Oro eismo paslaugos (tarnybos)
Air traffic services

ATZ Aerodromo eismo zona
Aerodrome traffic zone

CAVOK* Matomumas, debesys ir esamos oro sąlygos geresnės už nustatytąsias reikšmes ar sąlygas

Visibility, cloud and present weather better than prescribed values or conditions

CTR	Kontroliuojamoji zona Control zone
DME	Tolio matavimo (tolmačio) įranga Distance measuring equipment
EET	Apskaičiuotasis praėjęs laikas Estimated elapsed time
ETA	Apskaičiuotasis atvykimo laikas arba apskaičiuotasis atvykimas Estimated time of arrival or estimating arrival
ETD	Apskaičiuotasis išvykimo laikas arba apskaičiuotasis išvykimas Estimated time of departure or estimating departure
FIC	Skrydžių informacijos centras Flight information centre
FIR	Skrydžių informacijos regionas Flight information region
FIS	Skrydžių informacijos paslaugos (tarnyba) Flight information service
GCA	Artėjimas kontroliuojamas iš žemės arba artėjimas pagal antžeminę sistemą Ground controlled approach system or ground controlled approach
HF	Aukštas dažnis High frequency (3 to 30 MHz)
H24	Dirbama ištisą parą Continuous day and night service
IFR	Skrydžių pagal prietaisus taisyklės Instrument flight rules
ILS	Tūpimo pagal prietaisus sistema Instrument landing system
IMC	Meteorologinės sąlygos pagal prietaisus Instrument meteorological conditions
INFO*	Informacija Information
INS	Inercinė navigacijos sistema Inertial navigation system
LORAN*	Tolimojo veikimo oro navigacijos sistema Long-range air navigation system
MET*	Meteorologinis ar meteorologija Meteorological or meteorology
MLS	Mikrobangė tūpimo sistema Microwave landing system
NDB	Nekryptinis radijo švyturys Non-directional radio beacon

NIL*	Nieko arba aš jums neturiu ko perduoti None or I have nothing to send you
NOTAM*	Perduotas pranešimas, informuojantis apie bet kokios aviacijos įrangos, paslaugų, procedūrų veikimo pradžią, būklę arba kaitą ir pavojus, apie kuriuos būtina laiku pranešti dėl jų svarbos skrydžių vykdymo personalui
QFE	Atmosferinis slėgis aerodromo (juostos slenksčio) aukštyje Atmospheric pressure at aerodrome elevation (or at runway threshold)
QNH “Šulinio slėgis”	Atmosferinis slėgis nuo vidutinio jūros lygio. Kai, lėktuvui esant žemėje, aukštimačio slėgio skalėje nustatomas šis slėgis, o aukščio skalėje galima matyti aerodromo vietos aukštį Altimeter sub-scale setting to obtain elevation when on the ground
RCC	Gelbėjimo koordinavimo centras Rescue co-ordination centre
RNAV*	Navigacijos rajonas Area navigation
RVR	Matomumas ant juostos (KTT matomumo nuotolis) Runway visual range
SELCAL*	Antžeminė sistema, galinti pasirinktinai iškviesti orlaivį radijo ryšio stotimi A system which permits the selective calling of individual aircraft over radiotelephone channels linking a ground station with the aircraft
SID*	Standartinis išvykimas pagal prietaisus Standart instrument departure
SIGMET*	Informacija apie oro reiškinius maršrute, kurie gali turėti įtakos skrydžių saugai Information concerning en-route weather phenomena which may affect the safety of aircraft operations
SNOWTAM*	Specialios serijos NOTAM, nustatyta tvarka pranešantys apie esančius arba pašalintus pavojingus reiškinius, kilusius dėl sniego, šlapdribos, ledo ar stovinčio vandens aerodromo judėjimo lauke A special series NOTAM notifying the presence or removal of hazardous conditions due to snow, ice, slush or standing water associated with snow, slush and ice on the movement area, by means of a specific format
SPECIAL*	Specialus meteorologinis pranešimas (atviru tekstu sutrumpintai) Special meteorological report (in abbreviated plain language)
SSR	Antrinis apžvalgos radaras Secondary surveillance radar
SST	Viršgarsinis transportas Supersonic transport
STAR*	Standartinis atvykimas pagal prietaisus Standard (instrument) arrival
TACAN*	(UHF) artimojo veikimo pagalbinės navigacijos priemonės UHF tactical air navigation aid
TAF*	Aerodromo orų prognozė Aerodrome forecast
TMA	Oro uostų prieigos kontroliuojama oro erdvė Terminal control area

TIBA	Orlaivių tarpusavio informavimas apie eismą Traffic information broadcasts by aircraft
UHF	Ultraaukštas dažnis (nuo 300 iki 3000 Mhz) Ultra-high frequency (300 to 3000 Mhz)
UIR	Aukštuminis skrydžių informacijos rajonas Upper flight information region
UTA	Viršutinė kontroliuojama oro erdvė Upper control area
UTC	Suderintasis pasaulinis (universalusis) laikas Co-ordinated universal time
VASIS*	Vizualaus artėjimo tūptinės žiburių indikacijos sistema Visual approach slope indicator system
VDF	Labai aukšto dažnio pelengatorius stotis Very high frequency direction-finding station <i>PELENGAS - kampas tarp VDF magnetinio meridiano ir krypties į orlaivį</i> <i>PELENGAS Į MANE - kampas tarp orlaivio magnetinio meridiano ir krypties į VDF</i>
VFR	Vizualiųjų skrydžių taisyklės Visual flight rules
VHF	Labai aukštas dažnis Very high frequency (30 to 300 Mhz)
VIP	Labai svarbus asmuo Very important person
VMC	Vizualiosios meteorologinės sąlygos Visual meteorological conditions
VOLMET*	Meteorologinė informacija skrendančiam orlaiviui Meteorological information for aircraft in flight
VOR	Labai aukšto dažnio visakryptis radijo švyturys VHF omnidirectional radio range <i>RADIALAS - kampas tarp VOR magnetinio dienovidinio (meridiano) ir krypties į orlaivį</i>
VORTAC*	VOR ir TACAN junginys VOR and TACAN combination

Santrumpos, pažymėtos (*), tariamos kaip žodžiai.

1.2.1. Jeigu skrendančiam orlaiviui siunčiamas pranešimas, kurio tekste yra ICAO santrumpos, pranešimo metu jos turi būti perduodamos visu žodžiu arba fraze. Išimtis taikoma tiems žodžiams ir frazėms, kurie yra gerai žinomi aviatoriams (Doc-8400/4).

<i>Šaukinys</i>	<i>Reikšmė</i>
LY-BCD, L-CD	Orlaivis, skrendantis pagal vizualiųjų skrydžių taisykles (VFR) arba pagal prietaisus (IFR)
LIETUVA 452, LIL-440, KAUNAS 440 AVIABALTIKA 345, AURELA 345	Aviakompanijų orlaivis, vykdamas skrydžius pagal prietaisus
BOKŠTAS (TOWER)	Aerodromo skrydžių valdymo tarnyba
ŽEMĖ (GROUND)	Judėjimo žeme kontrolė
PRIEIGA (APPROACH)	Prieigos skrydžių valdymo tarnyba
KONTROLĖ (CONTROL)	Regiono skrydžių valdymo tarnyba
INFORMACIJA (INFORMATION)	Skrydžio informacijos tarnyba
RADIJO (RADIO)	Aviacijos radijo stotis
RADARAS (RADIOLOKATORIUS) (RADAR)	Radiolokatorius
BENZOVEŽIS 5 (TRUCKER 5)	Transporto priemonės
TRAKTORIUS 21 (WORKER 21)	
VILKIKAS 5 (TOW 5)	Velkantis (buksyruojantis) orlaivį
PERONAS (APRON)	Perono kontrolė / vadybos tarnyba

1.3. Vadovo turinio paaiškinimai

1.3.1. Raidės prieš frazes nurodo, kas perduoda informaciją: “**O**” - orlaivis, “**Ž**” - žemė, “**G**” - ground, “**A**” - aircraft.

1.3.2. Frazeologijoje vartojami matavimo vienetai skiriasi nuo tarptautinės SI sistemos matavimo vienetų.

2 SKIRSNIS

BENDROSIOS NAUDOJIMO TAISYKLĖS

2.1. Įvadas

Radio ryšys (RR) suteikia galimybę pilotams ir antžeminiam personalui tiesiogiai bendrauti.

Radio ryšio taisyklių nesilaikymas gali sukelti nesusipratimus bei nervinę įtampą ir dažnai būti ORL avarijų ir incidentų priežastimi.

Radio ryšio metu, ten kur numatyta, vartoti standartinę frazeologiją.

2.2. Perdavimo tvarka

2.2.1. Čia pateikiame radio ryšio vedimo technologiją ir taisykles, kurių laikydamiesi galėsite kokybiškai perduoti ir priimti informaciją.

1. RR pradedamas abonento iškvietimu ir, gavus iš jo atsakymą, perduodama informacija. Jeigu manoma, kad kviečiama RS iškvietėją girdi, pranešimas perduodamas pirminio ryšio metu.
2. Kad netrukdytumėte kitiems, prieš perduodami pranešimą, pasiklausykite eterio.
3. Susipažinkite su mikrofono naudojimo tvarka (technika).
4. Vartokit įprastą kalbos toną, kalbėkite pakankamai garsiai. Jei yra žinoma, kad pranešimas (ar jo dalis) bus užrašomi - kalbėkite lėčiau.
5. Prieš pradėdami kalbėti, paspauskite mikrofono mygtuką ir atleiskit jį tik baigę pranešimą. Stebėkit, kad "neužstrigtų" mygtukas. Tai labai erzina kitus ir atima jiems galimybę vesti ryšį.
6. Radio ryšyje laikomasi nustatytos standartinės frazeologijos.
7. Už ryšio nustatymą atsako RS, turinti perduoti pranešimą (jeigu nesama kitokių nurodymų).
8. Kai antžeminė RS yra šaukiama kelių ORL vienu metu, eiliškumą ryšiui nustato antžeminė RS (SV).
9. Jeigu ORL nori palaikyti ryšį su kitu ORL darbiniu dažniu arba pereiti dirbti kitu dažniu, jis turi gauti tam SV leidimą.

2.3. Paraidinis informacijos perdavimas

2.3.1. Radio ryšyje visi šaukiniai, žodžių trumpiniai, išskyrus aviakompanijų, ORL tipų bei SV punktų pavadinimus, tariami paraidžiui, naudojantis tarptautine radio ryšio abėcėle.

Raidės tariamos garsais arba žodžiais. Kirčiuojamas skiemuo lentelėje pabrauktas.

<i>Raidė</i>	<i>Tartis</i>	<i>Žodis</i>	<i>Tarimas pagal tarptautinę fonetinę abėcėlę</i>
A	ei	Alpha	'ælfə
B	bi:	Bravo	'brə:'və
C	si:	Charlie	'tʃɑ:li arba 'ʃɑ:li
D	di:	Delta	'delta
E	I:	Echo	'eko
F	ef	Foxtrot	'fɒkstrət
G	dʒi:	Golf	gɒlf
H	eɪtʃ	Hotel	həu'tel
I	ai	India	'india
J	dʒeɪ	Juliet	'dʒu:lɪət
K	kei	Kilo	'ki:lə
L	ela	Lima	'li:mə

M	em	Mike	maik
N	en	November	no'vembə
O	ou	Oscar	'ɔska
P	pi:	Papa	pə'pa:
O	kiu:	Quebec	ke'bek
R	a:	Romeo	'ro:mio
S	es	Sierra	si'era
T	ti:	Tango	'tængo
U	iu:	Uniform	'iu:nifɔ:m arba 'u:nifɔ:m
V	vi:	Victor	'vikto
W	'dʌblju:	Whiskey	'wiski
X	eks	X-ray	'eks'rei
Y	wai	Yankee	'iænki
Z	zed	Zulu	'zu:lu:

2.3.2. RR lietuvių kalba ICAO patvirtintos santrumpos tariamos (skaitomos) paraidžiui jų angliškais raidžių pavadinimais arba žodžiais anglišku tarimu (žr. 1.2 skirsnį).

<i>ICAO santrumpos</i>	<i>Tarimas</i>
CB	si: bi:
VMC	vi: em si:
NOTAM	notam
STAR	star
CAVOK	kavoker
RVR	a: vi: a:
QNH	kju: en ertf
QFE	kju: ef i:
QDM	kju: di: em (maik)
QDR	kju: di: a:

2.4. Skaičių perdavimas

2.4.1. Skaičiai perduodami taip:

<i>Skaičius</i>	<i>Tarimas</i>
0	NULIS
1	VIENAS
2	DU
3	TRYS
4	KETURI
5	PENKI
6	ŠEŠI
7	SEPTYNI
8	AŠTUONI
9	DEVYNI
10	DEŠIMT (VIENAS NULIS)
75	SEPTYNIASDEŠIMT PENKI (SEPTYNI PENKI)
100	ŠIMTAS
583	PENKI ŠIMTAI AŠTUONIASDEŠIMT TRYS (PENKI AŠTUONI TRYS)
1 000	TŪKSTANTIS
2 500	DU TŪKSTANČIAI PENKI ŠIMTAI
5 000	PENKI TŪKSTANČIAI
11 000	VIENUOLIKA TŪKSTANČIŲ (VIENAS VIENAS NULIS NULIS NULIS)
25 000	DVIDEŠIMT PENKI TŪKSTANČIAI (DU PENKI NULIS NULIS NULIS)
38 143	TRISDEŠIMT AŠTUONI TŪKSTANČIAI ŠIMTAS KETURIASDEŠIMT TRYS (TRYS AŠTUONI VIENAS KETURI TRYS)
Kablelis (decimal)	KABLELIS

2.4.2. Skaičiai, kurie turi dešimtąsias ir šimtąsias dalis, perduodami po sveikųjų skaičių pasakant žodį “KABLELIS”. Dažnių skaitmeninė išraiška po kablelio gali turėti tris skaičius. Šiuo atveju dažniai perduodami pasakant pirmuosius penkis skaičius (pvz., 132.675 perduodama 132.67).

<i>Skaičiai</i>	<i>Perduodama kaip</i>	<i>Transmitted as</i>
118.0	ŠIMTAS AŠTUONIOLIKA KABLELIS NULIS arba VIENAS VIENAS AŠTUONI KABLELIS NULIS	ONE ONE EIGHT DECIMAL ZERO
118.1	ŠIMTAS AŠTUONIOLIKA KABLELIS VIENAS arba VIENAS VIENAS AŠTUONI KABLELIS VIENAS	ONE ONE EIGHT DECIMAL ONE
120.37	ŠIMTAS DVIDEŠIMT KABLELIS TRYS SEPTYNI arba VIENAS DU NULIS KABLELIS TRYS SEPTYNI	ONE TWO ZERO DECIMAL THREE SEVEN
132.125	ŠIMTAS TRISDEŠIMT DU KABLELIS VIENAS DU arba VIENAS TRYS DU KABLELIS VIENAS DU	ONE THREE TWO DECIMAL ONE TWO

Kursas, pelengas (radialas) pranešamas trimis skaičiais.

Perduodant atstumą (nuotolį), pasakomas punktas, nuo kurio matuojamas atstumas, ir matavimo vienetas.

2.4.3. Jeigu būtina patikrinti, ar adresatas teisingai priėmė skaičius, perduodantysis pranešimą, prašo adresato pakartoti.

2.4.4. Informacijos, turinčios skaičius, perdavimas.

<i>Informacija</i>	<i>Perdavimas</i>
<u>Orlaivio šaukinys</u> KAUNAS 238 LIETUVA 422	KAUNAS DU TRYS AŠTUONI LIETUVA KETURI DU DU
<u>Skrydžių lygiai (ešelonai)</u> 180 SL 200 SL	ŠIMTAS AŠTUONIASDEŠIMTAS SKRYDŽIO LYGIS (SKRYDŽIO LYGIS VIENAS AŠTUONI NULIS) SKRYDŽIO LYGIS DU ŠIMTAI (SKRYDŽIO LYGIS DU NULIS NULIS)
<u>Kursas</u> 100° 080°	KURSAS ŠIMTAS (VIENAS NULIS NULIS) KURSAS AŠTUONIASDEŠIMT (NULIS AŠTUONI NULIS)
<u>Vėjo kryptis ir greitis</u> 200° 70 kt (mazgų) 160° 18 kt, gūsiiai 30 kt 180° 10 m/sek	VĖJAS DU ŠIMTAI LAIPSNŪ, SEPTYNIASDEŠIMT MAZGŲ VĖJAS ŠIMTAS ŠEŠIASDEŠIMT LAIPSNŪ, AŠTUONIOLIKA GŪSIAI TRISDEŠIMT MAZGŲ VĖJAS ŠIMTAS AŠTUONIASDEŠIMT LAIPSNŪ, DEŠIMT METRŲ PER SEKUNDĖ
<u>Atsakiklio (transponderio) kodai</u> 3132 3031	SKVOK-as (KODAS) TRYS VIENAS TRYS DU SKVOK-as (KODAS) TRYS NULIS TRYS VIENAS
<u>Juosta (KTT)</u> 27 02	JUOSTA (KTT) DU SEPTYNI JUOSTA (KTT) NULIS DU

<u>Aukštimačio nustatymas</u> QNH 1010 hPa QFE 995 hPa	QNH TŪKSTANTIS DEŠIMT (VIENAS NULIS VIENAS NULIS) QFE DEVYNI ŠIMTAI DEVYNIASDEŠIMT PENKI (DEVYNI DEVYNI PENKI)
<u>Altitudė, santykinis aukštis</u> 800 ft 600 m 12000 ft	AŠTUONI ŠIMTAI PĖDŲ ŠEŠI ŠIMTAI METRŲ DVYLIKA TŪKSTANČIŲ PĖDŲ
<u>Matomumas</u> 1000 m 700 m 3 km	MATOMUMAS TŪKSTANTIS METRŲ MATOMUMAS SEPTYNI ŠIMTAI METRŲ MATOMUMAS TRYS KILOMETRAI
<u>Matomumas ant juostos (RVR)</u> 550 m 600 m 1700 m	RVR (A-VI-A) PENKI ŠIMTAI PENKIASDEŠIMT METRŲ RVR (A-VI-A) ŠEŠI ŠIMTAI METRŲ RVR (A-VI-A) TŪKSTANTIS SEPTYNI ŠIMTAI METRŲ
<u>Vertikalus (aukštėjimo / žemėjimo) greitis (aukštėjimo/ žemėjimo sparta)</u> 1000 ft/min 5 m/sek	TŪKSTANTIS PĖDŲ PER MINUTĘ PENKI METRAI PER SEKUNDĘ
<u>ORL greitis ir skaičius "M"</u> 140 kt M 0,72	ŠIMTAS KETURIASDEŠIMT MAZGŲ "M" NULIS SETYNIASDEŠIMT DU

2.5. Laiko perdavimas

2.5.1. Perduodant laiką, paprastai vartojamos minutės. Jeigu yra tikimybė, kad priimantysis gali nesuprasti – perduodamos ir valandos.

<i>Laikas</i>	<i>Kaip perduodama</i>	<i>Transmitted as</i>
0803	NULIS TRYS arba NULIS AŠTUONI NULIS TRYS	ZERO THREE or ZERO EIGHT ZERO THREE
1300	TRYLIKA NULIS NULIS arba VIENAS TRYS NULIS NULIS	ONE THREE ZERO ZERO
2057	PENKIOS SEPTYNIOS arba DU NULIS PENKIOS SEPTYNIOS arba DVIDEŠIMT PENKIASDEŠIMT SEPTYNIOS	FIVE SEVEN or TWO ZERO FIVE SEVEN

Pastaba: aviacijoje vartojamas UTC laikas.

2.5.2. Pilotas gali pasitikslinti laiką bet kurioje oro eismo paslaugų tarnyboje (ATS).

O: LY - AMM, PRAŠOM PATIKRINTI LAIKĄ Ž: LY - AMM, LAIKAS 0611 arba Ž: LY - AMM, LAIKAS 0715 IR PUSĖ	A: LY - AMM REQUEST TIME CHECK G: LY - AMM TIME 0611 or G: LY - AMM TIME 0715 AND A HALF
---	--

2.6. Standartiniai žodžiai ir frazės

Šie standartiniai žodžiai ir frazės turėtų būti vartojami radijo ryšyje.

Žodis / frazė	Reikšmė
PRIPAŽINTI (ACKNOWLEDGE)	Praneškite, jog priėmėte ir supratote šį pranešimą.
PATVIRTINAM (AFFIRM)	Taip
GALIMA, LEIDŽIAMA (APPROVED)	Duodamas leidimas numatytiems veiksams
PAUZĖ (BREAK)	Šiuo būdu nurodomi tarpai tarp pranešimo dalių. Vartojama, kai nėra aiškaus skirtumo tarp teksto ir kitų pranešimo dalių.
PAUZĖ PAUZĖ (BREAK BREAK)	Šiais žodžiais atskiriami pranešimai, perduodami skirtingiems orlaiviams, kai eteris labai užimtas.
ATŠAUKIAM, ANULIUOJAM (CANCEL)	Šiuo panaikinami anksčiau perduoti leidimai.
PATIKRINIMAS (CHECK)	Patikrinkite sistemą ar procedūrą. (Paprastai atsakymas nebūtinas.)
LEISTA (CLEARED)	Leidžiu atlikti veiksmus nurodytom sąlygom.
PATVIRTINKITE (CONFIRM)	Ar teisingai aš supratau pranešimą ...? <i>arba</i> Ar jūs teisingai priėmėte šį pranešimą?
RYŠYS SU..(CONTACT)	Nustatykit radijo ryšį su ...
TEISINGAI (CORRECT)	Tai teisinga.
PATAISA TAISAU(CORRECTION)	Padaryta klaida. Teisingai yra taip...
NEKREIPKIT DĖMESIO (DISREGARD)	Manykite, kad šis pranešimas (nurodymas) nebuvo jums perduotas.
TĘSKIT (GO AHEAD)	Tęskite savo pranešimą.
KAIP MANE GIRDITE (HOW DO YOU READ)	Kaip girdite mano pranešimą?
KARTOJU (I SAY AGAIN)	Aš kartoju dėl aiškumo ar pabrėždamas.
KLAUSYTI (MONITOR)	Klausykit nurodytu radiodažniu.
KLAIDA, DRAUDŽIU (NEGATIVE)	Ne, <i>arba</i> leidimas neduodamas, <i>arba</i> tai yra neteisinga.
PABAIGA (OUT)	Radijo ryšys šiuo dažniu baigtas ir atsakymo nelaukiama.
BAIGIAU (OVER)	Mano perdavimas baigtas ir aš laikiu atsakymo.
PAKARTOKIT (READ BACK)	Pakartokit viską ar dalį pranešimo tiksliai kaip priėmėte.
NAUJAS LEIDIMAS (RECLEARED)	Yra pakeitimai paskutiniame leidime, kurį jūs gavote. Pakeistas ankstesnis leidimas arba jo dalis.
PRANEŠKIT (REPORT)	Praneškite man šią informaciją.
PRAŠAU (REQUEST)	Aš norėčiau žinoti ..., aš pageidaučiau gauti ...
SUPRATAU (ROGER)	Aš priėmiau visą jūsų paskutinę informaciją. <i>Pastaba: kai kuriais atvejais neturi būti vartojamas, kada priimtas pranešimas reikalauja atsakymo formos - "PAKARTOTI" arba reikalingas tiesioginis atsakymas "PATVIRTINAM: TEIGIAMAI" arba "DRAUDŽIAM: KLaida".</i>
PAKARTOKIT (SAY AGAIN)	Pakartokit viską ar dalį jūsų pranešimo.
KALBĖKIT LĖČIAU (SPEAK SLOWER)	Sulėtinkite kalbėjimo tempą.
IŠKVIESIU (STANDBY)	Laukit iki jus iškviesiu.
PASITIKRINKIT (VERIFY)	Patikrinkite ir palyginkite su originalu.
PADARYSIM (WILCO)	(trumpinys "will comply"). Supratome pranešimą, mes laikysimės taisyklių ir vykdysime jūsų nurodymus.

ŽODŽIUS DUKART (WORDS TWICE) KONTROLIUOJU RADARU (RADAR CONTACT)	a) Prašant: Ryšys apsunkintas. Prašom siųsti kiekvieną žodį ar žodžių grupes dukart. b) Perduodant informaciją: Kadangi ryšys blogas, kiekvienas žodis arba žodžių grupė šiame pranešime bus perduodami dukart. Tai reiškia, kad skrydžių vadovas antžeminio radaro ekrane mato orlaivio atsakiklio siunčiamus duomenis.
---	--

Kai kurių žodžių vartojimo paaiškinimas:

1. Nurodymus “Sustoti (Hold...)(vieta)”, “Sustoti vietoje (Hold position)” ir “Sustoti prie... (Hold short off ...)” patvirtinti atsakymais “Sustoju (Stoviu)”, “Sustoti prie...”. Atsakymų “Bus padaryta”, “Įvykdysiu” vartoti negalima.
2. Buksyruojant orlaivį, vietoje žodžio “Riedėjimas (Taxi)” vartojamas žodis “Vykstam (Proceed)”.
3. Komanda “Laukti (Wait)” vartojama, kai laukti nurodoma užėmus vykdomąjį.

2.7. Šaukinys

2.7.1. Radijo stoties šaukinys

2.7.1.1. Radijo stotis yra atpažįstama pagal dislokacijos vietos pavadinimą ir indeksą. Indeksas parodo aptarnavimo rūšį ar teikiamas paslaugas.

<i>Vadavietė arba tarnyba</i>	<i>Šaukinio indeksas (sufiksas)</i>
Regiono skrydžių valdymo centras (area control centre)	CONTROL / KONTROLĖ
Radiolokatorius, radaras (radar)	RADAR / RADARAS
Prieigų skrydžių valdymas (approach control)	APPROACH / PRIEIGA
Prieigų atvykimo skrydžių valdymas radaru (approach control radar arrivals)	ARRIVAL / ATVYKIMAS
Prieigų išvykimo skrydžių valdymas radaru (approach control radar departures)	DEPARTURE / IŠVYKIMAS
Aerodromo skrydžių valdymas (aerodrome control)	TOWER / BOKŠTAS
Judėjimo žemėje kontrolė (surface movement control)	GROUND / ŽEMĖ
Leidimų pristatymas (clearance delivery)	DELIVERY / TIEKĖJAS
Tikslaus artėjimo (užėjimo) radaras (precision approach radar)	PRECISION / TŪPIMO RADARAS
Krypties nustatymo stotis (pelengatorius) (direction finding station)	HOMER / PELENGATORIUS
Skrydžio informacijos tarnyba (flight information service)	INFORMATION / INFORMACIJA
Perono kontrolės/vadovavimo paslaugos (apron control/management service)	APRON / PERONAS
Kompanijos pranešėjas (company dispatch)	DISPATCH / DISPEČERIS
Aeronautinė stotis (aeronautical station)	RADIO / RADIJO

2.7.1.2. Kai ryšys yra stabilus, RS pavadinimas (vietovardis) arba indeksas gali būti praleisti.

2.7.2. Orlaivio šaukinys

2.7.2.1. Orlaivio šaukinys turi būti vienas iš šių:

<i>Visas šaukinys</i>	<i>Pavyzdys</i>
a) charakteristikos, atitinkančios ORL registravimo žymėjimą;	LY-ABD
b) ORL tipas arba modelis ir atpažinimo ženklas;	Cessna LY-LMH
c) aviakompanijos, eksploatuojančios ORL, pavadinimas ir ORL registravimo ženklai;	KAUNAS ABD
d) aviakompanijos, eksploatuojančios ORL, pavadinimas ir skridimo (reiso) numeris.	KAUNAS 354 PASLAUGA 745

2.7.2.2. Nustačius pastovų RR galimas ORL šaukinio sutrumpinimas. Šaukiniai nurodyti 2.7.2.1 punkte trumpinami:

<i>Sutrumpintas šaukinys</i>	<i>Pavyzdys</i>
a) pirmas ir du paskutiniai ORL atpažinimo ženklai;	L -BD
b) ORL tipas arba modelis ir du paskutiniai ORL registravimo ženklai;	Cessna MH
c) ORL eksploatuojančios kompanijos pavadinimas ir du paskutiniai registravimo ženklai	KAUNAS BD

2.7.2.2.1. ORL gali vartoti sutrumpintą šaukinį tik po to, jei taip šaukinį pavartojo SV.

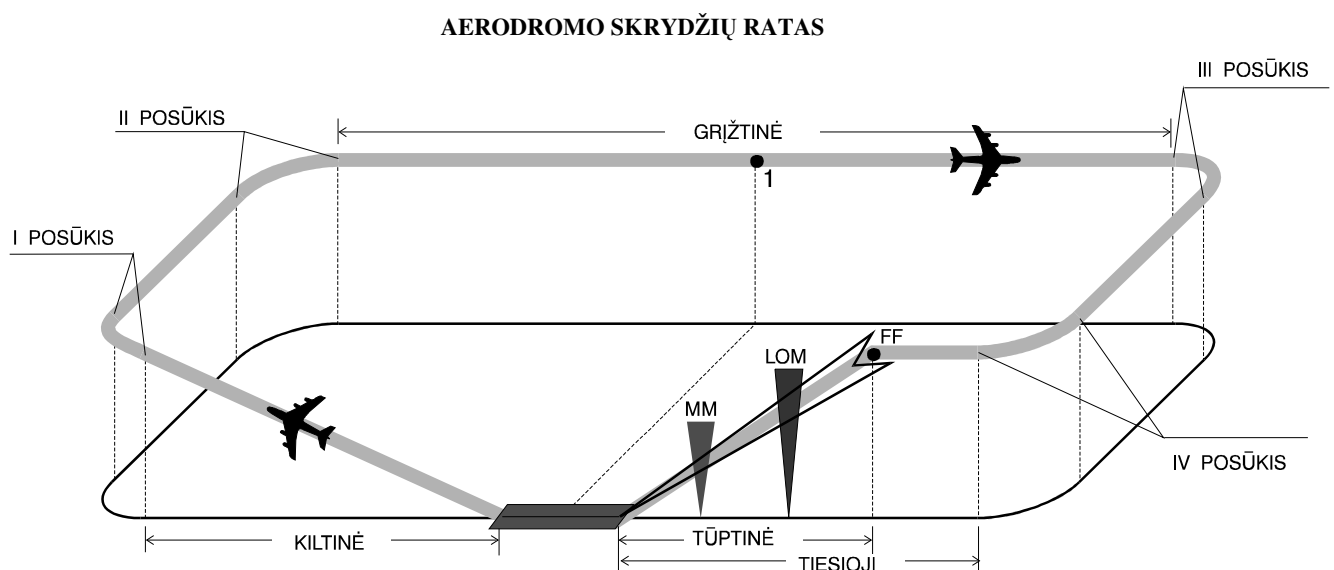
2.7.2.3. ORL skrydžio metu nekeičia savo šaukinio. Kilus netikrumui atpažįstant orlaivius dėl šaukinių panašumo, SV tarnyba nurodo ORL laikinai vartoti naują (pakeistą) šaukinį.

2.7.2.4. ORL pagal sukliamą valkties turbulenciją priskirti sunkiesiems ORL, pirmame pranešime po šaukinio vartoja žodį “SUNKUS” (“HEAVY”).

Pastaba:

Pagal valkties turbulenciją ORL skirstomi:

- H - sunkūs (heavy), kurių masė 136000 kg ir daugiau;
- M - vidutiniai (medium), kurių masė nuo 7000 kg iki 136000 kg;
- L - lengvi (light), kurių masė mažiau 7000 kg.

- 1 - traversas (KTT)
- FF - įėjimo į glisadą taškas
- LOM - tolimasis ženklinamasis radijo švyturys
- MM - vidurinis ženklinamasis radijo švyturys

2.8. Ryšys

2.8.1. Ryšio nustatymas ir tęsimas

2.8.1.1. Orlaivio ir antžeminei radijo stotims nustatant tarpusavio radijo ryšį (RR), šaukiniai netrumpinami.

O: VILNIAUS BOKŠTAS, LY - BSD	A: VILNIUS TOWER LY - BSD
Ž: LY - BSD VILNIAUS BOKŠTAS, TĘSKITE	G: LY - BSD VILNIUS TOWER GO AHEAD

2.8.1.2. Jei antžeminė RS nori paskelbti informaciją visiems suinteresuotiems arba, kai ORL nori pranešti informaciją visiems esantiems šiame rajone, pranešimas adresuojamas “Visoms stotims”.

Ž: VISOMS STOTIMS VILNIAUS KONTROLĖ, KURO IŠPYLIMAS BAIGTAS -----	G: ALL STATIONS VILNIUS CONTROL, FUEL DUMPING COMPLETED -----
O: VISOMS STOTIMS LY - BSD, VYKSTAM VAKARŲ KRYPTIMI NUO KNA VOR Į VABERĮ, PALIEKAM 260 SL, ŽEMĖJAM IKI 150 SL	A: ALL STATIONS LY - BSD WESTBOUND KNA VOR TO VABER LEAVING FL 260 NOW DESCENDING TO FL 150

Pastaba: tokį pranešimą patvirtinti nebūtina.

2.8.1.3. Jei RS neįsitikinusi priimtos informacijos tikslumu, pranešimą prašoma pakartoti visą arba dalimis.

PAKARTOKIT	SAY AGAIN	Repeat entire message
PAKARTOKIT PUNKTĄ	SAY AGAIN(item)	Repeat specific item
PAKARTOKIT VISKĄ IKI	SAY AGAIN ALL BEFORE.....	Repeat part of message
PAKARTOKIT VISKĄ PO	SAY AGAIN ALL AFTER.....	Repeat part of message
PAKARTOKIT VISKĄ TARPIR.....	SAY AGAIN ALL BETWEEN ... AND...	Repeat part of message

2.8.1.4. Jei antžeminė RS nesuprato kviečiančios RS šaukinio, ji prašo šaukinį pakartoti.

O: PALANGOS BOKŠTAS LY - ABD	A: PALANGA TOWER LY - ABD
Ž: KAS KVIEČIA PALANGĄ, PAKARTOKIT SAVO ŠAUKINĮ	G: WHO CALLING PALANGA TOWER SAY AGAIN YOUR CALL SIGN
O: PALANGOS BOKŠTAS, LY - ABD	A: PALANGA TOWER LY - ABD

2.8.1.5. / 2.8.1.6. Jei ryšio metu padaroma klaida, vartojamas žodis “Pataisa” ir toliau perduodamas teisingas tekstas arba frazė - “Pataisa, kartoju”.

O: VILNIAUS KONTROLĖ LIL-421, PRASKRENDAM SKD 310 SL KNA 45, PATAISA KNA 55	A: VILNIUS CONTROL LIL-421 PASING SKD FL 310 KNA AT 45 CORRECTION KNA AT 55
Ž: LIL -421, SUPRATAU	G: LIL -421, ROGER

2.8.1.7. Atpažinimo šaukinys gali būti nevertojamas, tik esant pastoviam nenutrūkstamam RR ir jei SV įsitikinęs, kad tai nesukels painiavos ir dviprasmiškumo.

2.8.1.8. Jei pranešėjas nėra tikras, kad jo svarbus pranešimas bus suprastas, pagrindiniai pranešimo elementai siunčiami du kartus.

O: VILNIAUS INFORMACIJA LY-ABM, PLUNGĖ 2500 PĖDŲ, KARTOJU 2500 PĖDŲ, VARIKLIS PRARANDA TRAUKĄ, VARIKLIO GEDIMAS	A: VILNIUS INFORMATION LY-ABM PLUNGĖ 2500 FEET, I SAY AGAIN 2500 FEET, ENGINE LOSING POWER, ENGINE LOSING POWER
--	--

2.8.2. Radijo ryšio dažnio keitimas

2.8.2.1. ORL keičia radiodažnį pagal atitinkamas taisykles aeronautinei stočiai leidus. Jeigu tokio leidimo ORL iki radijo dažnio keitimo neturi, jis apie tai informuoja atitinkamą RS.

Ž: LY-ABM, RYŠYS SU VILNIAUS BOKŠTU 118.2 O: 118.2, LY-ABM	G: LY-ABM CONTACT VILNIUS TOWER 118.2 A: 118.2 LY-ABM
---	--

2.8.2.2. Oro eismo tarnyba (OET) ORL gali duoti nurodymus “iškviesiu” - iki jis bus iškviestas tolesniam ryšiui arba “klausykitės” - nurodant radiodažnį, kuriuo informacija bus perduodama.

Ž: LY-ABM, IŠKVIESIU BOKŠTO DAŽNIU 118.2 O: 118.2, LY-ABM -----	G: LY-ABM STANDBY 118.2 FOR TOWER A: 118.2 LY-ABM -----
Ž: LY-ABM, KLAUSYKITĖS (PRIIMKIT) ATIS 132.8 O: KLAUSAU 132.8, LY-ABM -----	G: LY-ABM MONITOR ATIS 132.8 A: MONITORING 132.8 LY-ABM -----
Ž: L-BM, 45 MINUTĘ RYŠYS SU VILNIAUS INFORMACIJA 122.2	G: AT 45 CONTACT VILNIUS INFORMATION 122.2
Ž: L-BM, VIRŠ SKD RYŠYS SU PALANGOS BOKŠTU 126.2	G: OVER SKD CONTACT PALANGA TOWER ON 126.2
Ž: L-BM, JEI NEBUS RYŠIO, GRĮŠKIT Į MANO DAŽNĮ	G: IF NO CONTACT BACK TO MY FREQUENCY
Ž: L-BM, LIKIT ŠIAME DAŽNYJE	G: REMAIN ON THIS FREQUENCY
O: PRAŠAU RYŠIO SU PALANGOS BOKŠTU 126.2	A: REQUEST CHANGE TO 126.2

2.8.3. Leidimų perdavimas ir pakartojimo reikalavimai

2.8.3.1. Leidimų perdavimo tvarka išdėstyta PANS-RAC (Doc-4444).

2.8.3.2. Skrydžio vadovai leidimus turi perduoti lėtai ir aiškiai. Pagal galimybę maršrutiniai leidimai turi būti perduoti prieš paleidžiant variklius. SV turi vengti juos perduoti, kuomet orlaivis vykdo sudėtingus manevrus (riedant, užimant vykdomąjį startą ar startuojant).

2.8.3.3. Skrydžių valdymo tarnybos (SVT) leidimai (ATC route clearance) – nėra leidimai startuoti arba užimti darbinę juostą. Žodis “startas” (“take off”) vartojamas tada, kai orlaiviui leidžiama startuoti arba kai startui leidimas anuluojamas (cancell take off). Visais kitais atvejais vartojami žodžiai “išvykimas” (“departure”), “pakilimas” (“airborne”), arba “išskridimas”.

2.8.3.4. Kad būtų išvengta klaidingo informacijos supratimo ir užtikrinta skrydžių sauga, yra nustatyta SV leidimų pranešimų ir jų pakartojimų tvarka.

Kai priimanti RS pasitikslinimui pakartoja gautą informaciją, RS perdavusi tą informaciją, pranešimo teisingumą patvirtina pasakydama savo šaukinį.

2.8.3.5. **Leidimus įeiti į oro erdvę, tūpti, startuoti, kirsti ir riedėti juosta (KTT) įgula privalo pakartoti. SVT leidimai (ATC route clearance) visuomet pakartojami**, nebent, atskirais atvejais, leidžiant oro eismo paslaugų tarnybai, trumpai patvirtinami.

Ž: LIETUVA (LIL) 474, AR PASIRENGĘ UŽSIRAŠYTI SVT LEIDIMĄ? O: PASIRENGĘ, LIETUVA (LIL)-474	G: LITHUANIA (LIL) - 474, ARE YOU READY TO COPY ATC CLEARANCE? A: READY TO COPY, LITHUANIA (LIL)-474
---	---

Ž: LIL-474, LEISTA Į ROMA PER UR 11, 280 SL, IŠVYKIMAS ONUKA 1A, SKVOK-as (KODAS) 3130 O: LEISTA Į ROMA PER UR 11, SL 280 IŠVYKIMAS ONUKA 1A, KODAS (SKVOK-as) 3130, LIL-474 Ž: LY-ABM, PAKILUS Į DEŠINĘ, PALIKTI KONTROLINĘ ZONĄ MARŠRUTU R11 (ROMEO) O: PAKILUS DEŠINIUOJU POSŪKIU, MARŠRUTU R11 (ROMEO), LY-ABM	G: LIL-474 CLEARED ROMA VIA UR 11 FL 280 ONUKA 1A DEPARTURE, SQUAWK 3130 A: CLEARED ROMA VIA UR 11 FL 280 ONUKA 1A DEPARTURE, SQUAWK 3130 LIL-474 G: LY-ABM WHEN AIRBORNE TURN RIGHT, LEAVE CONTROL ZONE VIA ROUTE R11 (ROMEO) A: RIGHT TURN VIA ROUTE R11 (ROMEO) LY-ABM
---	--

2.8.3.6. Gauta informacija apie darbinės juostos kryptį (numerį), kursų, greičių ir aukščių nurodymai, atsakiklio kodas, pereinamasis SL bei aukštmatyje nustatomas slėgis visuomet kartojami.

2.8.3.7. Kiti leidimai ir instrukcijos (įskaitant leidimo sąlygas) turi būti pakartoti arba patvirtinti taip, kad būtų abipusis aiškumas ir sąlygų įvykdymo priimtinumai. Bendro pobūdžio informaciją pakanka patvirtinti RS šaukiniu. Tai reiškia, jog RS pranešimą priėmė ir jį suprato.

Ž: LY-ABM, KIRSKIT H-65 VIRŠ SKD 70 SL O: KIRSTI H-65 VIRŠ SKD 70 SL, LY-ABM Ž: LY-ABM, LAUKTI O: LAUKIAM, LY-ABM Ž: LY-ABM, RYŠYS SU PRIEIGA 120.7 O: 120.7, LY-ABM Ž: LIL-440, KODAS(SKVOK-as) 3032 O: KODAS(SKVOK-as) 3032, LIL-440	G: LY-ABM CROSS H 65 AT SKD FL 70 A: CROSS H-65 AT SKD FL 70 LY-ABM G: LY-ABM HOLD POSITION A: LY-ABM HOLDING G: LY-ABM CONTACT APPROACH 120.7 A: 120.7 LY-ABM G: LIL-440 SQUAWK 3032 A: SQUAWK 3032 LIL-440
---	---

2.8.3.8. Pakartojimą ORL užbaigia pasakydamas savo šaukinį.

2.8.3.9. Jei ORL leidimus ar instrukcijas pakartojo klaidingai, skrydžio vadovas turi vartoti žodį “KLAIDA” ir dar kartą pateikti teisingą informaciją.

Ž: LY-ABM, QNH 1003 O: QNH 1013, LY-ABM Ž: KLAIDA, QNH 1003 O: QNH 1003, LY-ABM	G: LY-ABM QNH 1003 A: QNH 1013 LY-ABM G: NEGATIVE QNH 1003 A: QNH 1003 LY-ABM
--	--

2.8.3.10. Skrydžių valdymo tarnyba (SVT), duodama leidimą ar nurodymus, gali vartoti frazę “jei negalit įvykdyti, praneškite”. Jei pilotas negali įvykdyti nurodymų, jis privalo apie tai pranešti SV žodžiais “ĮVYKDYTI NEGALIU” ir nurodyti priežastį.

<p>Ž: LIL-440 VILNIAUS KONTROLĖ, AUKŠTĖKIT (KILKIT) Į 330 SL KIRSKIT VABERĮ 280 SL AR AUKŠČIAU</p> <p>O: LIL-440 NEGALIU UŽIMTI 280 SL VIRŠ VABERIO DĖL SVORIO</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIL-440 VILNIAUS KONTROLĖ, AR PASIEKSITE 280 SL IKI VABERIO</p> <p>O: NEGALIU, IKI VABERIO PASIEKSIU TIK 240 SL</p> <p>Ž: AUKŠTĖKIT Į 280 SL, VABERĮ AUKŠTĖJANT PRANEŠIT (PRANEŠKIT)</p>	<p>G: LIL-440 VILNIUS CONTROL CLIMB TO FL 330 PASS VABER AT FL 280 OR ABOVE</p> <p>A: LIL-440 UNABLE TO PASS VABER AT FL 280 DUE TO WEIGHT</p> <p>-----</p> <p>G: LIL-440 ARE YOU ABLE TO REACH FL 280 AT VABER</p> <p>A: NEGATIVE, EXPECTING FL 240 AT VABER</p> <p>G: CLIMB TO FL 280, REPORT OVER VABER</p>
---	---

2.8.4. Patikrinimo procedūros

2.8.4.1. Radijo ryšio patikrinimas atliekamas tokia tvarka:

- aeronautinės radijo stoties pavadinimas;
- orlaivio šaukinys;
- žodžiai “RADIJO RYŠIO PATIKRINIMAS”.

2.8.4.2. Atsakymai patikrinimui turėtų būti tokie:

- šaukiančios radijo stoties pavadinimas;
- atsakančios radijo stoties pavadinimas;
- girdimumo įvertinimas.

2.8.4.3. Transliacijos girdimumas klasifikuojamas pagal girdimumo skalę.

1 (vienetui) - nesuprantamai (negirdimas).	1. Unreadable.
2 (dvejetui) - girdim nuotropom.	2. Readable now and then.
3 (trejetui) - girdim su sunkumais.	3. Readable but with difficulty.
4 (ketvertui) - aiškiai.	4. Readable.
5 (penketui) - puikiai.	5. Perfectly readable.

<p>O: VILNIAUS BOKŠTAS LY - AAS, RADIJO (RYŠIO) PATIKRINIMAS 118.2</p> <p>Ž: STOTIS, KVIEČIANTI VILNIAUS BOKŠTĄ, JŪSŲ NEGIRDŽIU</p> <p>arba</p> <p>Ž: LY - AAS VILNIAUS BOKŠTAS, GIRDŽIU JUS TREJETUI, STIPRUS PAŠALINIS ŠVILPESYS</p> <p>arba</p> <p>Ž: LY - AAS, GIRDŽIU JUS PENKETUI</p>	<p>A: VILNIUS TOWER LY - AAS, RADIO CHECK 118.2</p> <p>G: STATION CALLING VILNIUS TOWER YOU ARE UNREADABLE</p> <p>or</p> <p>G: LY - AAS VILNIUS TOWER READ YOU 3 LOUD BACKGROUND WHISTLE</p> <p>or</p> <p>G: LY - AAS TOWER READ YOU 5</p>
---	--

2.8.4.4. Kada antžeminė RS nori suderinti imtuvo ar siųstuvo darbą, operatorius balsu neskubėdamas skaičiuoja iki dešimties: VIENAS, DU, TRYS ir t.t., po to pasako RS šaukinį. Jei ORL nori pasiųsti bandomuosius signalus RS derinimui, jis turi gauti priimančios RS sutikimą.

3 SKIRSNIS

BENDROJI FRAZELOGIJA

3.1. Įvadas

3.1.1. Šiame vadove nagrinėjamos frazeologijos tikslas yra suvienodinti ir supaprastinti radijo ryšio vartojimą. Suprantama, kad detalizuoti frazeologijos pavyzdžius kiekvienai galimai situacijai neįmanoma, tačiau, siunčiant pranešimus ir laikantis nustatytų taisyklių, klaidų galima išvengti.

Skraidant sraigtasparniais vartojama įprastinė RR frazeologija. Tolimesniuose skirsniuose nurodyti kai kurie specifiniai RR ryšio pavyzdžiai, būdingi skraidant sraigtasparniams.

3.1.2. Kai kurie sutrumpinimai yra pripažinti vartotojų ir tapo aviacinės terminologijos dalimi. Santrumpos nurodytos 1.2 skirsnyje.

3.1.3. Transliuojant gali būti praleisti šie žodžiai, jei tai nesukels dviprasmių terminų supratimo:

- a) "PAVIRŠIUS" – susijusį su paviršiaus vėjo kryptimi ir greičiu.
- b) "LAIPSNIAI" – susijusį su radaro teikiama kryptimi.
- c) "MATOMUMAS", "DEBESYS" ir "AUKŠTIS" – meteorologiniuose pranešimuose.
- d) "HEKTOPASKALIAI" – perduodant atmosferinį slėgį aukštimačiams.

3.1.4. Reikėtų vengti pernelyg dažno mandagumo elementų vartojimo.

3.1.5. Žodis "SKUBIAI" (IMMEDIATELY) vartojamas, kai veiksmai saugai užtikrinti turi būti pradėti nedelsiant.

3.2. Aukščio pranešimai

3.2.1. Šiame skyriuje nagrinėjami tik pagrindiniai aukščių pranešimai. Išsamesnės ir bendrai priimtose frazėse pateiktos kituose skyriuose.

3.2.2. Esant intensyviai oro eismui, perduodant ar patvirtinant aukščius, labai svarbu tiksliai laikytis RR taisyklių bei darbo technologijos. Neleistina, kad atskirose skrydžių fazėse būtų supainioti skrydžių lygiai su altitudėmis arba nesilaikoma aukštimačių slėgių skalių nustatymo taisyklių. Jei dvejoja dėl informacijos tikslumo, pilotas prašo ją pakartoti.

3.2.2.1. ORL skrydžio aukštis, išmatuotas nuo standartinio 1013 hPa lygio, vadinamas skrydžio lygiu ir perduodamas

pvz., SL 80 arba 80 SL.

ORL skrydžio aukštis išmatuotas pagal QNH slėgį vadinamas altitute (absoliučiuoju aukščiu) ir perduodamas

pvz., 2500 pėdų pagal QNH...
altitudė 2500 pėdų

ORL skrydžio aukštis išmatuotas pagal QFE slėgį vadinamas santykiniu aukščiu ir perduodamas

pvz., aukštis 1000 pėdų arba
1000 pėdų pagal QFE...

3.2.2.2. Toliau pateikiamos RR procedūros žemėjant ir aukštėjant yra vienareikšmės, todėl pateikiami vieno tipo pavyzdžiai.

Ž: L-AB, PRANEŠKIT AUKŠTĮ	G: L-AB REPORT YOUR LEVEL
O: L-AB, ESAM 3000 PĖDŲ AUKŠTYJE, QFE 995 hPa	A: L-AB MAINTAINING 3000 FEET, QFE 995 hPa

<p>Ž: L-AB, PRANEŠKIT KIRSDAMI 80 SL</p> <p>O: L-AB, PRANEŠIM</p> <p>O: L-AB, KERTAM 80 SL</p> <p>-----</p> <p>Ž: L-AB, BŪKIT (LIKIT) 2500 PĒDŪ</p> <p>O: ESAM (LIEKAM) 2500 PĒDŪ AUKŠTYJE, L-AB</p> <p>-----</p> <p>O: L-AB, PRAŠAU ŽEMĒTI</p> <p>Ž: L-AB, ŽEMĒKIT IKI 60 SL</p> <p>O: PALIEKAM 90 SL, ŽEMĒJAM (LEIDŽIAMĒS) IKI 60 SL, L-AB</p> <p>-----</p> <p>O: L-AB, PRAŠAU ŽEMĒTI</p> <p>Ž: L-AB, ŽEMĒKIT IKI 60 SL</p> <p>O: PALIEKAM 90 SL, ŽEMĒJAM (LEIDŽIAMĒS) IKI 60 SL, L-AB</p> <p>-----</p> <p>Ž: PASLAUGA 351, PRASKRIDĒ ELEKĀ, ŽEMĒKIT IKI 60 SL</p> <p>O: PRASKRIDUS ELEKĀ, ŽEMĒTI IKI 60 SL, PASLAUGA 351</p>	<p>G: L-AB REPORT PASSING FL 80</p> <p>A: L-AB WILCO</p> <p>A: L-AB PASSING FL 80</p> <p>-----</p> <p>G: L-AB MAINTAIN 2500 FEET</p> <p>A: MAINTAINING 2500 FEET L-AB</p> <p>-----</p> <p>A: L-AB REQUEST DESCENT</p> <p>G: L-AB DESCENT TO FL 60</p> <p>A: LEAVING FL 90 DESCENDING TO FL 60 L-AB</p> <p>-----</p> <p>A: L-AB REQUEST DESCENT</p> <p>G: L-AB DESCENT TO FL 60</p> <p>A: LEAVING FL 90 DESCENDING TO FL 60 L-AB</p> <p>-----</p> <p>G: PASLAUGA 345 AFTER PASSING ELEKA DESCEND TO FL 60</p> <p>A: AFTER ELEKA DESCEND TO FL 60 PASLAUGA 351</p>
--	---

3.2.2.3. Perdavus instrukcijas aukštĒjimui ar žemĒjimui, gali bŪti siunĉiami nurodymai, anuliuojantys duotąsias instrukcijas.

<p>Ž: PASLAUGA 351, STOP ŽEMĒTI 150 SL (skrydžio lygyje)</p> <p>O: STOP ŽEMĒTI 150 SL(skrydžio lygyje), PASLAUGA 351</p> <p>-----</p> <p>Ž: PASLAUGA 351, TĒSKIT AUKŠTĒJIMĀ IKI 330 SL</p> <p>O: AUKŠTĒJAME IKI 330 SL, PASLAUGA 351</p> <p>-----</p> <p>Ž: PASLAUGA 351, LEIDŽIU 350 SL</p> <p>O: LEISTA 350 SL, PASLAUGA 351</p>	<p>G: PASLAUGA 351 STOP DESCENT AT FL 150</p> <p>A: STOP DESCENT AT FL 150 PASLAUGA 351</p> <p>-----</p> <p>G: PASLAUGA 351 CONTINUE CLIMB TO FL 330</p> <p>A: CLIMBING TO FL 330 PASLAUGA 351</p> <p>-----</p> <p>G: PASLAUGA 351 RECLEARED FL 350</p> <p>A: RECLEARED FL 350 PASLAUGA 351</p>
--	---

3.2.2.4. Kartais SV, reguliuojant intervalus tarp ORL, gali prireikti tai atlikti nurodant ORL padidinti (sumažinti) aukštĒjimo (žemĒjimo) spartą ar skridimo greitį.

Ž: PASLAUGA 351, ŽEMĖKIT GREIČIAU (PASPARTINKIT ŽEMĖJIMĄ) IKI 80 SL O: GREITINAM ŽEMĖJIMĄ (DIDINAM ŽEMĖJIMO SPARTĄ) IKI 80 SL, PASLAUGA 351 ----- Ž: PASLAUGA 351, KILKIT (AUKŠTĖKIT) IKI 240 SL, SKUBIAI IKI 180 SL O: PASLAUGA 351, KYLAM (AUKŠTĖJAM) IKI 240 SL, DIDINU SPARTĄ IKI 180 SL arba O: PASLAUGA 351, ĮVYKDYTI NEGALIU	G: PASLAUGA 351 EXPEDITE DESCENT TO FL 80 A: EXPEDITING DESCENT TO FL 80 PASLAUGA 351 ----- G: PASLAUGA 351 CLIMB TO FL 240 EXPEDITE UNTIL PASSING FL 180 A: PASLAUGA 351 CLIMBING TO FL 240 EXPENDING UNTIL PASSING FL 180 or A: PASLAUGA 351 UNABLE TO COMPLY
---	--

3.3. ORL vietos pranešimai

3.3.1. ORL vietos pranešimas turi aprėpti toliau pateikiamus informacinius elementus, išskyrus elementus 4 ir 5, kurie, jei tai numatyta regioniniuose susitarimuose, gali būti praleisti:

- 1) orlaivio atpažinimo indeksas;
- 2) vieta;
- 3) laikas;
- 4) aukštis;
- 5) būsimoji vieta ir praskridimo laikas.

3.3.2. Kuomet sakomas laikas, reikėtų pranešti tik valandų minutes, bet jeigu gali kilti neaiškumai, reikėtų pranešti ir valandas.

O: AURELA 345, BURBI 47 330 SL SKD 57, KITAS KLAIPĖDA Ž: AURELA 345, SUPRATAU	A: AURELA 345 BURBI AT 47 FL 330 SKD AT 57 KLAIPĖDA NEXT G: AURELA 345 ROGER
--	---

3.3.3. Kai skrydis yra kontroliuojamas (sekamas) naudojantis informacija iš kitų šaltinių, kaip pvz.: antrinė radiolokacija (SSR), ORL, SV leidus, nebūtina pranešti kontrolinius punktus.

Ž: AURELA 345, PRANEŠTI RUSNĘ O: AURELA 345, RUSNĘ PRANEŠIU ----- Ž: AURELA 345, IKI SKRYDŽIŲ RAJONO RIBOS VIETOS PRANEŠIMAI NEPRIVALOMI, PRANEŠKIT VARPĄ O: AURELA 345, BUS PADARYTA (ĮVYKDYTA) ----- Ž: AURELA 345, TĘSKIT VIETOS PRANEŠIMUS O: PRANEŠIM, AURELA 345	G: AURELA 345 NEXT REPORT RUSNE A: AURELA 345 WILCO ----- G: AURELA 345 OMIT POSITION REPORTS UNTIL FIR BOUNDARY, NEXT REPORT VARPA A: AURELA 345 WILCO ----- G: AURELA 345 RESUME POSITION REPORTING A: AURELA 345 WILCO
---	--

3.4. Skrydžių planai

3.4.1. Pilotas gali pateikti skrydžio planą (FPL) būdamas ore, pasiūsdamas (perduodamas) OEP tarnyboms nustatytos formos pranešimą.

O: VILNIAUS INFORMACIJA LY - ABC, PRAŠAU PRIIMTI SKRYDŽIO PLANĄ	A: VILNIUS INFORMATION LY - ABC REQUEST FILE FLIGHT PLAN
Ž: LY - ABC VILNIAUS INFORMACIJA, PASIRUOŠĘS UŽRAŠYTI	G: LY - ABC VILNIUS INFORMATION READY TO COPY

3.4.2. Skrydžio metu pilotas iš skridimo pagal prietaisus (IFR) gali pereiti į vizualų (VFR) skridimą ir atvirkščiai.

O: VILNIAUS KONTROLĖ, L-AB, SKRYDŽIO PLANĄ PAGAL PRIETAISUS ANULIUOJU, TĘSIU VIZUALIAI Į SKAUDVILĘ (SKD), SKAIČIUOJU 1732	A: VILNIUS CONTROL L-AB CANCELLING IFR FLIGHT PLAN. PROCEEDING VFR ESTIMATING SKAUDVILĖ (SKD) AT 1732
Ž: L-AB, SKRYDIS PAGAL PRIETAISUS ANULIUOTAS 47. RYŠYS SU KAUNO INFORMACIJA 122.2	G: L-AB IFR FLIGHT PLAN CANCELLED AT 47. CONTACT KAUNAS INFORMATION 122.2

3.4.3. Oro eismo paslaugų tarnyba (ATS unit) turi perduoti visą turimą meteorologinę informaciją įgulai, keičiančiai IFR į VFR skridimą, jei meteorologinės blogesnės kaip VMS (VMC).

Ž: L-AB, PRANEŠTA, ŠILUTĖS RAJONE NĖRA SĄLYGŲ VIZUALIAM SKRIDIMUI	G: L-AB IMC REPORTED IN THE VICINITY OF ŠILUTĖ
O: L-AB SUPRATAU, TĘSIAM PAGAL PRIETAISUS	A: L-AB ROGER MAINTAINING IFR

4 SKIRSNIS

AERODROMO SKRYDŽIŲ VALDYMAS: ORLAIIVIS

4.1. Įvadas

4.1.1. Glausta, nedviprasmiška, laiku vartojama frazeologija yra svarbus ritmingo, saugaus ir netrikdomo aerodromo darbo faktorius. Ji yra ne tik kaip priemonė SV spręsti savo uždavinius, bet ir padeda pilotams orientuotis aplinkoje, ypač esant blogam matomumui.

4.1.2. Kad neatitrauktų įgulos dėmesio startuojant, baigiamajame artėjimo tūpti etape bei prabėgant nutūpus, SV neturėtų perduoti ORL jokių pranešimų, išskyrus atvejus, susijusius su sauga.

4.2. Informacija išvykimui ir variklių paleidimui

4.2.1. Jei aerodrome nėra informacijos automatinio perdavimo tarnybos (ATIS), išvykimui reikalingus duomenis pilotui leidžiama sužinoti iš SV prieš paleidžiant variklius.

O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS LIL-345, PAGAL PRIETAISUS Į VILNIŲ, PRAŠAU INFORMACIJĄ IŠVYKIMUI	A: ŠIAULIAI TOWER LIL 345, IFR TO VILNIUS REQUEST DEPARTURE INFORMATION
Ž: LIL-345, JUOSTA 32, VĖJAS 290 LAIPSNIŲ 4 MAZGAI, QNH 1022, TEMPERATŪRA MINUS 2, RASOS TAŠKAS MINUS 3, MATOMUMAS JUOSTOJE (KTT) 550 METRŲ	G: LIL 345 DEPARTURE RUNWAY 32, WIND 290 DEGREES 4 KNOTS, QNH 1022, TEMPERATURE MINUS 2, DEWPOINT MINUS 3, RVR 550 METRES
O: JUOSTA 32, QNH 1022, MATOMUMAS 550 M, VARIKLIŲ PALEIDIMĄ PRANEŠIM, LIL 345	A: RUNWAY 32, QNH 1022, WILL CALL FOR START UP, LIL 345

4.2.2. Kad būtų išvengta prastovų žemėje ir palengvėtų SVT skrydžių planavimas, pilotas, prieš paleisdamas variklius, prašo SV duoti tam leidimą ir praneša stovėjimo vietą bei patvirtina informacijos ATIS priėmimą. Jeigu numatoma išvykti vėluojant, SV nurodo variklių paleidimo(išvykimo) planuojamą laiką.

O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS LIL-345, AIKŠTELĖ 24, PRAŠAU PALEISTI VARIKLIUS, INFORMACIJA B (BRAVO)	A: ŠIAULIAI TOWER LIL-345, STAND 24 REQUEST START UP, INFORMATION BRAVO
Ž: LIL-345, VARIKLIUS PALEISTI LEIDŽIAMA, QNH1009 Arba	G: LIL-345 START UP APPROVED QNH 1009 or
Ž: LIL 345, VARIKLIŲ PALEIDIMAS 35 QNH 1009	G: LIL 345 START UP AT 35 QNH 1009
Ž: LIL 345, VARIKLIŲ PALEIDIMO TIKĖKITĖS 35 QNH 1009	G: LIL 345 EXPECT START UP AT 35 QNH 1009
Ž: LIL 345, IŠVYKIMO TIKĖKITĖS (PLANUOKIT IŠVYKTI) 49, VARIKLIŲ PALEIDIMAS JŪSŲ NUOŽIŪRA, QNH 1009	G: LIL-345 EXPECT DEPARTURE 49 START UP AT OWN DISCRETION QNH 1009

4.2.3. Pilotas, gavęs SVT leidimą paleisti variklius, tolesnius savo veiksmus derina su ORL aptarnaujančia žemės įgula.

O: VARIKLIŲ PALEIDIMUI PASIRENGĘS	A: READY TO START UP
Ž: ĮGULA: PALEIDŽIAM PIRMAŲ VARIKLĮ	G: CREW: START NUMBER ONE
O: PALEIDŽIU PIRMA	A: STARTING NUMBER ONE

4.3. Vilkinimas, stūmimas (bukšyravimas)

4.3.1. Prašymas vilkti (bukšyruoti) pateikiamas SVT arba kitoms tarnyboms, aptarnaujančiom bei kontroliuojančiom peroną.

O: VILNIAUS BOKŠTAS LIETUVA 410, PRIE ŠIAURINIŲ VARTŲ (8), PRAŠAU IŠSTUMTI	A: VILNIUS TOWER LITHUANIA 410 GATE 8 REQUEST PUSHBACK
Ž: LIETUVA 410, IŠSTUMTI GALIMA	G: LIETUVA 410 PUSHBACK APPROVED
arba	or
Ž: ... LIETUVA 410, LAUKITE 1 MIN., KOL PRAVAŽIUOS B737	G: ... STANDBY, EXPECT ONE MINUTE DELAY DUE B737 TAXIING BEHIND

4.3.2. Bukšyruojant ORL vartojami nustatyti vizualūs signalai ir toliau pateikta frazeologija. Prireikus sustoti, pilotas vartoja frazę “stop bukšyravimui”.

O: IŠSTŪMIMUI (BUKŠYRUOTIS) PASIRUOŠĘS	A: READY FOR PUSHBACK
Ž: PATVIRTINKIT STABDŽIAI LAISVI (ATLEISTI)	G: CONFIRM BRAKES RELEASED
O: STABDŽIAI LAISVI	A: BRAKES RELEASED
Ž: IŠSTŪMIMĄ (BUKŠYRAVIMĄ) PRADEDAM	G: COMMENCING PUSHBACK
Ž: IŠSTŪMIMAS (BUKŠYRAVIMAS) BAIGTAS, PATVIRTINKIT STABDŽIŲ ĮJUNGIMĄ	G: PUSHBACK COMPLETED, CONFIRM BRAKES SET
O: STABDŽIAI ĮJUNGTI	A: BRAKES SET: DISCONNECT
Ž: ATSIJUNGIAME, LAUKITE VIZUALIŲ SIGNALŲ IŠ KAIRĖS	G: DISCONNECTING STANDBY FOR VISUAL SIGNAL AT YOUR LEFT
O: SUPRATAU	A: ROGER

4.3.3. Užbaigus bukšyravimą ir pasišalinus vilkikui, techninis personalas nustatytais vizualiais ženklais parodo, kada galima riedėti ir kad riedėjimui kliūčių nėra.

4.4. Riedėjimas (važiavimas)

4.4.1. Leidime riedėti nurodoma riba, prie kurios ORL privalo sustoti. Išskrendantiems ORL ši riba, kaip taisyklė, yra “parengtinis”, bet, priklausomai nuo vyraujančio oro eismo, gali būti ir kita vieta. Jei riedėjimui riba nenurodyta, pilotui be leidimo užimti juostą (KTT) arba ją kirsti draudžiama.

<p>O: KAUNO BOKŠTAS, LY-ABM, CESSNA PIETINĖJE ANGARO PUSĖJE PRAŠAU RIEDĖTI VIZUALIAM SKRYDŽIUI Į VILNIŲ</p> <p>Ž: LY-ABM, RIEDĖKIT TAKU C Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ), JUOSTA 24, VĖJAS 250 LAIPSNIŲ, 8 MAZGAI, QNH 1010</p> <p>O: QNH 1010, PRAŠAU JUOSTĄ 24, LY-ABM</p> <p>Ž: LY-ABM, LEIDŽIU, LAUKIAMASIS (PARENGTINIS) JUOSTA 24, RIEDĖKIT PASKUI LIUFTHANŽA, ARTĖJANTĮ JUMS IŠ KAIRĖS</p> <p>O: LEISTA Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ) JUOSTA 14, ORLAIVĮ MATAU, LY-ABM</p> <p>-----</p>	<p>A: KAUNAS TOWER LY-ABM CESSNA AT THE SOUTH HANGARS REQUEST TAXI FOR VFR FLIGHT TO VILNIUS</p> <p>Ž: LY-ABM TAXI VIA TAXIWAY CHARLIE TO HOLDING POINT RUNWAY 24 WIND 250 DEGREES 8 KNOTS QNH 1010</p> <p>A: QNH 1010 REQUEST RUNWAY 24 LY-ABM</p> <p>G: LY-ABM RECLEARED HOLDING POINT RUNWAY 24, TAXI BEHIND LIUFTHANZA COMING FROM YOUR LEFT</p> <p>A: LY-ABM HOLDING POINT RUNWAY 14 TRAFFIC IN SIGHT</p> <p>-----</p>
<p>O: KAUNO BOKŠTAS, LY-ABM, CESSNA PIETINĖJE ANGARO PUSĖJE PRAŠAU RIEDĖTI VIZUALIAM TRENIRUOČIŲ SKRYDŽIUI RATU</p> <p>Ž: LY-ABM, RIEDĖKIT TAKU C Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ), JUOSTA 24, VĖJAS 250 LAIPSNIŲ, 8 MAZGAI, QNH 1010</p> <p>O: QNH 1010, PRAŠAU JUOSTĄ 24, LY-ABM</p> <p>Ž: LY-ABM, LEIDŽIU, LAUKIAMASIS (PARENGTINIS) JUOSTA 24, RIEDĖKIT PASKUI LIUFTHANŽA, ARTĖJANTĮ JUMS IŠ KAIRĖS</p> <p>O: LEISTA Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ) JUOSTA 14, ORLAIVĮ MATAU, LY-ABM</p> <p>-----</p>	<p>A: KAUNAS TOWER LY-ABM CESSNA AT THE SOUTH HANGARS REQUEST TAXI FOR VFR TRAINING FLIGHT</p> <p>Ž: LY-ABM TAXI VIA TAXIWAY CHARLIE TO HOLDING POINT RUNWAY 24 WIND 250 DEGREES 8 KNOTS QNH 1010</p> <p>A: QNH 1010 REQUEST RUNWAY 24 LY-ABM</p> <p>G: LY-ABM RECLEARED HOLDING POINT RUNWAY 24, TAXI BEHIND LIUFTHANZA COMING FROM YOUR LEFT</p> <p>A: HOLDING POINT RUNWAY 24 TRAFFIC IN SIGHT LY-ABM</p> <p>-----</p>
<p>O: KAUNO BOKŠTAS LY-ABM, CESSNA PRIE DEGALINĖS, VIZUALUS SKRYDIS Į ALYTŲ, PRAŠAU RIEDĖTI</p> <p>Ž: LY-ABM, JUOSTA 08, VĖJAS 080 LAIPSNIŲ, 10 MAZGŲ, QNH 1012, RIEDĖKIT TAKU A (ALPHA) Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ), JUOSTA 08</p> <p>O: JUOSTA 08, QNH 1012, PRAŠAU TAKU B (BRAVO) IR JUOSTA ATGAL LY-ABM</p> <p>Ž: GALIMA RIEDĖTI TAKU B (BRAVO), JUOSTA (KTT) ATGAL, VYKDOMASIS JUOSTA 08</p> <p>O: TAKU B (BRAVO), JUOSTA ATGAL, VYKDOMASIS JUOSTA 08, LY-ABM</p> <p>-----</p>	<p>A: KAUNAS TOWER LY-ABM CESSNA AT THE FUEL STATION VFR TO ALYTUS REQUEST TAXI</p> <p>G: LY-ABM RUNWAY 08 WIND 080 DEGREES 10 KNOTS QNH 1012 TAXI VIA TAXIWAY ALPHA TO HOLDING POINT RUNWAY 08</p> <p>A: RUNWAY 08 QNH 1012 REQUEST TAXIWAY BRAVO AND BACKTRACK LY-ABM</p> <p>G: APPROVED TAXI VIA BRAVO BACK TRACK AND LINE UP RUNWAY 08</p> <p>A: BRAVO AND BACK TRACK RUNWAY 08 LY-ABM</p> <p>-----</p>

<p>Ž: LY-ABM, RIEDĖKITE GREIČIAU (PAGREITINKIT), ORLAIVIS TIESIOJOJ, JUOSTA 14</p> <p>O: LY-ABM GREITINAM (GREITĖJU)</p> <p>O: LY-ABM, JUOSTĄ 14 ATLAISVINAU</p> <p>-----</p> <p>O: KAUNO BOKŠTAS LY-ABM, PRIE DEGALINĖS PRAŠAU RIEDĖTI Į AVIABALTIKĄ</p> <p>Ž: LY-ABM, RIEDĖKIT TAKU C Į LAUKIAMĄJĮ, JUOSTA 24</p> <p>O: TAKU C Į LAUKIAMĄJĮ, JUOSTA 24, LY-ABM</p> <p>O: LY-ABM, ARTĖJAM PRIE LAUKIAMOJO (PARENGTINIO), PRAŠAU KIRSTI JUOSTĄ 24</p> <p>Ž: LY-ABM, LAUKIT</p> <p>O: LY-ABM, LAUKIU</p> <p>Ž: LY-ABM, KIRSKIT JUOSTĄ 24, PRANEŠKIT ATLAISVINĖ, TĘSKIT Į AVIABALTIKĄ</p> <p>O: LY-ABM, KERTAM JUOSTĄ 24</p> <p>O: LY-ABM, JUOSTĄ ATLAISVINAU</p> <p>Ž: LY-ABM, SUPRATAU</p>	<p>G: LY-ABM EXPEDITE TAXI TRAFFIC ON FINAL RUNWAY 14</p> <p>A: LY-ABM EXPEDITING</p> <p>A: LY-ABM RUNWAY 14 VACATED</p> <p>-----</p> <p>A: KAUNAS TOWER LY-ABM AT THE FUEL STATION REQUEST TAXI TO AVIABALTIKA</p> <p>G: LY-ABM TAXI VIA TAXIWAY CHARLIE TO HOLDING POINT RUNWAY 24</p> <p>A: VIA CHARLIE HOLDING POINT RUNWAY 24</p> <p>LY-ABM</p> <p>A: LY-ABM APPROACHING HOLDING POINT REQUEST CROSS RUNWAY 24</p> <p>G: LY-ABM HOLD SHORT RUNWAY 24</p> <p>A: LY-ABM HOLDING SHORT</p> <p>G: CROSS RUNWAY 24 REPORT VACATED</p> <p>CONTINUE TO AVIABALTIKA</p> <p>A: LY-ABM CROSSING RUNWAY 24</p> <p>A: LY-ABM RUNWAY VACATED</p> <p>G: LY-ABM ROGER</p>
---	--

4.4.2. Jeigu ORL patvirtina gavęs (susipažinęs) ATIS informaciją, SV perduoda jam tik riedėjimo instrukcijas.

<p>O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS LY-ABM, PRAŠAU RIEDĖTI, INFORMACIJA B (BRAVO)</p> <p>Ž: LY-ABM ŠIAULIŲ BOKŠTAS, RIEDĖKIT Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ), JUOSTA 32, PRALEISKIT B747, PRAVAŽIUOJANTĮ IŠ KAIRĖS Į DEŠINĘ, QNH 1019</p> <p>O: LEISTA Į LAUKIAMĄJĮ (PARENGTINĮ), JUOSTA 32, QNH 1019, ORLAIVĮ MATAU, LY-ABM</p>	<p>A: ŠIAULIAI TOWER LY-ABM REQUEST TAXI INFORMATION BRAVO</p> <p>G: LY ABM TAXI TO HOLDING POINT RUNWAY 32 GIVE WAY TO B747 PASSING LEFT TO RIGHT QNH 1019</p> <p>A: HOLDING POINT RUNWAY 32 QNH 1019, TRAFFIC IN RIGHT LY-ABM</p>
---	--

4.4.3. Sraigtasparnių RR gali būti toks:

<p>Ž: LY-HAB VILNIAUS BOKŠTAS PERSKRISKIT IŠ AEROKLUBO PRIE ANGARO. DĖMESIO DULKIŲ IR SNIEGO DEBESIS (BIRUS GRUNTAS, RIEDANTIS LENGVAS LĖKTUVAS, ŽMONĖS) IR t.t.</p>	<p>G: LY-HAB VILNIUS TOWER AIR-TAXI TO HANGAR COUTION DUST AND BLOWING SNOW (LOOSE DEBRIS, TAXING LIGHT AIRCRAFT, PERSONNEL, ETC)</p>
---	--

4.5. Kilimas (startavimas)

4.5.1. Intensyvių skrydžių aerodromuose su atskirtom "Žemės" ir "Bokšto" funkcijomis ORL visuomet perduodamas "Bokšto" jurisdikcijai, kai jis artėja prie parengtinio (laukiamojo).

4.5.2. Priešstartinio ryšio metu reikėtų būti ypatingai atidiems, kad leidimas, skirtas manevravimui, nebūtų suprastas kaip leidimas startui, kas gali sukelti avarinę situaciją.

4.5.3. Kai kurie ORL pasiekę laukiamąjį (parengtinį) nevisada yra pasiruošę startuoti ir atlieka priešstartinį pasitikrinimą.

Ž: LIL-440, PRANEŠKIT, KAI BŪSITE PASIRUOŠĘ IŠVYKTI O: LIL-440, PRANEŠIM O: LIL-440, PASIRUOŠĘS IŠVYKTI Ž: LIL-440, UŽIMKIT VYKDOMĄJĮ O: LIL-440, UŽIMAM VYKDOMĄJĮ	G: LIL-440 REPORT WHEN READY FOR DEPARTURE A: LIL-440 WILCO A: LIL-440 READY G: LIL-440 LINE UP A: LIL-440 LINING UP
---	---

4.5.4. SV starto ir pradinio aukštėjimo etapuose neturi perduoti ORL pranešimų (išskyrus avarinius atvejus).

Ž: L-BM, KILTI (STARTUOTI) LEIDŽIU O: KILTI (STARTUOTI) LEISTA, L-BM	G: L-BM CLEARED FOR TAKE-OFF A: CLEARED FOR TAKE-OFF L-BM
---	--

4.5.5. Kartais, dėl susidariusių oro eismo sąlygų, atsiranda būtinybė užėmus starto poziciją kilti (startuoti) nedelsiant (nesustojus).

Ž: LIL-440, AR PASIRUOŠĘ IŠVYKTI NEDELSDAMI O: LIL-440, PASIRUOŠĘ Ž: LIL-440, UŽIMKIT VYKDOMĄJĮ, BŪKIT PASIRUOŠĘ IŠVYKTI NEDELSDAMI O: LIL-440, UŽIMAM VYKDOMĄJĮ Ž: LIL-440, STARTUOTI LEIDŽIU O: STARTUOTI LEISTA (STARTUOJU), LIL-440	G: LIL-440 ARE YOU READY FOR IMMEDIATE DEPARTURE A: LIL-440 AFFIRM G: LIL-440 LINE UP BE READY FOR IMMEDIATE DEPARTURE A: LIL-440 LINING UP G: LIL-440 CLEARED FOR TAKE-OFF A: CLEARED FOR TAKE-OFF LIL-440
--	--

4.5.6. Esant blogam (ribotam) matomumui, skrydžio vadovas gali prašyti pilotą pranešti ORL pakilus.

Ž: LIL-440, STARTUOTI LEIDŽIU, PRANEŠKIT PAKILĘ O: STARTUOTI LEISTA, PAKILĘ PRANEŠIM, LIL-440 O: LIL-440, PAKILOM 57 Ž: LIL-440, RYŠYS SU PRIEIGA 120.7 O: 120.7, LIL-440	G: LIL-440 CLEARED FOR TAKE-OFF REPORT AIRBORNE A: CLEARED FOR TAKE-OFF WILCO LIL-440 A: LIL-440 AIRBORNE 57 G: LIL-440 CONTACT DEPARTURE 120.7 A: 120.7 LIL-440
--	---

4.5.7. Leidimai, susiję su KTT pasinaudojimu, nurodant sąlygas neduodami, jeigu ORL ar ORL ir antžeminis transportas nemato vienas kito arba nėra SV stebimi. Kada toks leidimas yra susijęs su atvykstančiu ir išvykstančiu ORL, svarbu, kad išvykstantis ORL tiksliai atpažintų atvykstantįjį, tam kartais nepakanka tik informacijos apie ORL tipą ir dėl aiškumo būtina ją papildyti pasakant spalvą ar kompanijos pavadinimą. Tokiame leidime nurodoma:

- a) šaukinys;
- b) sąlyga;
- c) leidimas.

<p>Ž: LIL-440, PRANEŠKIT, PAMATĘ AEROBUSĄ TIESIOJOJ</p> <p>O: LIL-440, AEROBUSĄ MATAU</p> <p>Ž: LIL-440, AEROBUSUI NUTŪPUS IR PRARIEDĖJUS, UŽIMKIT VYKDOMĄJĮ IR LAUKIT</p> <p>O: NUTŪPUS AEROBUSUI, UŽIMTI VYKDOMĄJĮ IR LAUKTI, LIL-440</p>	<p>G: LIL-440 REPORT THE AIRBUS ON FINAL IN SIGHT</p> <p>A: LIL-440 AIRBUS IN SIGHT</p> <p>G: LIL-440 AFTER THE LANDING AIRBUS HAS PASSED, LINE UP AND WAIT</p> <p>A: AFTER THE AIRBUS, LINE UP AND HOLD, LIL-440</p>
---	---

4.5.8. Aerodrome, naudojant kelias KTT, kad būtų išvengta klaidų pasirenkant juosta, leidime startui nurodomas juostos numeris.

<p>Ž: LIL-440, STARTUOTI (KILTI) LEIDŽIU, JUOSTA (KTT) 09</p> <p>O: STARTUOTI LEISTA (STARTUOJU) JUOSTA (KTT) 09 LIL-440</p>	<p>G: LIL-440 CLEARED FOR TAKE-OFF RUNWAY 09</p> <p>A: CLEARED FOR TAKE-OFF RUNWAY 09 LIL-440</p>
--	---

4.5.9. Kartu su leidimu kilti gali būti nurodymai intervalams tarp orlaivių, esančių netoli aerodromo, užtikrinti.

<p>Ž: LIL-440, PAKILĘ AUKŠTĖKIT TIESIAI IKI 2500 PĖDŲ, PO TO Į DEŠINĘ, STARTUOTI (KILTI) LEIDŽIU</p> <p>O: PAKILĘ TIESIAI 2500 PĖDŲ, PO TO Į DEŠINĘ, STARTUOTI LEISTA, LIL-440</p> <p>-----</p> <p>O: LIL-440, PAKILUS, PRAŠAU Į DEŠINĘ</p> <p>Ž: LIL-440, PAKILUS Į DEŠINĘ GALIMA, STARTUOTI LEIDŽIU</p> <p>O: PAKILUS Į DEŠINĘ, STARTUOTI LEISTA, LIL-440</p>	<p>G: LIL-440 CLIMB STRAIGHT AHEAD UNTIL 2500 FEET BEFORE TURNING RIGHT CLEARED FOR TAKE-OFF</p> <p>A: STRAIGHT AHEAD 2500 FEET RIGHT TURN CLEARED FOR TAKE-OFF LIL-440</p> <p>-----</p> <p>A: LIL-440 REQUEST RIGHT TURN WHEN AIRBORNE</p> <p>G: LIL-440 RIGHT TURN APPROVED CLEARED FOR TAKE-OFF</p> <p>A: RIGHT TURN APPROVED CLEARED FOR TAKE-OFF LIL-440</p>
--	--

4.5.10. Kartais, susidarius aplinkybėms, SV būtina anuliuoti leidimą kilti ir įsakyti greitai atlaisvinti juosta (KTT).

<p>Ž: LIL-440, STARTUOKIT NEDELSDAMI ARBA LAUKIT PARENGTINIAM (LAUKIAMAJAM)</p> <p>O: LAUKIAM, LIL-440</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIL-440, STARTUOKIT NEDELSDAMI ARBA ATLAISVINKIT JUOSTĄ</p> <p>O: STARTUOJU, LIL-440</p> <p>-----</p>	<p>G: LIL-440 TAKE-OFF IMMEDIATELY OR HOLD SHORT OF RUNWAY</p> <p>A: HOLDING SHORT LIL-440</p> <p>-----</p> <p>G: LIL-440 TAKE-OFF IMMEDIATELY OR VACATE RUNWAY</p> <p>A: TAKING OFF LIL-440</p> <p>-----</p>
<p>Ž: LIL-440, LAUKTI, ANULIUOJU STARTĄ (STARTUOTI DRAUDŽIU), KARTOJU, STARTUOTI DRAUDŽIU, JUOSTA UŽIMTA</p> <p>O: LAUKIU, LIL-440</p>	<p>G: LIL-440 HOLD POSITION, CANCEL I SAY AGAIN CANCEL TAKE-OFF VEHICLE ON RUNWAY</p> <p>A: HOLDING LIL-440</p>

4.5.11. Kilus pavojui ORL startuojant, pilotui duodami nurodymai sustoti nedelsiant. Tokie nurodymai ir ORL šaukinys pakartojami.

Ž: LIL-440, STOP NEDELSIANT, LIL-440, STOP NEDELSIANT, ORLAIVIS KERTA JUOSTĄ	G: LIL-440 STOP IMMEDIATELY, LIL-440 STOP IMMEDIATELY, AIRCRAFT CROSSING RUNWAY
O: LIL-440, STOJU	A: LIL-440 STOPPING

4.5.12. Kai pilotas nutraukia startą savo iniciatyva, jis pagal galimybes turi apie tai pranešti "Aerodromo" SV ir gauti nurodymus tolesniam manevravimui.

O: LIL-440, STOJU	A: LIL-440 STOPPING
Ž: LIL-440, SUPRATAU	G: LIL-440 ROGER
O: LIL-440, PRAŠAU GRĮŽTI PRIE RAMPOS	A: LIL-440 REQUEST RETURN TO RAMP
Ž: LIL-440, UŽIMKIT PIRMĄ TAKĄ Į DEŠINĘ, GRĮŽKIT PRIE RAMPOS.	G: LIL-440 TAKE NEXT RIGHT RETURN TO RAMP
O: PIRMAS TAKAS Į DEŠINĘ, LIL-440	A: NEXT RIGHT LIL-440.

4.5.13. Sraigtasparniai RR palaiko taip:

S: VILNIAUS BOKŠTAS LY-HAB PRAŠAU ATLIKTI KONTROLINĮ KYBOJIMĄ	
Ž: LY-HAB VILNIAUS BOKŠTAS KONTROLINĮ KYBOJIMĄ LEIDŽIU	
S: KONTROLINIS KYBOJIMAS LEISTAS LY-HAB	
S: LY-HAB STARTUI PASIRUOŠĘS	
Ž: LY-HAB STARTUOTI LEIDŽIU	
S: STARTUOTI LEISTA LY-HAB	
.....
S: VILNIAUS BOKŠTAS LY-HAB STARTUI PASIRUOŠĘS IŠ SRAIGTASPARNIŲ AIKŠTELĖS	H: VILNIUS TOWER LY-HAB READY FOR TAKE OFF FROM HELICOPTER AREA
Ž: LY-HAB VILNIAUS BOKŠTAS STARTUOTI IŠ SRAIGTASPARNIŲ AIKŠTELĖS LEIDŽIU	G: LY-HAB VILNIUS TOWER CLEARED FOR TAKE OFF FROM HELICOPTER AREA

4.6. Skrydžiai aerodromo ratu

4.6.1. Paprašius įskristi į aerodromo ratą, nurodymai ORL duodami atsižvelgiant į eismą. Esant kairiam aerodromo ratui, SV nurodymai neprivalomi, bet patartina tai daryti, jeigu aerodromo skrydžio ratas yra keičiamos krypties arba pakeistas.

O: PALANGOS BOKŠTAS LY-ABC, CESSNA, 10 MYLIŲ Į ŠIAURĘ, 2500 PĖDŲ, KETINU TŪPTI	A: PALANGA TOWER LY-ABC CESSNA 10 MILES NORTH 2500 FEET FOR LANDING
Ž: L-BC, LEIDŽIU Į DEŠINIOJO RATO GRĮŽTINĘ, JUOSTA 01, VĖJAS 270 LAIPSNIŲ, 5 MAZGAI, QNH 1012	G: L-BC JOIN DOWNWIND RIGHT HAND RUNWAY 01 WIND 270 DEGREES 5 KNOTS, QNH 1012
O: LEISTA DEŠINIŲ Į GRĮŽTINĘ, JUOSTA 01 QNH 1012, L-BC	A: RIGHT HAND RUNWAY 01 QNH 1012 L-BC

4.6.2. ORL pirminio ryšio metu su aerodromo SV patvirtina informacijos (ATIS) priėmimą.

<p>O: PALANGOS BOKŠTAS LY-ABC, CESSNA, 10 MYLIŲ Į ŠIAURĘ, 2500 PĖDŲ, INFORMACIJA B (BRAVO) KETINU TŪPTI</p> <p>Ž: L-BC, LEIDŽIU Į GRĮŽTINĘ DEŠINIŲ RATŲ, JUOSTA 01, QNH 1012</p> <p>O: DEŠINIŲ RATŲ, JUOSTA 01, QNH 1012, L-BC</p> <p>Ž: L-BC, PAIPERIS STARTUOJA IR CESSNA GRĮŽTINĖJ</p> <p>O: L-BC, SUPRATAU</p>	<p>A: PALANGA TOWER LY-ABC, CESSNA 10 MILES NORTH 2500 FEET INFORMATION BRAVO, FOR LANDING</p> <p>G: L-BC JOIN DOWNWIND RIGHT HAND RUNWAY 01 QNH 1012</p> <p>A: RIGHT HAND RUNWAY 01 QNH 1012 L-BC</p> <p>G: TRAFFIC PIPER TAKING OFF AND A CESSNA ON DOWNWIND</p> <p>A: L-BC ROGER</p>
---	--

4.6.3. Priklausomai nuo vyraujančio eismo ir ORL atvykimo krypties, gali būti duotas leidimas artėjimui tūpti tiesiai.

<p>O: KYVIŠKĖS INFO LY-ABC CESSNA, 10 MYLIŲ ŠIAURIAU, 2500 PĖDŲ, KETINU TŪPTI</p> <p>Ž: L-BC, ARTĖKIT TIESIAI Į JUOSTĄ 14, VĖJAS 190 LAIPSNIŲ, 5 MAZGAI, QNH 1009</p> <p>O: TIESIAI Į JUOSTĄ 14, QNH 1009, L-BC</p>	<p>A: KYVIŠKĖS INFO LY-ABC CESSNA 10 MILES NORTH 2500 FEET FOR LANDING</p> <p>G: L-BC MAKE STRAIGHT-IN APPROACH RUNWAY 14 WIND 190 DEGREES 5 KNOTS QNH 1009</p> <p>A: STRAIGHT-IN RUNWAY 14 QNH 1009 L-BC</p>
--	--

4.6.4. Pilotas, įskrisdamas į aerodromo judėjimo ratą, apie savo vietą praneša SV ir toliau vadovaujasi jo nurodymais.

<p>O: LY-ACD, GRĮŽTINĖJ (TARP 2 IR 3)</p> <p>Ž: LY-ACD, TŪPIMUI 2 (ANTRAS), VILGA TREČIAJAME</p> <p>O: LY-ACD, TŪPIMUI 2, ORLAIVĮ MATAU</p> <p>O: LY-ACD, TARP 3 IR 4</p> <p>Ž: LY-ACD, PRANEŠKIT TIESIAJĄ</p> <p>O: LY-ACD</p> <p>O: LY-ACD, TIESIOJOJ</p> <p>Ž: LY-ACD, ARTĖKIT (TĘSKIT UŽĖJIMĄ), VĖJAS 270 LAIPSNIŲ, 7 MAZGAI</p>	<p>A: LY-ACD DOWNWIND</p> <p>G: LY-ACD NUMBER 2 TO LAND, WILGA ON BASE</p> <p>A: LY-ACD NUMBER 2, TRAFFIC IN SIGHT</p> <p>A: LY-ACD BASE</p> <p>G: LY-ACD REPORT FINAL</p> <p>A: LY-ACD</p> <p>A: LY-ACD FINAL</p> <p>G: LY-ACD CONTINUE APPROACH WIND 270 DEGREES 7 KNOTS</p>
--	--

4.6.5. Reguluojant oro eismą aerodromo judėjimo rate, gali būti duodami nurodymai skrydžio užtęsimui arba manevro paspartinimui.

<p>Ž: L-CD, IŠTĘSKIT 3 (GRĮŽTINĖ) TŪPIMUI 2, VILGA 4 MYLIOS TIESIOJOJ</p> <p>O: TŪPTI 2, VILGĄ MATAU</p> <p>-----</p> <p>Ž: L-CD, ATLIKIT DEŠINĮ VIRAZĄ, JUOSTA UŽIMTA, PRANEŠKIT TIESIAJĄ</p> <p>O: L-CD, DEŠINYS VIRAZAS</p> <p>-----</p>	<p>G: L-CD EXTEND DOWNWIND NUMBER 2 FOLLOW WILGA 4 MILES FINAL</p> <p>A: NUMBER 2 WILGA IN SIGHT L-CD</p> <p>-----</p> <p>G: L-CD MAKE ONE ORBIT RIGHT DUE TRAFFIC ON THE RUNWAY, REPORT AGAIN ON FINAL</p> <p>A: L-CD ORBITING RIGHT</p> <p>-----</p>
---	--

Ž: L-CD, TŪPIMUI 1, ATLIKIT SUTRUMPINTĄ UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ), CESSNA 6 MYLIOS TIESIOJ	G: L-CD NUMBER 1 MAKE SHORT APPROACH CESSNA 6 MILES ON FINAL
O: SUTRUMPINTAS UŽĖJIMAS (ARTĖJIMAS), L-CD	A: SHORT APPROACH L-CD

4.7. Baigiamasis artėjimo etapas ir tūpimas

4.7.1. Jei ORL baigiamajame artėjimo etape praneša savo vietą būdamas arčiau 7 km (4NM) nuo juostos slenksčio, vartojamas žodis “TIESIOJ”, jei tai daroma esant toliau 7 km (4NM) - “TOLIMA TIESIOJ”.

O: BALTIKA 345, TOLIMOJ TIESIOJ 8 MYLIOS	A: BALTIKA 345 LONG FINAL
Ž: BALTIKA 345, TĘSKIT UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ), VĖJAS 260 LAIPSNIŲ, 18 MAZGŲ	G: BALTIKA 345 CONTINUE APPROACH WIND 260 DEGREES 18 KNOTS
O: BALTIKA 345	A: BALTIKA 345
O: BALTIKA 345, TIESIOJ (TŪPTINĖJ) 4 MYLIOS	A: BALTIKA 345 FINAL
Ž: BALTIKA 345, TŪPTI LEIDŽIU, VĖJAS 270 LAIPSNIŲ, 20 MAZGŲ	G: BALTIKA 345 CLEARED TO LAND WIND 270 DEGREES 20 KNOTS
O: TŪPTI LEISTA, BALTIKA 345	A: CLEARED TO LAND BALTIKA 345

4.7.2. Prireikus, pilotas gali prašyti kontrolinio praskridimo virš bokšto arba kito apžvalgos taško (pvz., įsitikinti ar važiuoklė išleista, kokia ratų būklė) ir pan.

O: BALTIKA 345, PRAŠAU ŽEMAI PRASKRISTI, DĖL KAIRĖS VAŽIUOKLĖS SIGNALIZACIJOS	A: BALTIKA 345 REQUEST LOW PASS UNSAFE LEFT GEAR INDICATION
Ž: BALTIKA 345, LEIDŽIU PRASKRISTI VIRŠ JUOSTOS 27 NE ŽEMIAU KAIP 500 PĖDŲ, PRANEŠKIT TIESIAJĄ	G: BALTIKA 345 CLEARED LOW PASS RUNWAY 27 NOT BELOW 500 FEET REPORT FINAL
O: LEISTA VIRŠ JUOSTOS 27 NE ŽEMIAU KAIP 500 PĖDŲ, BALTIKA-345	A: RUNWAY 27 NOT BELOW 500 FEET BALTIKA-345

4.7.3. Jei žemas praskridimas atliekamas važiuoklei apžvelgti, vartojamos tokios šią situaciją apibūdinančios frazės:

Ž: a) MATAU VAŽIUOKLĖ IŠLEISTA / NEIŠLEISTA b) DEŠINIEJI (KAIRIEJI arba PRIEKINIAI) RATAI MATAU ĮTRAUKTI / IŠLEISTI c) VAŽIUOKLĖ MATAU ĮTRAUKTA d) DEŠINIEJI (KAIRIEJI arba PRIEKINIAI) RATAI MATAU NEĮTRAUKTI / NEIŠLEISTI	G: a) LANDING GEAR APPEARS DOWN b) RIGHT (or LEFT, or NOSE) WHEEL APPEARS UP (or DOWN) c) WHEELS APPEAR UP d) RIGHT (or LEFT, or NOSE) WHEEL DOES NOT APPEAR UP (or DOWN)
---	---

4.7.4. Pilotas treniruotei gali prašyti praskristi virš arba lygiagrečiai KTT be tūpimo.

O: BALTIKA 345, PRAŠAU ŽEMAI PRASKRISTI JUOSTA 09 TRENIRUOTEI	A: BALTIKA 345 REQUEST LOW APPROACH RUNWAY 09 FOR TRAINING
Ž: BALTIKA 345, LEIDŽIU PRASKRISTI VIRŠ JUOSTOS 09 NE ŽEMIAU KAIP 250 PĖDŲ, PRANEŠKIT TIESIAJĄ	G: BALTIKA 345 CLEARED LOW APPROACH RUNWAY 09 NOT BELOW 250 FEET REPORT FINAL
O: LEISTA VIRŠ JUOSTOS 09 NE ŽEMIAU KAIP 250 PĖDŲ, BALTIKA 345	A: RUNWAY 09 NOT BELOW 250 FEET BALTIKA 345

4.7.5. Pilotas, atliekantis treniruočių skrydžius aerodromo ratu, SV leidus, gali tūpti “konvejeriu”, t.y. kai ORL nutūpia ir nesustodamas vėl startuoja.

<p>O: L-CD, PRAŠAU TŪPTI KONVEJERIU</p> <p>Ž: L-CD, TŪPTI KONVEJERIU LEIDŽIU</p> <p>O: TŪPTI KONVEJERIU LEISTA, L-CD</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: L-CD, DRAUDŽIU DĖL INTENSYVAUS JUDĖJIMO, TŪPTI LEIDŽIU VISIŠKAI SUSTOJANT</p> <p>O: LEIDŽIAMA TŪPTI VISIŠKAI SUSTOJANT, L-CD</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: L-CD, DARYKIT DAR VIENĄ RATA, PRANEŠKIT GRĮŽTINĘ (TARP 2 IR 3, TRAVERSA)</p> <p>O: L-CD, VYKDOM</p>	<p>A: L-CD REQUEST TOUCH AND GO</p> <p>G: L-CD CLEARED TOUCH AND GO</p> <p>A: CLEARED TOUCH AND GO L-CD</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: L-CD UNABLE TO APPROVE DUE TRAFFIC CONGESTION MAKE FULL STOP CLEARED TO LAND</p> <p>A: CLEARED TO LAND FOR FULL STOP L-CD</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: L-CD MAKE ANOTHER CIRCUIT REPORT DOWNWIND</p> <p>A: L-CD WILLCO</p>
--	--

4.7.6. Pateikiame kai kuriuos RR pavyzdžius sraigtasparniams artėjant ir tūpant:

<p>S: VILNIAUS BOKŠTAS LY-HAB PRAŠAU VIZUALŲ ARTĖJIMĄ</p> <p>Ž: LY-HAB ARTĖKIT VIZUALIAI, KAIRIU POSŪKIU Į SRAIGTASPARNIŲ AIKŠTELĘ</p> <p style="text-align: center;">arba</p>	<p>H: VILNIUS TOWER LY-HAB REQUEST CIRCLING APPROACH</p> <p>G: LY-HAB MAKE CIRCLING APPROACH, LEFT TURN TO HELICOPTER AREA</p> <p style="text-align: center;">or</p>
<p>S: VILNIAUS BOKŠTAS LY-HAB PRAŠOM ARTĖTI TIESIAI Į AEROKLUBĄ</p> <p>Ž: LY-HAB VILNIAUS BOKŠTAS ARTĖKIT TIESIAI Į AEROKLUBO AIKŠTELĘ</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: LY-HAB LAUKIT NETOLI JUOSTOS 20</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: LY-HAB LIKIT RADIALE 210° 5 KM NUO JUOSTOS 20, DĖMESIO ELEKTROS LAIDAI, (NEAPŠVIESTOS KLIŪTYS, VALKTIES BLAŠKA IR t.t.)</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: LY-HAB VILNIAUS BOKŠTAS TŪPTI LEIDŽIU</p>	<p>H: VILNIUS TOWER LY-HAB REQUEST STRAIGHT - IN APPROACH TO AEROCUB</p> <p>G: LY-HAB VILNIUS TOWER MAKE STRAIGHT - IN APPROACH TO AEROCUB AREA</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: LY-HAB HOLD SHORT OF RUNWAY 20</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: LY-HAB REMAIN ON RADIAL 210° 5 KM FROM THE RUNWAY 20. CAUTION POWER LINES, (UNLIGHTED OBSTRUCTIONS, MAKE TURBULENCE, ETC.)</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: LY-HAB VILNIUS TOWER CLEARED TO LAND</p>

4.8. Antrasis ratas. Artėjimo (užėjimo) kartojimas

4.8.1. Saugos užtikrinimui SV gali duoti nurodymus pakartotiniam užėjimui. Pradėjus antrojo rato manevrą, labai padidėja įgulos užimtumas, todėl pranešimai skirti ORL turi būti trumpi ir aiškūs.

Ž: BALTIKA 345, Į ANTRĄ RATA JUOSTA UŽIMTA	G: BALTIKA 345 GO AROUND AIRCRAFT ON THE RUNWAY
O: BALTIKA 345, Į ANTRĄ RATA	A: BALTIKA 345 GOING AROUND

4.8.2. ORL, kartojantis užėjimą vizualiai (VFR), tęsia skridimą aerodromo ratu, jei nėra kitų SV nurodymų, o ORL, kartojantis užėjimą pagal prietaisus (IFR), vykdo numatytą pakartotinio užėjimo schemą (MAP).

4.8.3. Kuomet pakartotinis užėjimas yra atliekamas piloto iniciatyva, vartojama ta pati frazė "ANTRAS RATAS".

O: L-CD Į ANTRĄ RATA	A: L-CD GOING AROUND
Ž: L-CD PRANEŠKIT GRĮŽTINĘ (TARP 2 IR 3, TRAVERSA)	G: L-CD REPORT DOWNWIND

4.9. Nutūpus

4.9.1. SV neturi duoti pilotams riedėjimo instrukcijų tol, kol nebus baigtas prabėgimas. Jei nėra kitų nurodymų, pilotas lieka aerodromo SVT dažnyje iki atlaisvins juostą (KTT).

Ž: PASLAUGA 345, ATLAISVINKIT Į KAIRE	G: PASLAUGA 345 VACATE LEFT
O: PASLAUGA 345 Į KAIRE -----	A: PASLAUGA 345 -----

Ž: PASLAUGA 345, PIRMAS Į DEŠINĘ, ATLAISVINĘ RYŠYS SU ŽEME 119.0	G: PASLAUGA 345 TAKE FIRST RIGHT WHEN VACATED CONTACT GROUND 119.0
O: PIRMAS Į DEŠINĘ 119.0, PASLAUGA 345 -----	A: FIRST RIGHT 119.0 PASLAUGA 345 -----
O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS PASLAUGA 345 JUOSTA ATLAISVINTA (LAISVA)	A: ŠIAULIAI TOWER PASLAUGA 345 RUNWAY VACATED
Ž: PASLAUGA 345, RIEDĖKIT TAKU A (ALPHA), AIKŠTELĖ 27	G: PASLAUGA 345 TAXI TO STAND 27 VIA TAXIWAY ALPHA (A)
O: TAKU A (ALPHA) AIKŠTELĖ 27, PASLAUGA 345	A: TAXIWAY ALPHA TO STAND 27 PASLAUGA 345

4.10. Informacija apie aerodromą

4.10.1. Pagrindinę informaciją apie aerodromą sudaro žinios apie manevravimo lauką bei aerodromo techninę įrangą. Aerodrominė informacija turėtų būti perduota prieš paleidžiant variklius, prieš riedant arba prieš baigiamąjį užėjimo etapą. Informacija apie:

- statybos darbus;
- nelygumus, plyšius juostos paviršiuje arba važiavimo takeliuose, jų žymėjimus;
- sniegą arba ledą ant KTT arba takelių;
- vandenį ant KTT;
- sniego pusnis šalia KTT arba takelių;
- kitus laikinus pavojus, kaip antai, stovintys ORL, praskrendantys paukščiai;
- KTT apšvietimo sistemos gedimą;
- bet kuri kita reikalinga informacija.

<p>Ž: PASLAUGA 345, DĖMESIO, STATYBOS DARBAI PRIE 37 VARTŲ</p> <p>O: PASLAUGA 345, SUPRATAU</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, PRIEKYJE, ŠIAURINĖJ TAKO A (ALPHA) PUSĖJE REMONTO DARBAI</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, RIEDĖJIMO TAKO AŠINĖS LINIJOS ŽIBINTAI NEŠVIEČIA</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, “VASIS” JUOSTA 27 NENAUDOJAMA (NAUDOJIMUI NETINKA)</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, ŠIAURIAU JUOSTOS 27 PRIE MAGISTRALINIO RIEDĖJIMO TAKO DIDELIS PULKAS PAUKŠČIŲ</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, ILS 09 NENAUDOJAMAS</p> <p>Ž: PASLAUGA 345, JUOSTOS 09 BŪKLĖ: DARBINIS PLOTIS 32 METRAI, PADENGTAS PLONAIŠ LEDO LOPAIS, SUKIBIMAS BLOGAS, JUOSTOS KRAŠTUOSE 30 CM AUKŠČIO PUSNYS</p>	<p>G: PASLAUGA 345 CAUTION CONSTRUCTION WORK ADJACENT TO GATE 37</p> <p>A: PASLAUGA 345</p> <p>G: PASLAUGA 345 WORK IN PROGRESS AHEAD NORTH SIDE OF TAXIWAY ALPHA</p> <p>G: PASLAUGA 345 CENTRE LINE TAXIWAY LIGHTING UNSERVICEABLE</p> <p>G: PASLAUGA 345 VASIS RUNWAY 27 UNSERVICEABLE</p> <p>G: PASLAUGA 345 LARGE FLOCK OF BIRDS NORTH OF RUNWAY 27 NEAR MAIN TAXIWAY</p> <p>G: PASLAUGA 345 ILS 09 UNSERVICEABLE</p> <p>G: PASLAUGA 345 RUNWAY 09 CONDITIONS: AVAILABLE WIDTH 32 METRES, COVERED WITH THIN PATCHES OF ICE, BRAKING ACTION POOR SNOW UP TO 30 CM ALONG EDGES</p>
---	--

5 SKIRSNIS

RADIJO RYŠYS SU AERODROMO ANTŽEMINĖMIS TRANSPORTO PRIEMONĖMIS

5.1. Įvadas

5.1.1. Sėkminga aerodromo eksploatacija labai priklauso nuo autotransporto (AT) priemonių operatyvumo. AT ir ORL veiklos zonos pagal galimybę izoliuojamos. Tačiau ORL techniniam bei operatyviam aptarnavimui dažnai būtinas AT manevravimas greta ORL.

5.1.2. Įvairiuose aerodromuose veikia skirtingos taisyklės, reglamentuojančios AT judėjimą, tačiau pagrindiniai judėjimo aerodrome principai yra bendri visiems:

- a) ORL nėra tokie manevringi kaip antžeminis transportas;
- b) matomumas iš ORL kabinos judant žemės paviršiumi yra ribotas.

Tokiu būdu, kai autotransportas dirba netoli orlaivio, vairuotojas turėtų būti maksimaliai atidus ir griežtai laikytis nustatytos vietinės tvarkos bei SVT instrukcijų.

5.1.3. Svarbu, kad visas autotransportas, esantis aerodromo darbinėje zonoje, vartotų radijo ryšio nustatytą frazeologiją, pastoviai klausytųsi eterio SV informacijai priimti.

5.2. Judėjimo instrukcijos

5.2.1. Vairuotojai pirminio ryšio metu turi įvardinti save AT šaukiniu bei nurodyti savo vietą ir važiavimo maršrutą.

AT: BOKŠTAS, TRAKTORIUS 21, AIKŠTELĖ 27, PRAŠAU VYKTI DARBAMS Į TAKĄ X-RAY	V: TOWER WORKER 21 STAND 27 REQUEST PROCEED TO WORK IN PROGRESS TAXIWAY X-RAY
Ž: TRAKTORIUS 21, VAŽIUOKIT Į TAKĄ X-RAY PERONU.	G: WORKER 21 PROCEED TO TAXIWAY X-RAY VIA APRON.

5.2.2. Jei skrydžių vadovas yra užimtas ir negali duoti instrukcijų jį šaukiančiam AT, jis atsako fraze "IŠKVIESIU"- tai reiškia, kad vairuotojas turi laukti, kol jį iškvies. Vairuotojas neturi teisės pradėti važiuoti, jei tam negautas leidimas.

5.2.3. SV gali atsakyti fraze "LIKIT VIETOJ" ("LAUKIT"). Tai reiškia, kad vairuotojas negali pradėti judėti, kol SV neduos tam leidimo. Visuose kituose atsakymuose turėtų būti aiškiai nurodoma konkreti judėjimo riba arba paskirties vieta. Jei tai nėra paskirties vieta, AT turėtų sustoti prie leistinos ribos ir prašyti leidimo tolesniam judėjimui.

AT: BOKŠTAS, VILKIKAS 5, ĮĖJIMO TAKAS DELTA, PRAŠAU IKI ANGARO	VT: TOWER TRUCKER 5 ENTER DELTA REQUEST PROCEED TO HANGAR
Ž: VILKIKAS 5, VYKIT PER DELTA, A (ALPHA) IR F(FOXTROT), KIRSKIT JUOSTĄ 09. PRIE JUOSTOS 14 SUSTOKIT IR LAUKIT	G: TRUCKER 5 PROCEED VIA DELTA, ALPHA AND FOXTROT, CROSS RUNWAY 09. HOLD SHORT OF RUNWAY 14
AT: VILKIKAS 5, PER K (KILO), A (ALPHA), F (FOXTROT), KIRSTI JUOSTĄ (KTT) 09, PRIE JUOSTOS 14 SUSTOTI IR LAUKTI	V: TRUCKER 5 VIA KILO ALPHA FOXTROT CROSS RUNWAY 09 HOLD SHORT RUNWAY 14

<p>Ž: VILKIKAS 5, KIRSKIT JUOSTĄ 14, TĘSKIT Į ANGARĄ</p> <p>AT: VILKIKAS 5, KERTAM JUOSTĄ 14</p> <p>AT: VILKIKAS 5, JUOSTĄ 14 ATLAISVINAU (LAISVA)</p> <p>Ž: VILKIKAS 5, SUPRATAU</p>	<p>G: TRUCKER 5 CROSS RUNWAY 14 CONTINUE TO HANGAR</p> <p>V: TRUCKER 5 CROSSING</p> <p>V: TRUCKER 5 RUNWAY 14 VACATED</p> <p>G: TRUCKER 5 ROGER</p>
---	---

5.2.4. Saugos užtikrinimui, leidimas judėti peronu turi remtis instrukcijomis, jas siejant su kitais judėjimo dalyviais.

<p>AT: PERONAS, VILKIKAS 5, AIKŠTELĖ 21, PRAŠAU VYKTI PRIE VARTŲ 23</p> <p>Ž: VILKIKAS 5, DUOKIT KELIĄ BALTikai B737 IŠ DEŠINĖS, PO TO VYKIT PRIE VARTŲ 23. ATSARGIAI, REAKTYVINIS SRAUTAS</p> <p>AT: VILKIKAS 5</p>	<p>V: APRON TRUCKER 5 STAND 21 REQUEST PROCEED TO GATE 23</p> <p>G: TRUCKER 5 GIVE WAY TO THE BALTIKA B737 ON YOUR RIGHT THEN PROCEED TO GATE 23. CAUTION JET BLAST</p> <p>V: TRUCKER 5</p>
--	---

Pastaba: Frazė "TĘSKIT" ("GO AHEAD") ryšyje su AT nevertojama.

5.3. Juostos (KTT) kirtimas

5.3.1. Vairuotojai turi gerai išidėmėti judėjimo maršrutą, ypač tą jo dalį, kur kertamas KTT. Kai kuriuose aerodromuose nustatytos transportui laukimo zonos, tik kurias užėmus, AT prašo leidimo kirsti juostą (KTT). Vairuotojui draudžiama kirsti juostą (KTT) negavus tam leidimo. Pranešimai apie juostos atlaisvinimą perduodami tik AT (buksyriui) visiškai palaisvinus juostą (KTT).

<p>AT: BOKŠTAS, TRAKTORIUS 21 PRIE KONTROLĖS BOKŠTO, PRAŠOM VYKTI PRIE TECHNINIO APTARNAVIMO BAZĖS</p> <p>Ž: TRAKTORIUS 21, VAŽIUOKIT PER I (INDIA) IR B(BRAVO). PRIE JUOSTOS 27SUSTOKIT IR LAUKIT</p> <p>AT: PER I (INDIA) IR B (BRAVO), PRIE JUOSTOS 27 SUSTOTI IR LAUKTI, TRAKTORIUS 21</p> <p>AT: TRAKTORIUS 21, LAUKIU PRIE JUOSTOS (KTT) 27</p> <p>Ž: TRAKTORIUS 21, IŠKVIESIU</p> <p>Ž: TRAKTORIUS 21, KIRSKIT JUOSTĄ 27 Į TAKĄ M (MAIK), ATLAISVINĘ JUOSTĄ PRANEŠKIT</p> <p>AT: TRAKTORIUS 21, KERTAM JUOSTĄ 27</p> <p>AT: TRAKTORIUS 21, JUOSTĄ ATLAISVINAU</p> <p>Ž: TRAKTORIUS 21, TĘSKITE TAKU M (MAIK) Į TECHNINĖS PRIEŽIŪROS BAZĘ</p>	<p>V: TOWER WORKER 21 BY THE CONTROL TOWER REQUEST PROCEED TO MAINTENANCE BASE</p> <p>G: WORKER 21 PROCEED VIA INDIA AND BRAVO. HOLD SHORT OF RUNWAY 27</p> <p>V: VIA INDIA AND BRAVO HOLD SHORT OF RUNWAY 27 WORKER 21</p> <p>V: WORKER 21 HOLDING SHORT RUNWAY 27</p> <p>G: WORKER 21 STANDBY</p> <p>G: WORKER 27 CROSS RUNWAY 27 TO TAXIWAY MIKE REPORT VACATED RUNWAY</p> <p>V: WORKER 21 CROSSING RUNWAY 27</p> <p>V: WORKER 21 RUNWAY VACATED</p> <p>G: WORKER 21 CONTINUE ON MIKE TO MAINTENANCE</p>
---	---

5.3.2. Kai tikimasi orlaivio tūpimo arba starto, transportui, esančiam ant juostos (KTT), duodamas nurodymas ją atlaisvinti (palikti).

Ž: TRAKTORIUS 21, ATLAISVINKIT JUOSTĄ 27, UŽIMKIT PIRMAJĄ TAKĄ Į DEŠINĘ, ATLAISVINĘ JUOSTĄ PRANEŠKIT AT: TRAKTORIUS 21, VYKDAU, PIRMAS TAKAS Į DEŠINĘ AT: TRAKTORIUS 21, JUOSTĄ 27 ATLAISVINAU Ž: TRAKTORIUS 21, SUPRATAU	G: WORKER 21 VACATE RUNWAY 27 TAKE NEXT RIGHT, REPORT VACATED V: WORKER 21 WILCO V: WORKER 21 RUNWAY 27 VACATED G: WORKER 21 ROGER
--	---

5.3.3. Kartais būtina judantį autotransportą informuoti apie potencialiai pavojingą situaciją ir duoti jam nurodymą sustoti nedelsiant.

Ž: TRAKTORIUS 21, STOP NEDELSIANT AT: TRAKTORIUS 21, SUSTOJU	G: WORKER 21 STOP IMMEDIATELY V: WORKER 21 STOPPING
---	--

5.4. Transporto priemonė, velkanti (buksyruojanti) orlaivį

Vilkikas, ketinąs buksyruoti ORL, neturi manyti, kad jo veiksmai žinomi SV. Autotransporto eksploatacinės charakteristikos ir manevringumas buksyruojant ORL labai pablogėja. Vairuotojas turi informuoti SV apie velkamo orlaivio tipą ir vilkiko planuojamus veiksmus.

AT: BOKŠTAS, VILKIKAS 9, PRAŠAU BUKSYRUOTI BALTIKA B737 IŠ AIKŠTELĖS 20 PRIE VARTŲ 23 Ž: VILKIKAS 9, BUKSYRUOTI TAKU A PRIE VARTŲ 23 GALIMA <p style="text-align: center;">-----</p> AT: BOKŠTAS, VILKIKAS 9, PRAŠAU BUKSYRUOTI BALTIKA B737 IŠ ANGARO Į ŠIAURINĮ PERONĄ Ž: VILKIKAS 9, VAŽIUOKIT TAKU F (FOXTROT), PRIE JUOSTOS (KTT) 32 LAUKIT AT: VILKIKAS 9, PER F PRIE JUOSTOS (KTT) 32 LAUKTI Ž: VILKIKAS 9, KIRSKIT JUOSTĄ (KTT) 32, Į KAIRĘ, BUKSYRUOKIT TAKU B, AIKŠTELĖ 27 AT: VILKIKAS 9, KERTAM JUOSTĄ (KTT) 32, PIRMA Į KAIRĘ, TAKU B, AIKŠTELĖ 27	V: TOWER TUG 9 REQUEST TOW BALTIKA B737 FROM STAND 20 TO GATE 23 G: TUG 9, TOW APPROVED TO GATE 23 VIA A <p style="text-align: center;">-----</p> V: TOWER, TUG 9 REQUEST TOW BALTIKA B737 FROM HANGAR TO NORTH APRON G: TUG 9 PROCEED VIA FOXTROT, HOLD SHORT RUNWAY 32 V: TUG 9 VIA FOXTROT HOLD SHORT RUNWAY 32 G: TUG 9, CROSS RWY 32, FIRST TO THE LEFT, TOW VIA B STAND 27 V: TUG 9, CROSSING RWY 32 FIRST TO THE LEFT VIA B STAND 27
--	--

6 SKIRSNIS

BENDROJI FRAZEOLOGIJA KONTROLIUOJANT RADARU

6.1. Įvadas

6.1.1. Šiame skyriuje pateikiama bendra frazeologija, vartojama tarp ORL ir RL valdymo tarnybų. Dalis frazeologijos, kuri labiau tinka radiolokaciniam artėjimui arba regioniniam radiolokaciniam valdymui yra kituose skirsniuose.

6.1.2. Frazė "KONTROLIUOJU RADARU" turėtų būti vartojama, kai ORL teikiamos radiolokacinės valdymo paslaugos. Žodis "Radaras", pavartotas po šaukinio, parodo jo valdymo (vadovavimo) funkcijas.

6.1.3. Kai skrydis kontroliuojamas RADARU, SV teikia pilotui informaciją apie kryptį, pranešdamas magnetinį kursą laipsniais.

6.2. Radiolokacinis atpažinimas, kontrolė ir vektoravimas

6.2.1. ORL atpažinimui gali būti keičiamas jo kursas (vektoriavimas). Šiam tikslui naudojami ir kiti ORL atpažinimo metodai: radialų (pelengų) ir nuotolių nuo radijo įrenginių ar punktų informacija, nurodymai ORL atlikti posūkius, ORL informacija apie jo vietą ir kt.

<p>Ž: L-AB, PRANEŠKIT KURSĄ IR AUKŠTĮ</p> <p>O: L-AB, KURSAS 110, AUKŠTIS 2500 PĖDŲ</p> <p>Ž: L-AB, ATPAŽINIMUI SUKIT Į KAIRĘ KURSAS 080</p> <p>O: Į KAIRĘ KURSAS 080, L-AB</p> <p>Ž: L-AB, ATPAŽINAU, 20 MYLIŲ Į ŠIAURĖS VAKARUS NUO KAUNO, TĘSKIT ŠIUO KURSU</p> <p>O: L-AB</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: L-AB, JŪSŲ NEATPAŽINAU. TĘSKITE Į PANEVĖŽĮ SAVARANKIŠKAI</p> <p>O: L-AB</p>	<p>G: L-AB REPORT YOUR HEADING AND LEVEL</p> <p>A: L-AB HEADING 110 AT 2500 FEET</p> <p>G: L-AB FOR IDENTIFICATION TURN LEFT HEADING 080</p> <p>A: LEFT HEADING 080 L-AB</p> <p>G: L-AB IDENTIFIED 20 MILES NORTH WEST OF KAUNAS CONTINUE PRESENT HEADING</p> <p>A: L-AB</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: L-AB NOT IDENTIFIED. RESUME OWN NAVIGATION TO PANEVEŽYS</p> <p>A: L-AB</p>
---	---

6.2.2. Jei ORL yra neatpažintas arba greitai bus prarasta jo RL kontrolė, SV apie tai informuoja pilotą.

<p>Ž: L-AB, NEGALIU ATPAŽINTI, RADARO GEDIMAS. RYŠYS SU PALANGOS PRIEIGA 126.2</p> <p>O: 126.2, L-AB</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p>Ž: L-AB, TRUMPAM NEBUS RADIOLOKACINĖS KONTROLĖS, BŪKIT ŠIAME DAŽNYJE</p> <p>O: L-AB</p>	<p>G: L-AB RADAR IDENTIFICATION LOST DUE RADAR FAILURE. CONTACT PALANGA APPROACH ON 126.2</p> <p>A: 126.2 L-AB</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p>G: L-AB WILL SHORTLY LOSE RADAR CONTROL DUE FADE AREA. REMAIN THIS FREQUENCY</p> <p>A: L-AB</p>
--	--

6.3. Radiolokacinis vektoriavimas

6.3.1. Orlaivių šoninių intervalų nustatymui gali būti vykdomas vektoriavimas. Vektoriavimo priežastys, jei tai nėra aišku, turi būti nurodomos pilotui.

Ž: BALTIKA 345, Į KAIRĘ KURSAS 050, INTERVALUI O: Į KAIRĘ KURSAS 050, BALTIKA 345 ----- Ž: BALTIKA 345, KURSAS 050 O: KURSAS 050, BALTIKA 345	G: BALTIKA 345 TURN LEFT HEADING 050 FOR SEPARATION A: LEFT 050 BALTIKA 345 ----- G: BALTIKA 345 FLY HEADING 050 A: HEADING 050 BALTIKA 345
---	---

6.3.2. Šoniniai intervalai nustatomi (formuojami) keičiant ORL kursus arba išlaikant esamą skridimo kryptį.

Ž: BALTIKA 345, PRANEŠKIT KURSĄ O: BALTIKA 345, KURSAS 050 Ž: BALTIKA 345, SUPRATAU, TĘSKIT KURSU 050 O: BALTIKA 345, VYKDAU	G: BALTIKA 345 REPORT YOUR HEADING A: BALTIKA 345 HEADING 050 G: BALTIKA 345 ROGER CONTINUE HEADING 050 A: BALTIKA 345 WILCO
---	---

6.3.3. Baigus vektoriavimą, pilotui duodami nurodymai tęsti skrydį savarankiškai, suteikiama informacija apie jo vietą, o prireikus, ir kiti nurodymai.

Ž: PASLAUGA 345, SAVARANKIŠKAI TIESIAI Į BIRŽUS O: TIESIAI Į BIRŽUS, PASLAUGA 345 arba Ž: PASLAUGA 345, SAVARANKIŠKAI Į BIRŽUS, KRYPTIS 070, ATSTUMAS 27 MYLIOS O: KRYPTIS 070 27 MYLIOS TIESIAI Į BIRŽUS, PASLAUGA 345 arba Ž: L-CD, TĘSKIT SAVARANKIŠKAI, ESATE 15 MYLIŲ Į PIETRYČIUS NUO KAUNO O: L-CD, VYKDAU	G: PASLAUGA 345 RESUME OWN NAVIGATION DIRECT BIRŽAI A: DIRECT TO BIRŽAI PASLAUGA 345 or G: PASLAUGA 345 RESUME OWN NAVIGATION DIRECT BIRŽAI TRACK 070 DISTANCE 27 MILES A: 070 27 MILES DIRECT TO BIRŽAI PASLAUGA 345 or G: L-CD RESUME OWN NAVIGATION POSITION 15 MILES SOUTHEAST OF KAUNAS A: L-CD WILCO
--	---

6.3.4. Kai kada ORL gauna nurodymą atlikti posūkį arba viražą (žinomą kaip orbita arba posūkis 360°) užtrukimui arba saugiam intervalui užtikrinti.

Ž: PASLAUGA 345, ATLIKIT KAIRIJĮ VIRĄŽĄ UŽLAIKYMU O: KAIRYS VIRĄŽAS, PASLAUGA 345 ----- Ž: L-AB, ATLIKIT KAIRIJĮ VIRĄŽĄ EILIŠKUMUI O: KAIRYS VIRĄŽAS, L-AB	G: PASLAUGA 345 MAKE A THREE SIXTY TURN LEFT FOR DELAYING ACTION A: THREE SIXTY TURN LEFT PASLAUGA 345 ----- G: L-AB MAKE ONE ORBIT LEFT FOR SEQUENCING A: ORBIT LEFT L-AB
--	--

6.4. Informacija apie judėjimą ir manevravimą

6.4.1. Informacija apie priešpriešinį eismą teikiama tokia tvarka:

- a) priekyje esančio orlaivio kryptis pagal sąlyginai priimtą laikrodžio skalę;
- b) atstumas iki priekyje esančio orlaivio;
- c) priekyje esančio orlaivio judėjimo kryptis;
- d) aukštis ir orlaivio tipas, jei tai žinoma, santykinis greitis, kaip pvz.: juda greitai arba lėtai.

6.4.2. Santykinis judėjimas turi būti aprašomas, vartojant šiuos terminus: suartėjimas, susikirtimas, lygiagrečiai, viena kryptimi, priešinga kryptimi, prasilenkimas, aplenkimas, kirtimas iš kairės į dešinę, kirtimas iš dešinės į kairę.

<p>Ž: LIETUVA 338, NEATPAŽINTAS ORLAIVIS, 1 VALANDA 3 MYLIOS, PRIEŠAIS GREITAI JUDA</p> <p>O: LIETUVA 338, ŽIŪRIU</p> <p>O: LIETUVA 338, ORLAIVĮ MATAU, PRASILENKĖME</p>	<p>G: LIETUVA 338 UNKNOWN TRAFFIC 1 O'CLOCK 3 MILES OPOSITE DIRECTION FAST MOVING</p> <p>A: LIETUVA 338 LOOKING</p> <p>A: LIETUVA 338 TRAFFIC IN SIGHT NOW PASSED CLEAR</p>
---	--

6.4.3. Vektoriaus nustatymas gali būti atliekamas skrydžio vadovo iniciatyva arba pilotui prašant. Skrydžių vadovas turėtų informuoti pilotą apie konfliktinės situacijos baigtį.

<p>Ž: LIETUVA 338, NEATPAŽINTAS ORLAIVIS 10 VALANDA 11 MYLIŲ, KERTA IŠ KAIRĖS Į DEŠINĘ, JUDA GREITAI</p> <p>O: LIETUVA 338, NEMATAU, PRAŠAU VEKTORIAVIMĄ</p> <p>Ž: LIETUVA 338, SUKIT Į KAIRĘ, KURSAS 050</p> <p>O: KURSAS 050, LIETUVA 338</p> <p>Ž: LIETUVA 338, EISMAS LAISVAS, TĘSKIT TIESIAI Į KAUNĄ SAVARANKIŠKAI</p> <p>O: TIESIAI Į KAUNĄ, LIETUVA 338</p> <p>-----</p>	<p>G: LIETUVA 338 UNKNOWN TRAFFIC 10 O'CLOCK 11 MILES CROSSING LEFT TO RIGHT FAST MOVING</p> <p>A: LIETUVA 338 NEGATIVE CONTACT, REQUEST VECTORS</p> <p>G: LIETUVA 338 TURN LEFT HEADING 050</p> <p>A: LEFT 050 LIETUVA 338</p> <p>G: LIETUVA 338 CLEAR OF TRAFFIC, RESUME OWN NAVIGATION DIRECT TO KAUNAS</p> <p>A: DIRECT TO KAUNAS LIETUVA 338</p> <p>-----</p>
---	--

<p>Ž: L-CD, JAKas-52, VIETA 2 VALANDOS, 5 MYLIOS SKRENDA ŠIAURĖS KRYPTIMI, 2000 PĖDŲ AUKŠTYJE</p> <p>O: L-CD, ŽIŪRIM</p> <p>Ž: L-CD, AR NORĖTUMĖT VEKTORIAVIMĄ</p> <p>O: L-CD, NEREIKIA, ORLAIVĮ MATAU</p> <p>Ž: L-CD</p>	<p>G: L-CD TRAFFIC 2 O'CLOCK 5 MILES NORTH BOUND JAK-52 AT 2000 FEET</p> <p>A: L-CD LOOKING</p> <p>G: L-CD DO YOU WANT VECTORS</p> <p>A: L-CD NEGATIVE VECTORS, TRAFFIC IN SIGHT</p> <p>G: L-CD</p>
--	--

6.4.4. Kuomet SV atrodo tikslinga imtis neatidėliotųjų veiksmų susidūrimo grėsmei išvengti, pilotui duodami nurodymai skubiam manevrui.

Ž: LIETUVA 338, SKUBIAI Į DEŠINĘ, KURSAS 110, PRIEŠAIS ORLAIVIS, 4 MYLIOS O: Į DEŠINĘ, KURSAS 110, LIETUVA 338 Ž: LIETUVA 338, EISMAS LAISVAS (TRUKDYMŲ NĖRA), TĘSKIT TIESIAI Į KAUNĄ SAVARANKIŠKAI O: TIESIAI Į KAUNĄ, LIETUVA 338	G: LIETUVA 338 TURN RIGHT IMMEDIATELY HEADING 110 TRAFFIC 12 O’CLOCK 4 MILES A: RIGHT HEADING 110 LIETUVA 338 G: LIETUVA 338 NOW CLEAR OF TRAFFIC RESUME OWN NAVIGATION DIRECT TO KAUNAS A: DIRECT TO KAUNAS LIETUVA 338
--	---

6.5. Antrinė radiolokacija

6.5.1. Frazės ir jų reikšmės perduodamos ORL, turinčiam radiolokacinį atsakiklį (transponderį) (SSR).

FRAZĖ	PHRASE
SKVOK-as (KODAS)	SQUAWK (code)
PATVIRTINKIT KODĄ (SKVOK-a)	CONFIRM SQUAWK
PERRINKIT KODĄ (SKVOK-a)	RECYCLE (code)
ATSAKIKLĮ ATPAŽINIMUI (AIDENT)	SQUAWK IDENT
ATSAKIKLIS MAYDAY (MEIDEI)	SQUAWK MAYDAY
ATSAKIKLIS LAUKTI (STENDBAI)	SQUAWK STANDBY
ATSAKIKLIS (SKVOK-as) ČARLI	SQUAWK CHARLIE
PATIKRINKIT AUKŠTIMAČIO SLĖGIO SKALĘ IR PATVIRTINKIT AUKŠTĮ	CHECK ALTIMETER SETTING AND CONFIRM LEVEL STOP SQUAWK CHARLIE WRONG INDICATION
IŠJUNKIT SKVOK (KODĄ) ČARLI KLAIDINGA INDIKACIJA	VERIFY LEVEL
PATIKRINKIT AUKŠTĮ (lyginti aukštimačio rodomą aukštį orlaivyje su SV nurodytu aukščiu)	CHECK ID SQUAWK
PATIKRINTI ATPAŽINIMO SKVOK (KODĄ), (jei ORL turi kodą “S”)	

6.5.2. Pilotų atsakymai į antrinės RL instrukcijas paprastai reiškia patvirtinimą apie nurodymų įvykdymą.

Pastaba: ORL, kuriam nėra suteiktas atpažinimo kodas (SKVOK) ir nesant kitų SV nurodymų, surenka SKVOK (kodą) 2000 (atsakiklį nustato darbiniam režimui “A”).

<p>Ž: LIETUVA 345, KOKS JŪSŲ ATSAKIKLIO (TRANSPONDERIO) TIPAS</p> <p>O: LIETUVA 345, ATSAKIKLIS (TRANSPONDERIS) C(ČARLI)</p> <p>Ž: LIETUVA 345, KODAS (SKVOK-as) 6411</p> <p>O: KODAS (SKVOK-as) 6411, LIETUVA 345</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PATVIRTINKIT KODĄ (SKVOK-a)</p> <p>O: LIETUVA 345, KODĄ (SKVOK-as) 6411</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PERRINKIT KODĄ (SKVOK-a) 6411</p> <p>O: LIETUVA 345, PERRINKAU KODĄ (SKVOK-a) 6411</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PATIKRINKIT AUKŠTIMAČIO NUSTATYMĄ IR PATVIRTINKIT AUKŠTĮ</p> <p>O: LIETUVA 345, AUKŠTIMATIS 1013, 80 SL</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PATVIRTINKIT ATSAKIKLIO DARBĄ</p> <p>O: LIETUVA 345, ATSAKIKLIS NEDIRBA</p>	<p>G: LITHUANIA 345 ADVISE TYPE OF TRANSPONDER</p> <p>A: LITHUANIA 345 TRANSPONDER CHARLIE</p> <p>G: LITHUANIA 345 SQUAWK 6411</p> <p>A: SQUAWKING 6411 LIETUVA 345</p> <p>G: LITHUANIA 345 CONFIRM SQUAWK</p> <p>A: LITHUANIA 345 SQUAWKING 6411</p> <p>G: LITHUANIA 345 RECYCLE 6411</p> <p>A: LITHUANIA 345 RECYCLING 6411</p> <p>-----</p> <p>G: LIETUVA 345 CHECK ALTIMETER SETTING AND CONFIRM LEVEL</p> <p>A: LIETUVA 345 ALTIMETER 1013 FL 80</p> <p>-----</p> <p>G: LIETUVA 345 CONFIRM TRANSPONDER OPERATING</p> <p>A: LIETUVA 345 NEGATIVE, TRANSPONDER UNSERVICEABLE</p>
---	--

6.6. Radiolokacinė pagalba orlaiviams, praradusiems radijo ryšį

Kai ORL dėl radijo siųstuvo gedimo negali patvirtinti priimtos informacijos radijo pagalba, jis tai gali atlikti vykdydamas jam duotus SV nurodymus (keičiant kursus, SKVOK, atliekant posūkius, virazą...).

<p>Ž: LY-CAB, ATSAKYMO NĖRA, JEI MANE GIRDITE, POSŪKIS Į KAIRĘ, KURSAS 040</p> <p>Ž: LY-CAB, POSŪKĮ MATAU, VIETA 5 MYLIOS PIEČIAU KAUNO VOR, PERDUODU KITUS NURODYMUS</p> <p>-----</p> <p>Ž: LY-CAB, ATSAKYMO NĖRA, JEI MANE GIRDITE ATSAKIKLĮ ATPAŽINIMUI (SKVOK AIDENT)</p> <p>Ž: LY-CAB, ATPAŽINAU, PERDUODU NURODYMUS</p>	<p>G: LY-CAB REPLY NOT RECEIVED IF YOU READ TURN LEFT HEADING 040</p> <p>G: LY-CAB TURN OBSERVED POSITION 5 MILES SOUTH OF KAUNAS VOR WILL CONTINUE TO PASS INSTRUCTIONS</p> <p>-----</p> <p>G: LY-CAB REPLY NOT RECEIVED IF YOU READ SQUAWK IDENT</p> <p>G: LY-CAB IDENT OBSERVED WILL CONTINUE TO PASS INSTRUCTIONS</p>
---	---

Pastaba: Sutrikus radijo ryšiui, orlaivio įgula nustato atsakiklio kod¹ **7600**.

7 SKIRSNIS

SKRYDŽIŲ VALDYMAS PRIEIGOJE

7.1. Išvykimas pagal prietaisus

7.1.1. Daugelyje oro uostų atvykstantys ir išvykstantys ORL yra kontroliuojami aerodromo SV tarnybų. Išskrendantis ORL, jei oro uoste numatyta, vykdo išvykimo schemą (SID), nurodomą SVT leidime (ATC clearance).

7.1.2. Išvykstančių pagal prietaisus (IFR) ORL intervalų užtikrinimui, gali būti duodamos papildomos manevravimo instrukcijos.

O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS, BALTIKA 345	A: ŠIAULIAI TOWER BALTIKA 345
Ž: BALTIKA 345, Į DEŠINĘ KURSAS 020, KIRTUS 40 SL, TIESIAI Į SKUODĄ, 80 SL	G: BALTIKA 345 TURN RIGHT HEADING 020 UNTIL PASSING FL 40 THEN DIRECT SKUODAS FL 80
O: Į DEŠINĘ KURSAS 020, KIRTUS 40 SL TIESIAI Į SKUODĄ 80 SL, BALTIKA 345	A: RIGHT HEADING 020 UNTIL PASSING FL 40 THEN DIRECT SKUODAS FL 80, BALTIKA 345
Ž: BALTIKA 345, PRANEŠKIT UŽĖMĘ 80 SL	G: BALTIKA 345 REPORT REACHING FL 80
O: BALTIKA 345, BUS PADARYTA (IVYKDYSIU)	A: BALTIKA 345 WILCO
O: BALTIKA 345, 80 SL, SKUODAS 1537	A: BALTIKA 345 REACH FL 80 SKUODAS AT 1537
Ž: BALTIKA 345, RYŠYS SU PALANGOS PRIEIGA 126.2	G: BALTIKA 345 CONTACT PALANGA APPROACH 126.2
O: 126.2, BALTIKA 345	A: 126.2 BALTIKA 345

7.2. Išvykimas skrendant vizualiai (VFR)

7.2.1. Vizualiai išvykstantiems pilotams pateikta skrydžių eismo informacija apie kitus orlaivius palengvina savarankiškai nustatyti skrydžių intervalus ir orientuotis navigacinėje situacijoje. Pilotas, palikdamas kontroliuojamą oro erdvę, apie tai informuoja SV.

O: PRIEIGA, L-CD, KERTAME ZONOS RIBĄ	A: APPROACH L-CD PASSING THE ZONE BOUNDARY
Ž: L-CD, SKRYDŽIO INFORMACIJAI RYŠYS SU VILNIAUS INFO 122.2	G: L-CD CONTACT VILNIUS INFORMATION 122.2 FOR FLIGHT INFORMATION
O: 122.2, L-CD	A: 122.2 L-CD

7.2.2. ORL skrendant pagal "Spec. VFR" taisykles, paliekant kontroliuojamą oro erdvę, vartojama toliau pateikiama frazeologija.

Ž: L-CD PALIKIT KONTROLIUOJAMĄ ZONĄ PAGAL SPEC. VIZUALIŲ SKRYDŽIŲ TAISYKLES MARŠRUTU "W", 3000 PĖDŲ AR ŽEMIAU, PRANEŠKIT "W1"	G: L-CD LEAVE CONTROL ZONE SPECIAL VFR VIA ROUTE WHISKEY, 3000 FEET OR BELOW, REPORT WHISKEY ONE
O: PAGAL SPEC. VFR (VST), MARŠRUTAS W 3000 PĖDŲ ARBA ŽEMIAU, W1 PRANEŠIU, L-CD	A: SPECIAL VFR, ROUTE WHISKEY 3000 FEET OR BELOW, WILL REPORT WHISKEY ONE L-CD
Ž: L-CD	G: L-CD

7.3. Atvykimas pagal prietaisus

7.3.1. Jeigu oro uoste numatyta atvykimo schema (STAR), pilotas, atvykstantis pagal IFR, privalo ją vykdyti.

Prieigų SV pirminio ryšio metu informuoja ORL apie tikėtiną užėjimo sistemą.

<p>O: ŠIAULIŲ PRIEIGA LIETUVA 345, 80 SL, GUNTA PLANUOJU 46, INFORMACIJA D (DELTA)</p> <p>Ž: LIETUVA 345, ŽEMĖKIT IKI 4000 PĖDŲ, UŽĖJIMAS (ARTĖJIMAS) ILS, JUOSTA 24, QNH 1005</p> <p>O: ŽEMĖJAM IKI 4000 PĖDŲ, JUOSTA 24, QNH 1005, LIETUVA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIETUVA 345, UŽĖJIMAS (ARTĖJIMAS) ILS, JUOSTA (KTT) 32, QNH 1014</p> <p>O: JUOSTA (KTT) 32, QNH 1014, PRAŠAU UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ) ILS TIESIAI, LIETUVA 345</p> <p>Ž: LIETUVA 345, UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ) TIESIAI LEIDŽIU JUOSTA (KTT) 32, PRANEŠKIT KURSO ZONĄ</p> <p>O: LIETUVA 345,</p> <p>O: LIETUVA 345, KURSO ZONOJ, JUOSTĄ MATAU</p> <p>Ž: LIETUVA 345, RYŠYS SU BOKŠTU 118.7</p> <p>O: 118.7, LIETUVA 345</p> <p>O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS, LIETUVA 345</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PRANEŠKIT TOLIMĄ MARKERĮ</p> <p>O: LIETUVA 345</p> <p>O: LIETUVA 345, TOLIMAS MARKERIS</p> <p>Ž: LIETUVA 345, TŪPTI LEIDŽIU, VĖJAS 280 LAIPSNIŲ, 8 MAZGAI</p> <p>O: TŪPTI LEISTA, LIETUVA 345</p> <p>-----</p>	<p>A: ŠIAULIAI APPROACH LITHUANIA 345 FL 80 ESTIMATING GUNTA 46 INFORMATION DELTA</p> <p>G: LITHUANIA 345 DESCEND TO 4000 FEET EXPECT ILS APPROACH RUNWAY 24 QNH 1005</p> <p>A: DESCENDING TO 4000 FEET RUNWAY 24 QNH 1005 LITHUANIA 345</p> <p>-----</p> <p>G: LITHUANIA 345 EXPECT ILS APPROACH RUNWAY 32 QNH 1014</p> <p>A: RUNWAY 32 QNH 1014 REQUEST STRAIGHT-IN APPROACH ON ILS LITHUANIA 345</p> <p>G: LITHUANIA 345 CLEARED STRAIGHT-IN APPROACH REPORT ESTABLISHED</p> <p>A: LITHUANIA 345</p> <p>A: LITHUANIA 345 ESTABLISHED RUNWAY IN SIGHT</p> <p>G: LITHUANIA 345 CONTACT TOWER 118.7</p> <p>A: 118.7 LITHUANIA 345</p> <p>A: ŠIAULIAI TOWER LITHUANIA 345</p> <p>G: LITHUANIA 345 REPORT OUTER MARKER</p> <p>A: LITHUANIA 345</p> <p>A: LITHUANIA 345 OUTER MARKER</p> <p>G: LITHUANIA 345 CLEARED TO LAND WIND 280 DEGREES 8 KNOTS</p> <p>A: CLEARED TO LAND LITHUANIA 345</p> <p>-----</p>
---	---

<p>O: VILNIAUS PRIEIGA, LY-ABM</p> <p>Ž: LY-ABM, VILNIAUS PRIEIGA</p> <p>O: LY-ABM, PAIPERIS IŠ ŠIAULIŲ PAGAL PRIETAISUS, 100 SL, ALENI 47, INFORMACIJA D(DELTA)</p> <p>Ž: L-BM LEIDŽIU TIESIAI Į VILNIAUS VOR, 70 SL, ĮEITI Į KONTROLIUOJAMĄ ERDVĘ 100 SL IR ŽEMIAU. LAUKTI VIRŠ VILNIAUS VOR IKI 52, LAUKIMO ZONOJ 70 SL, RATAS DEŠINYS</p> <p>O: LEISTA Į VILNIAUS VOR 70 SL, ĮĖJIMAS Į KONTROLIUOJAMĄ ERDVĘ 100 SL IR ŽEMIAU. LAUKTI VIRŠ VILNIAUS VOR DEŠINYS RATAS, 70SL, L-BM</p> <p>Ž: L-BM, TIKĖKITĖS ILS UŽĖJIMO (ARTĖJIMO) JUOSTA 20</p> <p>O: JUOSTA 20 ILS, L-BM</p> <p>Ž: L-BM, JŪSŲ NAUJAS UŽĖJIMO (ARTĖJIMO) LAIKAS 48</p> <p>O: SUPRATAU, L-BM</p> <p>Ž: L-BM, ŽEMĖKIT IKI 3500 PĖDŲ, QNH 1015</p> <p>O: PALIEKAM 70 SL ŽEMĖJU 3500 PĖDŲ, QNH 1015, L-BM</p> <p>Ž: L-BM, SUPRATAU</p> <p>O: L-BM, PRASKRENDAM AVN 3500 PĖDŲ</p> <p>Ž: NUOTOLIS 2.5 MYLIOS, Į KAIRĘ KURSAS 060, JUOSTA (KTT) 20, 3-ią PRANEŠIT</p> <p>O: KURSAS 060, JUOSTA (KTT) 20, 3-ią PRANEŠIU, L-BM</p> <p>O: 3-iamė, 3500 PĖDŲ, L-BM</p> <p>Ž: ŽEMĖKIT 2200 PĖDŲ, LEIDŽIU UŽEITI (ARTĖTI) ILS JUOSTA (KTT) 20, KURSO ZONĄ PRANEŠIT</p> <p>O: LEISTA UŽEITI (ARTĖTI) ILS JUOSTA (KTT) 20, ŽEMĖJU IKI 2200 PĖDŲ, L-BM</p> <p>O: L-BM, KURSO ZONOJ</p> <p>Ž: L-BM, PRANEŠKIT 4 MYLIAS</p> <p>O: L-BM, 4 MYLIOS</p> <p>Ž: L-BM, RYŠYS SU BOKŠTU 118.2</p> <p>O: 118.2, L-BM</p> <p>O: VILNIUS BOKŠTAS, L-BM, TOLIMAS MARKERIS</p>	<p>A: VILNIUS APPROACH LY-ABM</p> <p>G: LY-ABM VILNIUS APPROACH</p> <p>A: LY-ABM PIPER FROM ŠIAULIAI IFR FL 100 ALENI 47 INFORMATION DELTA</p> <p>G: L-BM CLEARED DIRECT VILNIUS VOR, FL 70. ENTER CONTROLLED AIRSPACE FL 100 OR BELOW. HOLD VILNIUS VOR FL 70, RIGHT HAND PATTERN, EXPECTED APPROACH TIME 52</p> <p>A: CLEARED TO VILNIUS VOR FL 70. ENTER CONTROLLED AIRSPACE FL 100 OR BELOW. HOLD VILNIUS VOR FL 70 RIGHT HAND L-BM</p> <p>G: L-BM EXPECT ILS APPROACH RUNWAY 20</p> <p>A: ILS RUNWAY 20 L-BM</p> <p>G: L-BM REVISED EXPECTED APPROACH TIME 48</p> <p>A: ROGER L-BM</p> <p>G: L-BM DESCEND TO 3500 FEET QNH 1015</p> <p>A: LEAVING FL 70 FOR 3500 FEET QNH 1015 L-BM</p> <p>G: L-BM ROGER</p> <p>A: L-BM PASSING AVN 3500 FEET</p> <p>G: DISTANCE 2.5 NM TURN LEFT HEADING 060 RUNWAY 20 REPORT BASE</p> <p>A: HEADING 060 RUNWAY 20 WILL REPORT BASE L-BM</p> <p>A: TURNING BASE 3500 FEET L-BM</p> <p>G: DESCENDING TO 2200 FEET CLEAR ILS APPROACH RUNWAY 20, REPORT LOCALIZER ESTABLISHED</p> <p>A: IS CLEAR ILS APPROACH RUNWAY 20 DESCENDING TO 2200 FEET L-BM</p> <p>A: L-BM LOCALIZER ESTABLISHED</p> <p>G: L-BM REPORT 4 MILES</p> <p>A: L-BM DISTANCE 4 MILES</p> <p>G: L-BM CONTACT TOWER 118.2</p> <p>A: 118.2 L-BM</p> <p>A: VILNIUS TOWER L-BM OUTER MARKER</p>
--	---

Ž: L-BM, VILNIAUS BOKŠTAS, 3 MYLIOS, TŪPTI LEIDŽIU, VĖJAS 260 LAIPSNIU, 20 MAZGŲ	G: L-BM VILNIUS TOWER DISTANCE 3 MILES CLEAR TO LAND WIND 260 DEGREES 20 KNOTS
O: L-BM, TŪPTI LEISTA	A: L-BM CLEAR TO LAND

7.3.2. Kartais ORL skrendantis pagal prietaisus (IFR) prašo tęsti užėjimą tūpti vizualiai. Tai nereiškia, kad orlaivis skrenda pagal VFR taisykles, bet esančios meteosąlygos atitinka vizualaus užėjimo reikalavimus, ir pilotas skrenda matydamas žemės orientyrus arba artėjimo KTT šviesas.

O: VILNIAUS PRIEIGA, LY-ABM Ž: LY-ABM, VILNIAUS PRIEIGA O: LY-ABM, SKAIČIUOJU VILNIAUS NDB 18, 70 SL Ž: L-BM, LEIDŽIU UŽEITI (ARTĖTI) NDB, JUOSTA 20, ŽEMĖKIT IKI 3000 PĖDŲ, QNH 1011, UŽDELSIMO NELAUKIAMA O: UŽĖJIMAS (ARTĖJIMAS) NDB, JUOSTA (KTT) 20, PALIEKAM 70 SL, ŽEMĖJAM IKI 3000 PĖDŲ, QNH1011, L-BM O: L-BM, PRASKRENDAM AVN, 3000 PĖDŲ, AERODROMĄ MATAU, PRAŠAU VIZUALŲ UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ) Ž: L-BM, VIZUALŲ UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ) LEIDŽIU JUOSTA (KTT) 20, RYŠYS SU BOKŠTU 118.2 O: 118.2, L-BM	A: VILNIUS APPROACH LY-ABM G: LY-ABM VILNIUS APPROACH A: LY-ABM ESTIMATING VILNIUS NDB AT 18 FL 70 G: L-BM CLEARED NDB APPROACH RUNWAY 20 DESCEND TO 3000 FEET QNH 1011, NO DELAY EXPECTED A: NDB APPROACH RUNWAY 20 LEAVING FL 70 DESCENDING TO 3000 FEET QNH 1011 L-BM A: L-BM OVER AVN NDB 3000 FEET FIELD IN SIGHT, REQUEST VISUAL APPROACH G: L-BM CLEARED VISUAL APPROACH RUNWAY 20 CONTACT TOWER 118.2 A: 118.2 L-BM
---	--

7.3.3. Laukimo zonų schemos yra publikuojamos, tačiau, kai pilotas prašo apie jas detalesnės informacijos, ji pateikiama tokia tvarka:

Ž: LIL-441, LAUKTI PRIE ONUKOS 100 SL O: LIL-441, PRAŠAU LAUKIMO INSTRUKCIJĄ Ž: LIL-441, LAUKIT PRIE ONUKOS 100 SL, ARTĖJIMO KURSAS 65 LAIPSNIAI, KAIRYS RATAS 1 MINUTĖ ----- Ž: LIL-441, LAUKTI PRIE ONUKOS 100 SL O: LIL-441, PRAŠAU LAUKIMO INSTRUKCIJĄ Ž: LIL-441, LAUKIT VIRŠ ONUKOS 100 SL, ARTĖJIMO KURSAS 65 LAIPSNIAI, KAIRYS RATAS 1 MINUTĖ ----- O: LIL-441, PRAŠAU LAUKIMO INSTRUKCIJŲ Ž: LIL-441, LAUKITE RADIALE 245 VILNIAUS VOR TARP 25 IR 30 MYLIŲ (DME) 100 SL, KURSAS 65 KAIRYS RATAS -----	G: LIL-441 HOLD AT ONUKA FL 100 A: LIL-441 REQUEST HOLDING INSTRUCTIONS G: LIL-441 HOLD AT ONUKA NDB FL 100 INBOUND TRACK 65 DEGREES LEFT HAND PATTERN OUTBOUND TIME 1 MINUTE ----- G: LIL-441 HOLD AT ONUKA FL 100 A: LIL-441 REQUEST HOLDING INSTRUCTIONS G: LIL-441 HOLD AT ONUKA FL 100 INBOUND TRACK 65 DEGREES LEFT HAND PATTERN OUTBOUND TIME 1 MINUTE ----- A: LIL-441 REQUEST HOLDING PROCEDURE G: LIL-441 HOLD ON THE 245 RADIAL OF THE VILNIUS VOR BETWEEN 25 MILES AND 30 MILES DME FL 100 INBOUND TRACK 65 LEFT HAND PATTERN -----
--	---

O: LIL-441, PRAŠAU LAUKIMO INSTRUKCIJŲ	A: LIL-441 REQUEST HOLDING PROCEDURE
Ž: LIL-441, LAUKTI IKI 10.32 RADIALE 265 KAUNO VOR TARP 25 IR 30 MYLIŲ (DME) 100 SL, KURSAS 085, DEŠINYS RATAS	G: LIL-441 HOLD ON THE 265 RADIAL OF THE KAUNAS VOR BETWEEN 25 MILES AND 30 MILES DME FL 100 INBOUND TRACK 085 RIGHT HAND PATTERN. EXPECTED APPROACH TIME 10.32

Pastaba: Skrydžių vadovas turėtų žinoti, jog minėta informacija turėtų būti perduota tokia tvarka:

a) kontrolinis taškas;	a) <u>f</u> ix;	-F
b) aukštis (lygis);	b) <u>l</u> evel;	-L
c) artėjimo kelio linija;	c) <u>i</u> nbound track;	-I
d) posūkio kryptis;	d) <u>r</u> ight or left turns;	-R
e) laikas atkarpoje (jei būtina).	e) <u>t</u> ime of leg (if necessary).	-T

7.4. Atvykimas skrendant vizualiai (VFR)

Pilotas, atvykstantis vizualiai (VFR), prieš įskrisdamas į “Prieigos” jurisdikcijos oro erdvę, nustato radijo ryšį. Jei aerodrome perduodama ATIS informacija, pilotas turi patvirtinti ją priėmęs. Jei ATIS informacija netransliuojama, tą informaciją perduoda “Prieigos”, “Bokšto” arba kitos įgaliotos SV tarnybos.

O: VILNIAUS PRIEIGA, LY-ABG	A: VILNIUS APPROACH LY-ABG
Ž: LY-ABG, VILNIAUS PRIEIGA	G: LY-ABG VILNIUS APPROACH
O: LY-ABG, VIZUALIAI IŠ PANEVĖŽIO Į VILNIŲ, 2500 PĖDŲ, KONTROLIUOJAMOS ERDVĖS RIBA (TMA) 52, VILNIUS 02, INFORMACIJA G (GOLF)	A: LY-ABG VFR FROM PANEVĖŽYS TO VILNIUS 2500 FEET TMA BOUNDARY 52 VILNIUS 02 INFORMATION GOLF
Ž: L-BG, LEIDŽIU Į VILNIŲ VIZUALIAI, LAIKYKIT 2500 PĖDŲ, QNH 1012, PRANEŠKIT ŠATRININKUS; INFORMACIJA: ORLAVIS AN-2 PIETŲ KRYPTIMI, 2500 PĖDŲ, ERDVĖS RIBĄ SKAIČIUOJA 53	G: L-BG CLEARED TO VILNIUS VFR QNH 1012 MAINTAINING 2500 FEET REPORT ŠATRININKAI FOR YOUR INFORMATION TRAFFIC AN-2 SOUTHBOUND 2500 FEET ESTIMATING ZONE BOUNDARY 53
O: LEISTA Į VILNIŲ VIZUALIAI, 2500 PĖDŲ, QNH 1012, ORLAVI MATAU, L-BG	A: CLEARED TO VILNIUS VFR 2500 FEET QNH 1012 TRAFFIC IN SIGHT L-BG
O: L-BG, ŠATRININKAI 2500 PĖDŲ	A: L-BG PASSING ŠATRININKAI 2500 FEET
Ž: L-BG, RYŠYS SU BOKŠTU 118.2	G: L-BG CONTACT TOWER 118.2
O: 118.2, L-BG	A: 118.2 L-BG
O: VILNIUS BOKŠTAS, LY-ABG, ŠATRININKAI 2500 PĖDŲ, KETINU TŪPTI	A: VILNIUS TOWER LY-ABG PASSING ŠATRININKAI 2500 FEET FOR LANDING
Ž: L-BG, VILNIAUS BOKŠTAS, LEIDŽIU ARTĖTI JUOSTA (KTT) 20, QNH 1012 KAIRYS RATAS, 3-ią PRANEŠIT	G: L-BG VILNIUS TOWER CLEARED APPROACH REPORT LEFT BASE RUNWAY 20 QNH 1012
O: L-BG, 3-iamė, JUOSTĄ (KTT) MATAU	A: L-BG ON BASE, RUNWAY IN SIGHT
Ž: L-BG, VĖJAS 230 LAIPSNIŲ, 10 MAZGŲ, JUOSTA 20, TŪPTI LEIDŽIU	G: L-BG WIND 230 DEGREES 10 KNOTS RUNWAY 20 CLEARED TO LAND
O: L-BG, JUOSTA (KTT) 20, TŪPTI LEISTA	A: L-BG CLEARED TO LAND RUNWAY 20

Pastaba: Frazeologija įeinant (įsiterpianč) į aerodromo skrydžių ratą detalčiau išdėstyta 4 skirsnyje.

7.5. Radiolokacinis vektoriaus nustatymas (vektoriavimas) baigiamajame artėjimo etape

7.5.1. Radiolokacinio vektoriavimo tikslas yra nukreipti atskrendantį orlaivį į vietą, iš kurios jis gali tęsti artėjimą, panaudodamas navigacines tūpimo sistemas arba tęsti pagal radarus (SRA, PAR), arba į vietą, iš kurios galimas vizualus artėjimas. Pavyzdyje pateikiamas atpažinto orlaivio vektoriavimas, artėjant pagal ILS sistemą.

Pastaba: SV praneša atstumą tarp ORL ir KTT tūpimo taško.

O: VILNIAUS PRIEIGA, LIL-461, 100 SL, ARTĖJAM PRIE ELEKOS, INFORMACIJA G (GOLF)	A: VILNIUS APPROACH LIL-461 FL 100 APPROACHING ELEKA INFORMATION GOLF
Ž: LIL-461, VEKTORIUOSIU ARTĖJIMUI (UŽĖJIMUI) ILS JUOSTA 02, QNH 1008	G: LIL-461 VECTORING FOR ILS APPROACH RUNWAY 02 QNH 1008
O: JUOSTA 02, QNH 1008, LIL-461	A: RUNWAY 02 QNH 1008 LIL-461
Ž: LIL-461, KURSAS 090	G: LIL-461 HEADING 090
O: KURSAS 090, LIL-461	A: HEADING 090 LIL-461
Ž: LIL-461, PRANEŠKIT GREITĮ	G: LIL-461 REPORT SPEED
O: LIL-461, GREITIS 260 MAZGŲ	A: LIL-461 SPEED 260 KNOTS
Ž: LIL-461, SUMAŽINKIT GREITĮ IKI 210 MAZGŲ	G: LIL-461 REDUCE SPEED TO 210 KNOTS
O: LIL-461, MAŽINAM GREITĮ IKI 210 MAZGŲ (GREITIS 210 MAZGŲ)	A: LIL-461 REDUCING TO 210 KNOTS
Ž: LIL-461, ŽEMĖKIT IKI 2500 PĖDŲ, QNH 1008, TŪPSITE 4 (KETVIRTAS)	G: LIL-461 DESCEND TO 2500 FEET QNH 1008 NUMBER 4 TO LAND
O: PALIEKAM 100 SL, ŽEMĖJAM IKI 2500 PĖDŲ, QNH 1008, LIL-461	A: LEAVING FL 100 FOR 2500 FEET QNH 1008 LIL-461
Ž: LIL-461, ESAT 10 MYLIŲ Į ŠIAURĖS VAKARUS NUO VILNIAUS	G: LIL-461 POSITION 10 MILES NORTHWEST OF VILNIUS
O: LIL-461,	A: LIL-461
Ž: LIL-461, SUKITE Į DEŠINĘ, KURSAS 110, GREIČIO APRIBOJIMŲ NĖRA	G: LIL-461 TURN RIGHT HEADING 110, NO ATC SPEED RESTRICTIONS
O: KURSAS 110, LIL-461	A: HEADING 110 LIL-461
Ž: LIL-461, 12 MYLIŲ NUO TŪPIMO TAŠKO, SUKITE Į KAIRE, KURSAS 050, LEIDŽIU UŽĖJIMĄ (ARTĖJIMĄ) ILS JUOSTA 02, PRANEŠKIT KURSO ZONĄ	G: LIL-461 12 MILES FROM TOUCHDOWN TURN LEFT HEADING 050 CLEARED ILS APPROACH RUNWAY 02 REPORT ESTABLISHED
O: KURSAS 050, UŽĖJIMAS (ARTĖJIMAS) LEISTAS ILS JUOSTA 02, LIL-461	A: HEADING 050 ILS RUNWAY 02 LIL-461
O: LIL-461, KURSO ZONA	A: LIL-461 ESTABLISHED
Ž: LIL-461, RYŠYS SU BOKŠTU 118.2	G: LIL-461 CONTACT TOWER 118.2
O: 118.2, LIL-461	A: 118.2 LIL-461

Pastaba: radaro SV orlaivio vietą praneša mažiausiai vieną kartą prieš ketvirtą posūkį - galutinį užėjimo etapą.

7.5.2. Pateiktame pavyzdyje atvykstančiam orlaiviui reikiamam intervalui užtikrinti buvo sumažintas greitis. Jeigu manevravimas greičiais neužtikrina saugių intervalų tarp orlaivių, papildomai keičiamas vektorius.

<p>Ž: BALTIKA 345, ATLIKIT KAIRIJĮ VIRĄŽĄ LAUKIMUI</p> <p>O: KAIRYS VIRĄŽAS, BALTIKA 345</p> <p style="text-align: center;">arba</p> <p>Ž: BALTIKA 345, TĘSKIT ŠIUO KURSU , KIRSKIT ILS ZONĄ DĖL INTERVALO</p> <p>O: BALTIKA 345</p>	<p>G: BALTIKA 345 MAKE A THREE SIXTY TURN LEFT FOR DELAYING ACTION</p> <p>A: THREE SIXTY TURN LEFT BALTIKA 345</p> <p style="text-align: center;">or</p> <p>G: BALTIKA 345 CONTINUE PRESENT HEADING TAKING YOU THROUGH THE LOCALIZER FOR SPACING</p> <p>A: BALTIKA 345</p>
--	--

7.6. Artėjimas pagal apžvalgos radarą (SRA)

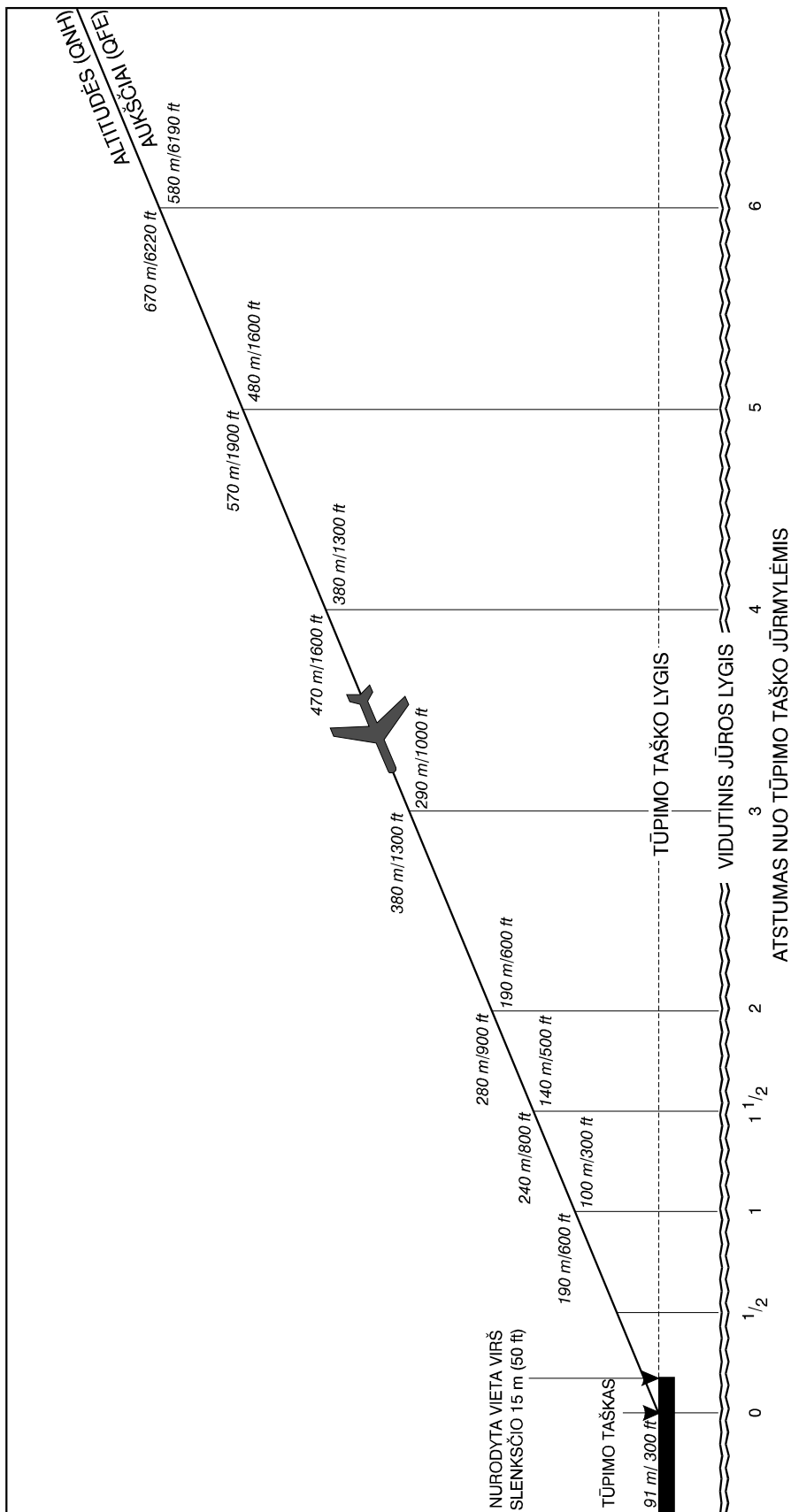
Pilotui, artėjančiam tūpti pagal apžvalgos RL, pranešamas nuotolis iki tūpimo taško, rekomenduotina altitudė ar aukštis bei ORL padėties informacija tūptinėje (glisadoje). Pateiktuose pavyzdžiuose orlavis vektoriuojamas, įterpiant jį į galutinį užėjimo etapą 8 NM nuotolyje nuo tūpimo taško 2200 pėdų aukštyje pagal QNH (tūpimo taško aukštis 300 pėdų). Rekomenduojami aukščiai atitinka 3° glisadą (tūptinę).

<p>O: RADARAS, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, UŽĖJIMAS (ARTEJIMAS) PAGAL APŽVALGOS RADARĄ IKI 0.5 MYLIOS, JUOSTA 27 MINIMALI ŽEMĖJIMO ALTITUDĖ 400 PĖDŲ, LAIKYKIT 2200 PĖDŲ, PASITIKRINKIT SAVO MINIMUMĄ</p> <p>O: LAIKAU 2200 PĖDŲ, JUOSTA 27, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, Į DEŠINĖ, KURSAS 275 Į TIESIAJĄ, JUOSTĄ PAMATĖ, PRANEŠKIT (žr. pastabą)</p> <p>O: KURSAS 275, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, ARTEJATE 6 MYLIOS, PRADĖKIT ŽEMĖTI, TŪPTINĖ (GLISADA) 3 LAIPSNIAI</p> <p>O: BALTIKA 345, ŽEMĖJAM</p> <p>Ž: BALTIKA 345, PATIKRINKIT VAŽIUOKLĖS IŠLEIDIMĄ</p> <p>O: BALTIKA 345, VAŽIUOKLĖ IŠLEISTA</p> <p>Ž: BALTIKA 345, 5.5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 2000 PĖDŲ</p> <p>O: BALTIKA 345</p>	<p>A: RADAR BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 THIS WILL BE A SURVEILLANCE RADAR APPROACH RUNWAY 27 TERMINATING AT 0.5 MILE FROM TOUCHDOWN OBSTACLE CLEARANCE ALTITUDE 400 FEET MAINTAIN 2200 FEET CHECK YOUR MINIMA</p> <p>A: 2200 FEET RUNWAY 27 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 TURN RIGHT HEADING 275 FINAL APPROACH REPORT RUNWAY IN SIGHT (see Note)</p> <p>A: HEADING 275 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 APPROACHING 6 MILES FROM TOUCHDOWN COMMENCE DESCENT NOW TO MAINTAIN A 3 DEGREE GLIDE PATH</p> <p>A: BALTIKA 345 DESCENDING</p> <p>G: BALTIKA 345 CHECK WHEELS DOWN AND LOCKED</p> <p>A: BALTIKA 345, WHEELS DOWN</p> <p>G: BALTIKA 345 5.5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 2000 FEET</p> <p>A: BALTIKA 345</p>
---	---

<p>Ž: BALTIKA 345, KRYPSTATE Į DEŠINĘ, SUKITE Į KAIRĘ KURSAS 270</p> <p>O: KURSAS 270, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, 5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1900 PĖDŲ</p> <p>O: BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, LĒTAI ARTĒJATE IŠ DEŠINĒS, 4.5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1700 PĖDŲ</p> <p>O: BALTIKA 345,</p> <p>Ž: BALTIKA 345, TŪPTI LEIDŽIU, VĒJAS– RAMU</p> <p>O: TŪPTI LEISTA, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, 4 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1600 PĖDŲ, INFORMACIJOS NEPATVIRTINKIT</p> <p>Ž: 3.5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1400 PĖDŲ</p> <p>Ž: KURSO ZONOJ, Į DEŠINĘ KURSAS 272, 3 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1300 PĖDŲ</p> <p>Ž: 2.5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 1100 PĖDŲ</p> <p>Ž: 2 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 900 PĖDŲ</p> <p>Ž: KURSO ZONOJ, KURSAS GERAS, 1.5 MYLIOS, ALTITUDĖ TURI BŪTI 800 PĖDŲ</p> <p>Ž: KURSO ZONOJ, 1 MYLIA, VADOVAVIMAS (UŽĖJIMAS) BAIGTAS</p>	<p>G: BALTIKA 345 GOING RIGHT OF TRACK TURN LEFT HEADING 270</p> <p>A: HEADING 270 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1900 FEET</p> <p>A: BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 CLOSING SLOWLY FROM THE RIGHT 4.5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1700 FEET</p> <p>A: BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 CLEARED TO LAND WIND CALM</p> <p>A: CLEARED TO LAND BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 4 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1600 FEET DO NOT ACKNOWLEDGE FURTHER TRANSMISSIONS</p> <p>G: 3.5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1400 FEET</p> <p>G: ON TRACK TURN RIGHT HEADING 272 3 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1300 FEET</p> <p>G: 2.5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 1100 FEET</p> <p>G: 2 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 900 FEET</p> <p>G: ON TRACK HEADING IS GOOD 1.5 MILES FROM TOUCHDOWN ALTITUDE SHOULD BE 800 FEET</p> <p>G: ON TRACK 1 MILE FROM TOUCHDOWN APPROACH COMPLETED OUT</p>
---	---

Pastaba: kai pilotas, užeidamas pagal apžvalgos radarą (SRA), praneša, jog mato juostą, vadovavimas (užėjimas) pagal SRA yra baigtas.

ARTEJIMAS (UŽEJIMAS) TŪPTI PAGAL APŽVALGOS RADARĄ

7.7. Artėjimas tūpti pagal tikslų radarą (PAR)

7.7.1. Artėjant tūpti pagal tikslų radarą (PAR), be informacijos apie kursą, ORL perduodama padėtis glisados atžvilgiu bei nurodymai žemėjimo spartai koreguoti. Žemiau pateiktas radijo ryšio pavyzdys artėjant tūpti pagal PAR, juosta tūpimui - 27, glisada - 3°. Orlaivis apžvalgos RL (SRA) pagalba buvo vektoriuojamas į TRL (PAR) veikimo zoną tolesniam artėjimui.

<p>Ž: BALTIKA 345, ŠIAULIŲ RADARAS, PRANEŠKIT KURSA IR AUKŠTĮ</p> <p>O: KURSAS 240, 3000 PĖDŲ, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, ESAT 6 MYLIOS Į RYTUS NUO ŠIAULIŲ, Į DEŠINĘ, KURSAS 260, ŽEMĖKIT IKI 2500 PĖDŲ, QNH 1014</p> <p>O: KURSAS 260, ŽEMĖJAM IKI 2500 PĖDŲ QNH 1014, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, ARTĖJAT PRIE KURSO ZONOS, KURSAS 270</p> <p>O: KURSAS 270, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, ARTĖJAT PRIE GLISADOS, KURSAS GERAS</p> <p>O: BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, KAIP MANE GIRDITE</p> <p>O: GIRDŽIU JUS PENKETUI, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, TOLESNĖS INFORMACIJOS NEPATVIRTINKIT, KURSO ZONOS (KURSE), ARTĖJA GLISADA ... PASITIKSLINKIT SAVO MINIMUMĄ ... PRADĖKIT ŽEMĖTI 500 PĖDŲ PER MINUTĘ ... KARTOJU 500 PĖDŲ PER MINUTĘ ... PATIKRINKIT VAŽIUOKLĖS IŠLEIDIMĄ ... GLISADOJE 5 MYLIOS NUO TŪPIMO TAŠKO... 5 LAIPSNIS Į DEŠINĘ, KURSAS 275, KARTOJU 275 ... 4 MYLIOS TRUPUTĮ ŽEMIAU GLISADOS ... ŽEMIAU GLISADOS 100 PĖDŲ, SUMAŽINKIT ŽEMĖJIMO SPARTĄ ... 50 PĖDŲ ŽEMIAU GLISADOS, Į KAIRĘ KURSAS 270, 3 MYLIOS ... ARTĖJAT PRIE TŪPTINĖS (GLISADOS) ... TŪPTINĖJE (GLISADOJE) 2.5 MYLIOS NUO TŪPIMO TAŠKO. BALTIKA 345 TŪPTI LEIDŽIU.</p> <p>O: TŪPTI LEISTA, BALTIKA 345</p>	<p>G: BALTIKA 345 ŠIAULIAI PRECISION REPORT HEADING AND ALTITUDE</p> <p>A: HEADING 240 AT 3000 FEET BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 POSITION 6 MILES EAST OF ŠIAULIAI TURN RIGHT HEADING 260 DESCEND TO 2500 FEET QNH 1014</p> <p>A: HEADING 260 DESCENDING TO 2500 QNH 1014 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 CLOSING FROM THE RIGHT TURN RIGHT HEADING 270</p> <p>A: RIGHT HEADING 270 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 APPROACHING GLIDE PATH HEADING IS GOOD</p> <p>A: BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 HOW DO YOU READ</p> <p>A: READ YOU 5 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 DO NOT ACKNOWLEDGE FURTHER TRANSMISSIONS, ON TRACK APPROACHING GLIDE PATH... CHECK YOUR MINIMA... COMMENCE DESCENT NOW AT 500 FEET PER MINUTE...I SAY AGAIN 500 FEET PER MINUTE... CHECK WHEELS DOWN AND LOCKED...ON GLIDE PATH 5 MILES FROM TOUCHDOWN... TURN RIGHT 5 DEGREES HEADING 275 I SAY AGAIN 275... 4 MILES FROM TOUCHDOWN SLIGHTLY BELOW GLIDE PATH... BELOW GLIDE PATH 100 FEET, ADJUST RATE OF DESCENT... 50 FEET BELOW GLIDE PATH, TURN LEFT HEADING 270, 3 MILES FROM TOUCHDOWN...COMING BACK TO THE GLIDE PATH... ON GLIDE PATH 2.5 MILES FROM TOUCHDOWN... BALTIKA 345 CLEARED TO LAND.</p> <p>A: CLEARED TO LAND BALTIKA 345.</p>
--	--

<p>Ž: BALTIKA 345, TŪPTINĖJE (GLISADOJE) ... KURSAS 270 GERAS TRUPUTĮ AUKŠČIAU TŪPTINĖS (GLISADOS) ... 2 MYLIOS ... PASUKITE 2 LAIPSNIS Į DEŠINĖ, KURSAS 272 ... PUSANTROS MYLIOS ...TŪPTINĖJE (GLISADOJE), ŽEMĖJIMO SPARTA GERA, GLISADOJE VIENA MYLIA ... TRYS KETVIRČIAI MYLIOS, GLISADOJE ... PUSĖ MYLIOS, GLISADOJE ... KETVIRTIS MYLIOS NUO TŪPIMO TAŠKO VADOVAVIMAS (UŽĖJIMAS) BAIGTAS</p>	<p>G: ON GLIDE PATH ... HEADING 270 IS GOOD SLIGHTLY ABOVE GLIDE PATH ... 2 MILES FROM TOUCHDOWN .. TURN RIGHT 2 DEGREES HEADING 272 ... 1.5 MILES FROM TOUCHDOWN ... ON GLIDE PATH RATE OF DESCENT IS GOOD ON GLIDE PATH 1 MILE FROM TOUCHDOWN ... 3/4 OF A MILE FROM TOUCHDOWN ON GLIDE PATH ... 1/2 MILE FROM TOUCHDOWN ON GLIDE PATH ... 1/4 MILE FROM TOUCHDOWN APPROACH COMPLETED OUT</p>
--	--

7.7.2. Kuomet tikslaus radiolokatoriaus ekrane (PAR) matoma, jog ORL artėjimas gali baigtis nesėkmingai, skrydžio vadovas informuoja pilotą apie padėtį glisados atžvilgiu ir prašo pilotą apsispręsti (dėl tūpimo).

<p>Ž: ... TRUPUTĮ AUKŠČIAU GLISADOS, 4 MYLIOS NUO TŪPIMO TAŠKO... VIS DAR AUKŠČIAU GLISADOS 3.5 MYLIOS ... VIS DAR ESATE AUKŠČIAU GLISADOS, 3 MYLIOS; AR KETINATE TŪPTI (AR BANDYSITE ANTRĄ RATA)</p>	<p>G: ... SLIGHTLY ABOVE GLIDE PATH 4 MILES FROM TOUCHDOWN ... STILL ABOVE GLIDE PATH 3.5 MILES FROM TOUCHDOWN - GOING FURTHER ABOVE GLIDE PATH 3 MILES FROM TOUCHDOWN ARE YOU GOING AROUND OVER</p>
--	---

7.7.3. Panašiomis aplinkybėmis, bet nesant pakankamai laiko piloto atsakymui gauti, SV, nelaukdamas atsakymo, toliau informuoja įgulą apie nukrypimus. Jei tampa aišku, jog pilotas ketina eiti į antrąjį ratą, SV eilinio ryšio metu perduoda pilotui pakartotinio užėjimo (artėjimo) instrukcijas.

8 SKIRSNIS

SKRYDŽIŲ VALDYMAS REGIONO ERDVĖJE

8.1 Skrydžių valdymo regioninė tarnyba

8.1.1. Regioniniai skrydžių valdymo centrai skiriasi savo dydžiu: nuo paprasčiausių procedūrinių vadaviečių su vienu SV iki stambių sudėtingų centrų, į kurių sudėtį įeina išvykimo, atvykimo sektoriai bei aerodromo vadavietės aprūpintos RL stotimis. Toliau pateikiama frazeologija tinkama bet kuriai minėtai vadavietei.

8.1.2. Didžioji frazeologijos dalis regioniniam valdymui detalai yra išdėstyta 3 skirsnyje. Tačiau, kai regioniniame valdyme nėra radiolokacinės kontrolės, ORL intervalams ir skrydžio lygiams nustatyti taikomas specialus procedūrinis skrydžių valdymo metodas.

<p>O: AURELA 345, PRAŠAU ŽEMĖTI</p> <p>Ž: AURELA 345, LIKIT (BŪKIT) 350 SL, ŽEMĖJIMAS PO SKAUDVILĖS (SKD)</p> <p>O:LIEKU (ESU) 350 SL, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, LIKIT (BŪKIT) 350 SL IKI NURODYMŲ (KOMANDOS)</p> <p>O: LIEKAM (ESAM) 350 SL, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, ŽEMĖKIT IKI 130 SL, KAUNĄ 170 SL ARBA AUKŠČIAU</p> <p>O: PALIEKAM 280 SL, ŽEMĖJAM IKI 130 SL, KAUNĄ 170 SL ARBA AUKŠČIAU, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, AR GALIT PRASKRISITI KAUNĄ 52 min.</p> <p>O: AURELA 345, PATVIRTINU (TAIP)</p> <p>Ž: AURELA 345, PRASKRISTI KAUNĄ 52 min. NE VĖLIAU</p> <p>O: PRASKRISTI KAUNĄ 52 min. NE VĖLIAU, AURELA345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, TEKS LAUKTI TŪPIMO VIRŠ VILNIAUS. AR GALIT ATVYKTI VĖLIAU (SUGAIŠTI KELIONĖJE)</p> <p>O: AURELA 345 TAIP (GALIU)</p> <p>-----</p>	<p>A: AURELA 345 REQUEST DESCENT</p> <p>G: AURELA 345 MAINTAIN FL 350 EXPECT DESCENT AFTER SKAUDVILĖ</p> <p>A: MAINTAINING FL 350 AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 MAINTAIN FL 350 UNTIL FURTHER ADVISED</p> <p>A: MAINTAINING FL 350 AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 DESCEND TO FL 130 CROSS KAUNAS FL 170 OR ABOVE</p> <p>A: LEAVING FL 280 FOR FL 130 CROSS KAUNAS FL 170 OR ABOVE AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 ARE YOU ABLE TO CROSS KAUNAS AT 52</p> <p>A: AURELA 345 AFFIRM</p> <p>G: AURELA 345 CROSS KAUNAS AT 52 OR LATER</p> <p>A: CROSS KAUNAS AT 52 OR LATER AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 LANDING DELAYS AT VILNIUS CAN YOU LOSE TIME EN ROUTE</p> <p>A: AURELA 345 AFFIRM</p> <p>-----</p>
---	---

Ž: AURELA 345, AR GALIT UŽDELSTI 10 MINUČIŲ O: GALIU TIK 8 MIN.: AURELA 345, Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT NAUJĄ ELEKOS (PRASKRIDIMO) LAIKĄ O: ELEKA 1246, AURELA 345.	G: AURELA 345 ARE YOU ABLE TO LOSE 10 MINUTES A: NEGATIVE, ONLY 8 MINUTES AURELA 345 G: AURELA 345 REPORT REVISED ESTIMATE FOR ELEKA A: ELEKA 1246, AURELA 345.
--	--

8.2. Vietos informacija

SV prirėikus prašo pilotą pranešti ORL vietą

Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT VARPĄ O: VARPĄ PRANEŠIU, AURELA 345 O: AURELA 345, VARPA 47, 350 SL, PALANGA 55 Ž: AURELA 345, SUPRATAU ----- Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT 25 MYLIAS NUO VILNIAUS DME O: 25 MYLIAS PRANEŠIU AURELA 345 ----- Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT ATSTUMĄ NUO SKD O: AURELA 345, 37 MYLIOS ----- Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT KERTANT VILNIAUS VOR 270 RADIALĄ O: 270 RADIALĄ PRANEŠIU AURELA 345 ----- Ž: AURELA 345, PRANEŠKIT 25 MYLIAS 270 RADIALE VILNIAUS VOR O: PRANEŠIU AURELA 345	G: AURELA 345 REPORT VARPA A: WILL REPORT VARPA AURELA 345 A: AURELA 345 VARPA 47 FL 350 PALANGA 55 G: AURELA 345 ROGER ----- G: AURELA 345 REPORT 25 MILES VILNIUS DME A: WILL REPORT 25 MILES AURELA 345 ----- G: AURELA 345 REPORT DISTANCE FROM SKD A: AURELA 345 37 MILES ----- G: AURELA 345 REPORT PASSING 270 RADIAL VILNIUS VOR A: WILL REPORT 270 RADIAL AURELA 345 ----- G: AURELA 345 REPORT 25 MILES DME RADIAL 270 VILNIUS VOR A: WILL REPORT AURELA 345
--	---

8.3. Informacija apie skrydžio lygį

8.3.1. Aukščio informaciją sudaro leidimai aukštėti, žemėti, pranešimai apie SL pasiekimą ar jo atlaisvinimą, kaip buvo nurodyta 3.2 punkte. Jei vartojamas žodis “dabar”, manoma, kad ORL šiuo momentu pradės žemėti (aukštėti) ir atlaisvins SL. Tik ypatingais atvejais, jei būtina SL atlaisvinti kuo greičiau, vartojamas žodis “skubiai”.

<p>Ž: AURELA 345, JEI PASIRUOŠĘ, ŽEMĖKIT IKI 180 SL</p> <p>O: ŽEMĖTI IKI 180 SL, PALIEKANT 350 SL PRANEŠIU, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, ŽEMĖKIT IKI 180 SL, LYGINIUS LYGIUS PRANEŠKIT</p> <p>O: PALIEKAM 350 SL, ŽEMĖJAM 180 SL, LYGINIUS PRANEŠIU, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, AUKŠTĖKIT (KILKIT) Į 220 SL, 100 SL KIRTIMĄ PRANEŠKIT</p> <p>O: AUKŠTĖJAM (KYLAM) Į 220 SL, 100 SL KIRTIMĄ PRANEŠIM, AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: AURELA 345, ŽEMĖKIT SKUBIAI (NEDELSDAMI) IKI 200 SL, DĖL EISMO</p> <p>O: PALIEKAM 220 SL, ŽEMĖJAM Į 200 SL, AURELA 345</p>	<p>G: AURELA 345 DESCEND WHEN READY TO FL 180</p> <p>A: DESCEND TO FL 180 WILL REPORT LEAVING FL 350 AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 DESCEND TO FL 180, REPORT PASSING EVEN LEVELS</p> <p>A: LEAVING FL 350 FOR FL 180, WILL REPORT EVEN LEVELS AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 CLIMB TO FL 220 REPORT PASSING FL 100</p> <p>A: CLIMBING TO FL 220 WILL REPORT EVEN LEVELS AURELA 345</p> <p>-----</p> <p>G: AURELA 345 DESCEND IMMEDIATELY TO FL 200 DUE TRAFFIC</p> <p>A: LEAVING FL 220 FOR FL 200 AURELA 345</p>
---	--

8.3.2. ORL žemėdamas gali prašyti palikti kontroliuojamą oro erdvę.

<p>O: AVIABALTIKA 345, PRAŠAU ŽEMĖJANT PALIKTI KONTROLIUOJAMĄ ORO ERDVĘ</p> <p>Ž: AVIABALTIKA 345, ŽEMĖTI LEIDŽIU, PRANEŠKIT KIRSDAMI 5500 PĖDŲ, QNH 1014</p> <p>O: PALIEKAM 7000 PĖDŲ, 5500 PĖDŲ KIRTIMĄ PRANEŠIU, QNH 1014, AVIABALTIKA 345</p>	<p>A: AVIABALTIKA 345 REQUEST PERMISSION TO LEAVE CONTROLLED AIRSPACE BY DESCENT</p> <p>G: AVIABALTIKA 345 CLEARED FOR DESCENT REPORT PASSING 5500 FEET QNH 1014</p> <p>A: LEAVING 7000 FEET WILL REPORT PASSING 5500 FEET QNH 1014 AVIABALTIKA 345</p>
--	--

8.3.3. Orlaivis, esant meteorologinėms sąlygoms, atitinkančioms vizualių skrydžių reikalavimus (VMS), SV leidus gali savarankiškai aukštėti arba žemėti išlaikydamas reikiamus intervalus tarp ORL.

SV duoda išsamią informaciją apie kitus ORL.

<p>O: AURELA 345, PRAŠAU ŽEMĖTI IKI 60 SL VIZUALIAI (VMS)</p> <p>Ž: AURELA 345, ŽEMĖKIT IKI 60 SL, NUO 130 SL IKI 110 SL VIZUALIAI INTERVALAI SAVARANKIŠKAI, ORLAVIS SKRENDA VAKARŲ KRYPTIMI 120 SL, KAUNĄ SKAIČIUOJA 07</p> <p>O: PALIEKAM 250 SL, ŽEMĖJAM IKI 60 SL, NUO 130 SL IKI 110 SL VIZUALIAI, ORLAVIS 120 SL, AURELA 345</p>	<p>A: AURELA 345 REQUEST VMC DESCENT TO FL 60</p> <p>G: AURELA 345 DESCEND TO FL 60, MAINTAIN OWN SEPARATION AND VMC FROM FL 130 TO FL 110, TRAFFIC WESTBOUND FL 120 ESTIMATING KAUNAS AT 07</p> <p>A: LEAVING FL 250 FOR FL 60 MAINTAIN VMC FL 130 TO FL 110 TRAFFIC AT FL 120 AURELA 345</p>
---	---

8.4. Skrydžiai įeinant (įsiterpiant) į oro kelius (trasas)

8.4.1. Orlaivis, norėdamas įskristi į oro kelią, turi gauti oro eismo paslaugas teikiančių tarnybų leidimą. Jeigu skrydžio planas (FPL) nebuvo pateiktas, prašymas turi atitikti skrydžio plano pateikimo ore reikalavimus (pagal 3.4 punktą). Jeigu skrydžio planas jau buvo pateiktas, perduodama informacija gali būti trumpinama.

<p>O: VILNIAUS KONTROLĖ, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, TĖSKIT (KLAUSAU)</p> <p>O: BALTIKA 345, PRAŠAU ĮETI Į TRASĄ H65 PRIE BURBI</p> <p>Ž: BALTIKA 345, LEIDŽIU Į KLAIPĖDĄ PLANUOTU MARŠRUTU 240 SL. ĮEITI Į H65 PRIE BURBI 240 SL</p> <p>O: LEISTA Į KLAIPĖDĄ PER BURBI PLANUOTU MARŠRUTU TRASA H65, 240 SL, BALTIKA 345</p> <p>Ž: BALTIKA 345, TEISINGAI</p>	<p>A: VILNIUS CONTROL BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 GO AHEAD</p> <p>A: BALTIKA 345 REQUEST CLEARANCE TO JOIN H65 AT BURBI</p> <p>G: BALTIKA 345 CLEARED TO KLAIPĖDA FLIGHT PLANNED ROUTE FL 240. JOIN H65 AT BURBI AT FL 240</p> <p>A: CLEARED TO KLAIPĖDA VIA BURBI FLIGHT PLANNED ROUTE FL 240. TO ENTER CONTROLLED AIRSPACE FL 240 BALTIKA 345</p> <p>G: BALTIKA 345 CORRECT</p>
--	---

8.4.2. SVT leidimas įskristi į kontroliuojamą oro erdvę nevisuomet duodamas nedelsiant.

<p>Ž: BALTIKA 345, BŪKIT NUOŠALY KONTROLIUOJAMOS ERDVĖS, LEIDIMO ĮEITI TIKĖKITĖS 55</p> <p>O: BALTIKA 345, LAUKIAM NUOŠALY</p>	<p>G: BALTIKA 345 REMAIN OUTSIDE CONTROLLED AIRSPACE EXPECT CLEARANCE AT 55</p> <p>A: BALTIKA 345 REMAINING OUTSIDE</p>
--	---

8.4.3. Jei skrydžiui prašomas aukštis jau užimtas, SV pasiūlo kitą.

8.5. Skrydžiai paliekant oro kelius (trasas)

Orlaiviams, paliekantiems kontroliuojamą oro erdvę, nurodomi kontroliniai išėjimo taškai (punktai) ir teikiama kita, su intervalų sudarymu, susijusi informacija.

<p>Ž: BALTIKA 345, LEIDŽIU PALIKTI KONTROLIUOJAMĄ ERDVĘ PER BURBI, KONTROLIUOJAMOJ ERDVĖJ LAIKYK 230 SL</p> <p>O: LEISTA PALIKTI KONTROLIUOJAMĄ ERDVĘ PER BURBI. KONTROLIUOJAMOJ ERDVĖJ LAIKYTI 230 SL, BALTIKA 345</p>	<p>G: BALTIKA 345 CLEARED TO LEAVE CONTROL AREA VIA BURBI. MAINTAIN FL 230 WHILE IN CONTROL AREA</p> <p>A: CLEARED TO LEAVE CONTROL AREA VIA BURBI. MAINTAIN FL 230 WHILE IN CONTROL AREA. BALTIKA 345</p>
---	--

8.6. Skrydžiai kertant oro kelius (trasas)

Orlaivis, skrendantis pagal prietaisus (IFR) ir pageidaujantis kirsti oro kelią (trasą), turi pateikti SVT prašymą.

<p>O: VILNIAUS KONTROLĖ, LY-CAB</p> <p>Ž: LY-CAB, VILNIAUS KONTROLĖ</p> <p>O: LY-CAB, PAIPERIS 20 MYLIŲ ŠIAURIAU ASTROS 80 SL, ASTRA 33, PRAŠAU KIRSTI TRASĄ A1 VIRŠ ASTROS</p> <p>Ž: L-AB, LEIDŽIU KIRSTI A1 VIRŠ ASTROS 80 SL</p> <p>O: LEISTA KIRSTI A1 VIRŠ ASTROS 80 SL, L-AB</p> <p>Ž: L-AB, PRANEŠKIT ASTRĄ</p> <p>O: L-AB</p>	<p>A: VILNIUS CONTROL LY-CAB</p> <p>G: LY-CAB VILNIUS CONTROL</p> <p>A: LY-CAB PIPER 20 MILES NORTH OF ASTRA FL 80 ASTRA AT 33 REQUEST CLEARANCE TO CROSS AIRWAY A1 AT ASTRA</p> <p>G: L-AB IS CLEARED TO CROSS A1 AT ASTRA FL 80</p> <p>A: CLEARED TO CROSS A1 AT ASTRA FL 80 L-AB</p> <p>G: L-AB REPORT ASTRA</p> <p>A: L-AB</p>
--	---

8.7. Skrydžiai laukiant kelyje (maršrute)

8.7.1. Kai orlaiviui nurodoma laukti maršrute, SV perduoda jam laukimo laiką ir laiką, kada bus duotas leidimas tęsti skridimą. Jeigu yra neaiškumų - nurodoma ir užlaikymo priežastis.

<p>Ž: LIETUVA 345, LAUKIT IKI 02 VIRŠ ASTROS 220 SL, LAUKSITE TŪPIMO ŠIAULIUOSE 20 MINUČIŲ</p> <p>O: LAUKTI VIRŠ ASTROS 220 SL, LIETUVA 345</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIETUVA 345, LAUKIT VIRŠ ONUKOS 100 SL</p> <p>O: LAUKITI VIRŠ ONUKOS 100SL. KIEK REIKS LAUKTI, LIETUVA 345</p> <p>Ž: LIETUVA 345, PLANUOJAME UŽLAIKYTI 10 MINUČIŲ</p> <p>O: LIETUVA 345, SUPRATAU</p>	<p>G: LIETUVA 345 HOLD AT ASTRA FL 220, EXPECT FURTHER CLEARANCE AT 02, LANDING DELAYS AT ŠIAULIAI 20 MINUTES</p> <p>A: HOLD AT ASTRA FL 220 LIETUVA 345</p> <p>-----</p> <p>G: LIETUVA 345 HOLD AT ONUKA FL 100</p> <p>A: HOLD AT ONUKA FL 100. WHAT IS THE DELAY, LIETUVA 345</p> <p>G: LIETUVA 345 EXPECTED DELAY 10 MINUTES</p> <p>A: LIETUVA 345 ROGER</p>
--	---

8.7.2. Prireikus laukti maršrute, orlaivis tai atlieka pagal nustatytą standartinę laukimo schemą. Jeigu reikia laukti ilgesnį laiką, pilotas gali prašyti atlikti pailgintą laukimo maršrutą.

<p>O: LIETUVA 345, PRAŠAU PRATĘSTI LAUKIMO SCHEMĄ</p> <p>Ž: LIETUVA 345, LEIDŽIU, LAUKIT TARP SMILOS IR PANEVĖŽIO 100 SL, POSŪKIAI Į DEŠINĘ, LEIDIMO TIKĖKITĖS 11.05</p> <p>O: LAUKTI TARP SMILOS IR PANEVĖŽIO 100 SL, POSŪKIAI Į DEŠINĲ, LIETUVA 345</p>	<p>A: LIETUVA 345 REQUEST EXTENDED HOLDIN</p> <p>G: LIETVA 345 CLEARED HOLD BETWEEN SMILA AND PANEVĖŽYS FL 100 TURNS RIGHT EXPECT FURTHER CLEARANCE AT 11.05</p> <p>A: HOLD BETWEEN SMILA AND PANEVĖŽYS FL 100 RIGHT TURNS LIETUVA 345</p>
--	---

8.8. Radiolokatorius (radaras)

8.8.1. SV informuoja pilotą apie jam teikiamas radiolokacinės kontrolės paslaugas ir jų pabaigą.

Ž: LIETUVA 345, KONTROLĖ RADARU (KONTROLIUOJAMA RADARU)	G: LIETUVA 345 UNDER RADAR CONTROL
O: LIETUVA 345	A: LIETUVA 345
Ž: LIETUVA 345, KONTROLĖ RADARU BAIGTA	G: LIETUVA 345 RADAR CONTROL TERMINATED
O: LIETUVA 345	A: LIETUVA 345

9 SKIRSNIS

NELAIMĖS IR SKUBOS RYŠIO PROCEDŪROS BEI VEIKSMAI, PRARADUS RADIJO RYŠĮ

9.1. Įvadas

9.1.1. Nelaimės ir neatidėliotino ryšio procedūros detalios nurodytos (Annex 10, Volum II, Chapter 5).

9.1.2. Nelaimės ir skubos būvio sąlygos apibūdinamos kaip:

a) Nelaimė (distress) – tai būvis, kurio metu esti rimtas ir/arba neišvengiamas pavojus ir būtina neatidėliotina pagalba.

b) Skuba (urgency) – tai būseną, susijusi su orlaivio arba asmenų, esančių orlaivyje, kuriems neatidėliotina pagalba nebūtina, saugumu..

9.1.3. Žodis “MAYDAY” pranešimo pradžioje nurodo nelaimę, o žodžiai “PAN PAN” pranešimo pradžioje – skubą. Žodžiai “MAYDAY” ar “PAN PAN” turi būti ištarti tris kartus prieš pranešimus apie nelaimę ar skubą.

Pastaba: “MAYDAY” – prancūziškai “M’aider” (padėk man),

“PAN” – prancūziškai “Panne” (avarija).

9.1.4. Nelaimės pranešimas turi pirmenybę visų kitų pranešimų atžvilgiu. Skubos pranešimas turi pirmenybę visų kitų pranešimų atžvilgiu, išskyrus nelaimės pranešimą.

9.1.5. Pilotai, vartojantys nelaimės ar skubos šaukinius, turi stengtis, pagal galimybę, kalbėti lėtai ir aiškiai, taip, kad būtų išvengta kartojimų.

9.1.6. Šio skirsnio frazeologijos procedūras pilotai turi pritaikyti konkrečioms atvejams ir disponuojamam laikui.

9.1.7. Pilotai, kad išvengtų pavojingos situacijos blogėjimo, turi prašyti pagalbos.

9.1.8. Nelaimės ar skubos signalai turi būti perduodami darbinio dažniu. Avariniam tarptautiniam ryšiui yra skirtas 121.5 MHz dažnis. Šie nuostatai neatmeta kitų dažnių panaudojimo galimybes.

9.1.9. Jei antžeminė stotis, kviečiama orlaivio, esančio nelaimėje, neatsako, tuomet bet kuri kita antžeminė RS, girdinti ORL, teikia įmanomą jam pagalbą.

9.1.10. Stotis, atsakanti (arba organizuojanti atsakymą) orlaiviui, esančiam nelaimėje, privalo teikti tik tokią informaciją, patarimą arba nurodymus, kurie gali pilotui padėti. Nereikalinga informacija gali atitraukti piloto dėmesį.

9.1.11. Jei pranešimo apie nelaimę adresatas negirdi, ORL, išgirdęs tokį pranešimą, retransliuoja.

9.2. Nelaimės pranešimas

9.2.1. Nelaimės ištiktas orlaivis

9.2.1. Nelaimės pranešimas turėtų apimti kuo daugiau nurodytų elementų tokia eile:

- a) stoties adresato pavadinimas;
- b) orlaivio atpažinimo indeksas (šaukinys);
- c) nelaimės būvio charakteristika;
- d) orlaivio vado ketinimai;

- e) orlaivio vieta, aukštis, kursas;
- f) bet kuri kita naudinga informacija.

<p>O: MAYDAY MAYDAY MAYDAY LY-BSD DEGA VARIKLIS, PRIVERSTINIS TŪPIMAS, 20 MYLIŲ PIEČIAU ŠILUTĖS. KERTAM 3000 PĖDŲ, KURSAS 360</p> <p>Ž: LY-BSD, PALANGOS BOKŠTAS, SUPRATAU MAYDAY</p> <p>-----</p> <p>O: MAYDAY MAYDAY MAYDAY, PALANGOS BOKŠTAS, LY-BSD, VARIKLIO GEDIMAS. BANDYSIU TŪPTI JŪSŲ AERODROME, 5 MYLIOS PIEČIAU JŪSŲ, 4000 PĖDŲ, KURSAS 360</p> <p>Ž: LY-BSD, PALANGOS BOKŠTAS, SUPRATAU MAYDAY, LEIDŽIU TIESIAI Į JUOSTĄ 01, VĖJAS 360 LAIPSNIŲ 10 MAZGŲ, QNH 1008, TŪPIMUI NUMERIS VIENAS</p> <p>O: LEISTA TIESIAI Į JUOSTĄ 01, QNH 1008 L-SD</p> <p>-----</p> <p>O: MAYDAY MAYDAY MAYDAY, VILNIAUS KONTROLĖ, LY-BSD, DEGA KAIRYSIS VARIKLIS, AVARINIS ŽEMĖJIMAS, KURSAS Į KAUNĄ</p> <p>Ž: LY-BSD, SUPRATAU, QNH 1001, ATSTUMAS 30 MYLIŲ NUO KAUNO, DIRBKIT (RYŠYS) SU KAUNU 118.5</p> <p>VISIEMS ORLAIVIAM, VILNIAUS KONTROLĖ, TARP KAUNO IR SESIKO AVARINIS ŽEMĖJIMAS. ATLAISVINTI G 275 Į ŠIAURĖS VAKARUS NEDELSIANT</p> <p>O: KAUNO PRIEIGA, LY-BSD, AVARINIS ŽEMĖJIMAS, PRAŠAU JUOSTĄ (KTT) 08</p> <p>Ž: LY-BSD, ATSTUMAS 10 MYLIŲ, JUOSTA (KTT) 08, VĖJAS 190 LAIPSNIŲ 10 MAZGŲ</p> <p>Ž: L-SD, ATSTUMAS 5 MYLIOS, TŪPTI LEIDŽIU, ŽEMĖ SUTIKTI PASIRUOŠUS</p> <p>O: TŪPTI LEISTA, L-SD</p>	<p>A: MAYDAY MAYDAY MAYDAY LY-BSD ENGINE ON FIRE MAKING FORCED LANDING 20 MILES SOUTH OF ŠILUTĖ. PASSING 3000 FEET HEADING 360</p> <p>G: LY-BSD PALANGA TOWER ROGER MAYDAY</p> <p>-----</p> <p>A: MAYDAY MAYDAY MAYDAY PALANGA TOWER LY-BSD ENGINE FAILED. WILL ATTEMPT TO LAND YOUR FIELD, 5 MILES SOUTH, 4000 FEET HEADING 360</p> <p>G: LY-BSD PALANGA TOWER ROGER MAYDAY CLEARED STRAIGHT-IN RUNWAY 01 WIND 360 DEGREES 10 KNOTS QNH 1008, YOU ARE NUMBER ONE</p> <p>A: CLEARED STRAIGHT-IN RUNWAY 01 QNH 1008 L-SD</p>
--	--

9.2.2. Išdėstyti elementai neturėtų riboti kitos, atkreipiančios dėmesį ar pažintinės informacijos apie savo būvį (įskaitant atsakiklį kodu A7700) perdavimą, kuri gali padėti ORL, esančiam nelaimės būsenoje.

9.2.3. Nelaimės pranešimas siunčiamas stočiai, kuri palaiko ryšį su ORL arba stočiai, kurios atsakomybės rajone yra ORL.

9.2.2. Tylos periodo įvedimas

ORL, esantis avarinėje būsenoje, arba RS, retransliuojanti to ORL pranešimus, gali įvesti tylos periodą visiems ORL, dirbantiems tuo dažniu, arba konkrečiam ORL, kuris įsiterpia į avarinį ryšį. Šiuo atveju iki avarinės situacijos pabaigos ORL (orlaiviai) privalo tylėti.

Ž: VISOMS STOTIMS, VILNIAUS BOKŠTAS, RYŠIUI STOP (NUTRAUKIT PERDAVIMĄ), MAYDAY arba Ž: LIETUVA 345, STOP RYŠIUI (NUTRAUKIT PERDAVIMĄ), MAYDAY	G: ALL STATIONS VILNIUS TOWER STOP TRANSMITTING. MAYDAY or G: LITHUANIA 345 STOP TRANSMITTING. MAYDAY
---	---

9.2.3. Nelaimės ir tylos periodo pabaiga

9.2.3.1. Pasibaigus ORL nelaimės situacijai, jis turi atšaukti nelaimės būseną.

O: PALANGOS BOKŠTAS, L-CD, NELAIMĖ BAIGĖSI. VARIKLIS VEIKIA, JUOSTĄ MATAU. PRAŠAU TŪPTI Ž: L-CD, TŪPTI LEIDŽIU, JUOSTA 01 O: JUOSTA 01, TŪPTI LEISTA, L-CD	A: PALANGA TOWER L-CD CANCEL DISTRESS. ENGINE SERVICEABLE, RUNWAY IN SIGHT. REQUEST LANDING G: L-CD CLEARED TO LAND RUNWAY 01 A: RUNWAY 01 CLEARED TO LAND L-CD
---	--

9.2.3.2. Kada antžeminė stotis, kontroliuojanti orlaivį nelaimėje, sužino, jog nelaimė baigėsi, jis atšaukia tylos periodą.

Ž: VISOMS STOTIMS, PALANGOS BOKŠTAS, ORLAIVIO NELAIMĖS SIGNALAS BAIGĖSI	G: ALL STATIONS PALANGA TOWER DISTRESS TRAFFIC ENDED
--	---

9.3. Skubus pranešimas

9.3.1. Priklausomai nuo aplinkybių, skubos pranešimas turi apimti kiek galima daugiau 9.2.1.1 punkte išdėstytų elementų, ir perduodamas darbiniau dažniu. RS, kuriai adresuojamas pranešimas, kaip taisyklė, yra RS su kuria ORL turi RR arba RS, kurios atsakomybės ribose yra ORL. Visos kitos RS neturi trukdyti skubiems radijo pranešimams.

O: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN PALANGOS BOKŠTAS, LY-BCD, CESSNA, 2000 PĖDŲ, KURSAS 190 VIRŠ DEBESŲ, NEGALIU NUSTATYTI SAVO BUVIMO VIETOS (PAKLYDAU), PRAŠAU KURSA Į PALANGĄ Ž: LY-BCD, KURSAS 160 O: KURSAS 160, LY-BCD ----- O: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN, PALANGOS BOKŠTAS, LY-BCD, 10 MYLIŲ ŠIAURIAU, 2000 PĖDŲ. MANOME, KELEIVIS SU ŠIRDIES PRIEPUOLIU, PRAŠAU TŪPTI BE EILĖS	A: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN PALANGA TOWER LY-BCD CESSNA 2000 FEET HEADING 190 ABOVE CLOUD UNSURE OF MY POSITION REQUEST HEADING TO PALANGA G: LY-BCD FLY HEADING 160 A: HEADING 160 LY-BCD ----- A: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN PALANGA TOWER LY-BCD 10 MILES NORTH AT 2000 FEET. PASSENGER WITH SUSPECTED HEART ATTACK REQUEST PRIORITY LANDING
---	---

<p>Ž: L-CD, PALANGOS BOKŠTAS, UŽEISITE PIRMAS TIESIAI Į JUOSTĄ 01, VĖJAS 180 LAIPSNIŲ 10 MAZGŲ, QNH 1008, GREITOJI PAGALBA IŠKVIESTA</p> <p>O: JUOSTA 01, QNH 1008, L-CD</p> <p>-----</p> <p>O: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN, PALANGOS BOKŠTAS, LY-BCC, PRIĖMĖM SKUBOS SIGNALĄ. LĖKTUVE LY-BCD KELEIVIS SU ŠIRDIES PRIEPOLIU, PRAŠO SKUBIAI TŪPTI PALANGOJE. JO VIETA 10 MYLIŲ ŠIAURIAU SKUODO 2000 PĖDŲ</p> <p>Ž: LY-BCC, SUPRATAU</p> <p>Ž: LY-BCD, PALANGOS BOKŠTAS, JUOSTA 01, VĖJAS 340 LAIPSNIŲ 10 MAZGŲ, QNH 1008, EISMO NĖRA</p> <p>(jei LY-BCD nepatvirtina priėmęs pranešimo LY-BCC, jį retransliuos)</p>	<p>G: L-CD PALANGA TOWER NUMBER 1 STRAIGHT-IN RUNWAY 01 WIND 180 DEGREES 10 KNOTS QNH 1008 AMBULANCE REQUESTED</p> <p>A: RUNWAY 01 QNH 1008 L-CD</p> <p>-----</p> <p>A: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN PALANGA TOWER LY-BCC INTERCEPTED URGENCY CALL LY-BCD PASSENGER WITH SUSPECTED HEART ATTACK REQUESTING PRIORITY LANDING AT PALANGA. POSITION 10 MILES NORTH SKUODAS AT 2000 FEET</p> <p>G: LY-BCC ROGER</p> <p>G: LY-BCD PALANGA TOWER RUNWAY 01 WIND 340 DEGREES 10 KNOTS QNH 1008 TRAFFIC NIL</p> <p>(if LY-BCD does not acknowledge this message LY-BCC will relay)</p>
---	--

9.3.2. Skrydžių vadovas gali pateikti pilotui papildomus klausimus tam, kad būtų tiksliai nustatyta ORL buvimo vieta.

9.4. Avarinis žemėjimas

9.4.1. Kai ORL praneša apie avarinį žemėjimą, SV imasi visų įmanomų priemonių, kad apsaugotų kitus orlaivius.

<p>O: LY-CAB, SUGEDO VARIKLIS, AVARINIS ŽEMĖJIMAS, KURSAS 120</p> <p>Ž: LY-CAB, SUPRATAU</p> <p>Ž: VISOMS STOTIMS, AVARINIS ŽEMĖJIMAS TARP KAUNO IR ELEKOS. VISI ORLAIVIAI, ESANTYS ŽEMIAU 9000 PĖDŲ, TARP KAUNO IR ELEKOS ATLAISVINTI R11 Į ŠIAURĘ NEDELSIANT</p> <p>O: LY-BSD, LĖKTUVAS IŠSIHERMETIZAVO, ŽEMĖJU IKI 10 000 PĖDŲ, PRAŠAU QNH</p> <p>Ž: LY-BSD, SUPRATAU, QNH 1012.</p> <p>AURELA 441, STAIGIAI Į DEŠINĘ, KURSAS 270, TUPOLEVAS 134 PRIVERSTINAI ŽEMĖJA IKI 10 000 PĖDŲ, INTERVALAS (ATSTUMAS) 20 MYLIŲ</p> <p>O: LY-BSD, LAIKAU 10 000 PĖDŲ, TŪPSIU PALANGOJ, ARTĖJU PRIE SKD</p> <p>Ž: RYŠYS SU PALANGOS PRIEIGA 126.2</p> <p>O: 126.2, LY-BSD</p>	<p>A: LY-CAB ENGINE FAILURE EMERGENCY DESCENT HEADING 120</p> <p>G: LY-CAB ROGER</p> <p>G: ALL STATIONS EMERGENCY DESCENT BETWEEN KAUNAS AND ELEKA. ALL AIRCRAFT BELOW 9000 FEET BETWEEN KAUNAS AND ELEKA LEAVE R11 TO THE NORTH IMMEDIATELY</p> <p>A: LY-BSD DECOMPRESSION EMERGENCY DESCENT TO 10 000 FEET REQUEST QNH</p> <p>G: LY-BSD ROGER QNH 1012</p>
--	---

9.4.2. Po bendros, įspėjamos informacijos apie avarinio žemėjimo paskelbimą turėtų sekti konkretūs nurodymai.

9.5. Radijo ryšio gedimai

Pastaba: Bendros taisyklės, kuriomis vadovaujamosi sugedus radijo ryšiui, yra išdėstytos 10 priede.

9.5.1. Kai orlaivio RS negali užmegzti ryšio su antžemine RS duotu dažniu, ji bando kitą radijo dažnį. Jei ir šis ORL mėginimas nesėkmingas, pastarasis mėgina užmegzti ryšį su kitais orlaiviais arba kitomis RS radiodažniu, orientuotu pagal maršrutą.

9.5.2. Jei ryšio bandymai nurodyti 9.5.1 punkte nesėkmingi, ORL norimą perduoti pranešimą siunčia du kartus prieš tai pavartodamas frazę – “PERDUODAM AKLAI” ir jei būtina, įterpia adresato šaukinį.

9.5.3. Kai ORL negali užmegzti ryšio dėl imtuvo gedimo, jis turi perduoti pranešimą nustatytu laiku arba nustatytoje vietoje darbinio dažniu, prasidedančiu fraze “PERDUODAM AKLAI DĖL IMTUVO GEDIMO”. Pranešimas transliuojamas du kartus ir informuojama apie kito ryšio laiką.

9.5.4. Orlaivio vadas, kuriam buvo teikiamos skrydžių valdymo arba konsultacinės paslaugos, vadovaudamasis punkto 9.5.3 nurodomis, praneša apie tolesnius savo ketinimus tęsti skrydį.

9.5.5. Jei pilotas negali užmegzti ryšio dėl radijo įrenginių gedimo ir, jeigu orlaivyje yra atsakiklis, jis nustato kodą (skvoką) 7600.

9.5.6. Jei RS negali užmegzti ryšio su ORL ji šaukdama radijo dažniu, kuriuo kaip manoma bus klausomasi, ji prašo:

- a) kitų radijo stočių suteikti paramą, iškviečiant ORL ir prireikus retransliuoti pranešimą;
- b) ORL, esančius tame maršrute, nustatyti radioryšį su orlaiviu ir, prireikus, retransliuoti pranešimą.

9.5.7. Jei mėginimai, nurodyti 9.5.6 punkte nesėkmingi, radijo stotis pranešimus turi perduoti “AKLAI” (“BLIND”), išskyrus SVT leidimus (ATC clearance).

9.5.8. SVT leidimai (nurodymai) situacijoje “AKLAI” (“BLIND”) neperduodami, išskyrus atvejus, kai to prašo pranešimo “AKLAI” (“BLIND”) siuntėjas.

10 SKIRSNIS

METEOROLOGINĖS IR KITOS AERODROMO INFORMACIJOS PERDAVIMAS

10.1. Įvadas

Meteorologinė informacija pateikiama pilotams pranešimų, prognozių arba įspėjimų forma. Yra transliuojami VOLMET arba specialūs meteosąlygų perdavimai tam skirtais radiodažniais. Šiuo atveju panaudojami spec. meteorologiniai sutrumpinimai ir terminai, o informacija perduodama lėtai ir aiškiai, kad priimantis ją galėtų užsirašyti.

<p>Ž: L-CD, PALANGOS BOKŠTAS, FAKTINIS ORAS VĖJAS 360 LAIPSNŪ 5 MAZGAI, MATOMUMAS 20km, DEBESUOTUMAS 2 OKTOS 2500, QNH 1008</p> <p>O: ORĄ UŽRAŠIAU, QNH 1008, L-CD</p> <p>-----</p> <p>Ž: LIETUVA 345, KĖDAINIUOSE VĖJAS 360 LAIPSNŪ 25 MAZGAI, MATOMUMAS 1000m, LIETUS, DEBESUOTUMAS 8 OKTOS, 600 PĖDŲ, QNH1001</p> <p>O: LIETUVA-345, QNH 1001, KOKIA TEMPERATŪRA</p> <p>Ž: LIETUVA 345, TEMPERATŪRA +7</p> <p>O: LIETUVA 345</p>	<p>G: L-CD PALANGA TOWER PRESENT WEATHER WIND 360 DEGREES 5 KNOTS VISIBILITY 20 KILOMETRES CLOUD 2 OKTAS 2500 QNH 1008</p> <p>A: 1008 L-CD</p> <p>-----</p> <p>G: LITHUANIA 345 KĖDAINIAI WIND 360 DEGREES 25 KNOTS VISIBILITY 1000 METRES CONTINUOUS MODERATE RAIN 8 OKTAS 600 FEET QNH 1001</p> <p>A: LITHUANIA 345 QNH 1001 WHAT IS THE TEMPERATURE</p> <p>G: LIETUVA-345 TEMPERATURE 7</p> <p>A: LIETUVA-345</p>
---	--

10.2. Matomumas ant juostos. KTT matomumo nuotolis(RVR)

10.2.1. Perduodant matomumą ant KTT, turėtų būti vartojami žodžiai “MATOMUMAS ANT JUOSTOS (KTT)” arba sutrumpinant anglišką terminą RVR(a: - vi: - a:), susiejant jį su matavimo vieta.

10.2.2. Kai matomumas ant juostos matuojamas keliuose vietose, iš pradžių perduodamas matomumas tūpimo taške.

<p>Ž: AVIABALTIKA -345, MATOMUMAS JUOSTOJE 27 TŪPIMO TAŠKE 650 METRŲ, JUOSTOS VIDURYJE 700 METRŲ, JUOSTOS GALE 600 METRŲ</p> <p>O: AVIABALTIKA-345</p>	<p>G: AVIABALTIKA-345 RVR RUNWAY 27 TOUCHDOWN 650 METRES MID-POINT 700 METRES STOP END 600 METRES</p> <p>A: AVIABALTIKA-345</p>
--	---

10.3. JUOSTOS (KTT) būklė

10.3.1. Pilotų pranešimus apie artėjimo ir tūpimo sąlygas SV gali perduoti kitiems ORL, jeigu ta informacija gali būti jiems naudinga, pvz.: “stabdymo efektyvumas”, “debesų padas”, “blaška”, “vėjo poslinkis” ... gauti iš ORL (tipas, laikas).

10.3.2. Jei SV mano, kad ORL reikia perduoti informaciją apie KTT būklę, jis ją perduoda naudodamas terminus: “ŠLAPIA”, “BALOS”, “PADENGTA VANDENIU”, “PADENGTA SNIEGU”, “PLIURĖ”...

<p>Ž: L-CD, ALEKSOTO RADIJAS, NETOLI AERODROMO CENTRO DIRBA ŠIENPJOVĖ</p> <p>O: L-CD DIRBANČIUS MATAU</p> <p>-----</p>	<p>G: L-CD ALEKSOTAS RADIO GRASS MOWING IN PROGRESS NEAR CENTRE OF AERODROME</p> <p>A: L-CD MOWERS IN SIGHT</p> <p>-----</p>
<p>Ž: BALTIKA 345, DĒL JUOSTOS 27 BŪKLĒS SLENKSTIS PERKELTAS 500 PĒDŪ</p> <p>O: BALTIKA 345, SUPRATAU</p> <p>-----</p>	<p>G: BALTIKA 345 THRESHOLD RUNWAY 27 DISPLACED 500 FEET DUE BROKEN SURFACE</p> <p>A: BALTIKA 345</p> <p>-----</p>
<p>Ž: BALTIKA 345, RIEDĒJIMO TAKAS G (GOLF) UŽDARYTAS, REMONTAS, ATLAISVINIMUI NAUDOKIT TAKĄ A (ALPHA)</p> <p>O: BALTIKA 345</p>	<p>G: BALTIKA 345 TAXIWAY GOLF CLOSED DUE MAINTENANCE USE ALPHA TO VACATE</p> <p>A: BALTIKA 345</p>

11 SKIRSNIS

SKRYDŽIO APTARNAVIMAI

11.1. Avarinis kuro išpylimas

Orlaiviui informavus SVT apie ketinimą išpilti kūrą, jina informuoja apie tai kitus orlaivius.

Ž: VISOMS STOTIMS, VILNIAUS KONTROLĖ, DC-8 PRADĖJO KURO IŠPYLIMĄ 90 SL, 10 MYLIŲ PIEČIAU DUKATO, KURSU 180 20-tyje MYLIŲ. VISIEMS ORLAIVIAMS, ESANTIEMS ŽEMIAU 120 SL, APEITI ŠIĄ ZONĄ	G: ALL STATIONS VILNIUS CONTROL DC-8 DUMPING FUEL FL 90 BEGINNING 10 MILES SOUTH OF DUKAT ON TRACK 180 FOR 20 MILES. AVOID FLIGHT BELOW FL 120 WYHIN 10 NM OF FUEL DUMPING TRACK
Ž: VISOMS STOTIMS, VILNIAUS KONTROLĖ, KURO IŠPYLIMAS BAIGTAS	G: ALL STATIONS VILNIUS CONTROL DUMPING COMPLETED

11.2. Orlaivio sukelta turbulencija (valkties turbulencija)

Kuomet žinomas arba numatomas ORL sukeltos turbulencijos poveikis kitiems ORL, SV apie tai įspėja kitus eismo dalyvius.

Ž: L-CD, PRATĖSKIT GRĮŽTINĖ, PRIEKYJE DC-8, TURBULENCIJA (BLAŠKA)	G: L-CD EXTEND DOWNWIND DUE WAKE TURBULENCE DC-8 LANDING AHEAD
O: L-CD	A: L-CD
Ž: L-CD, LAUKIT, VALKTIES TURBULENCIJA, PRIEŠ JUS IŠVYKSTA AEROBUSAS	G: L-CD HOLD POSITION DUE WAKE TURBULENCE AIRBUS DEPARTING AHEAD
O: L-CD	A: L-CD

11.3. Vėjo poslinkis

Kai ORL praneša apie vėjo poslinkį arba jis yra prognozuojamas, SV perspėja visus orlaivius, kuriems tas poslinkis gali turėti įtakos skrydžių saugai.

Ž: AVIABALTIKA 345, DĖMESIO, PRANEŠTA 800 PĖDŲ AUKŠTYJE, 3 MYLIOS TIESIOJOJ, JUOSTA 27, VĖJO POSLINKIS	G: AVIABALTIKA 345 CAUTION WIND SHEAR REPORTED AT 800 FEET 3 MILES FINAL RUNWAY 27
O: AVIABALTIKA 345, SUPRATAU, TIESIOJOJ VĖJO POSLINKIS	A: AVIABALTIKA 345 WIND SHEAR ON FINAL

11.4. Radijo pelengacija (krypties radimas)

11.4.1. Pilotas gali prašyti pelengo arba kurso, vartodamas atitinkamą fraziologiją (įskaitant Q kodą), nurodant reikiamos paslaugos rūšį. Perdavimas baigiamas ORL šaukiniu. Radijo pelengacinė stotis atsako:

- 1) atitinkama frazė;
- 2) pelengas arba kursas laipsniais pagal radijo pelengatorių.

O: ZOKNIŲ BOKŠTAS, LY-BCD, PRAŠAU KURSA Į ZOKNIUS	A: ZOKNIAI TOWER LY-BCD REQUEST HEADING TO ZOKNIAI
Ž: L-CD, ZOKNIŲ BOKŠTAS, KURSAS 090	G: L-CD ZOKNIAI TOWER HEADING 090 DEGREES
O: KURSAS 090, L-CD	A: 090 L-CD
arba	or
O: KAUNO BOKŠTAS, LY-ABM, PRAŠAU QDM	A: KAUNAS TOWER LY-ABM, REQUEST QDM
Ž: L-BM, KAUNO BOKŠTAS, QDM 300 LAIPSNIŲ	G: L-BM KAUNAS TOWER QDM 300 DEGREES
arba	or
O: PALANGOS BOKŠTAS, LY-ABM, PRAŠAU KURSA Į PALANGĄ	A: PALANGA TOWER LY-ABM, REQUEST HEADING TO PALANGA
Ž: L-BM, KURSAS Į PALANGĄ, 300 LAIPSNIŲ	G: L-BM HEADING TO PALANGA 300 DEGREES
arba	or
O: ŠIAULIŲ BOKŠTAS, LY-ABM, PRAŠAU QDR	A: ŠIAULIAI TOWER LY-ABM, REQUEST QDR
Ž: L-BM, QDR 120 LAIPSNIŲ	G: L-BM QDR 120 DEGREES

Pastaba: Kada pelengavimą atlieka radijo pelengacinių stočių tinklas, ORL prašant, gali būti teikiama:

- a) ORL vieta, nustatyta pagal geografines koordinates (signalas QTE arba atitinkama frazė),
- b) ORL tikrasis pelengas nuo stoties arba kito konkretaus taško (signalas QTE arba atitinkama frazė), taip pat atstumas nuo stoties (signalas QGE arba atitinkama frazė),
- c) magnetinis kursas, kurį ORL turėtų išlaikyti štilio sąlygomis skrisdamas į pelengatorių (signalas QDM arba atitinkama frazė), taip pat atstumas nuo stoties (signalas QGE arba atitinkama frazė).

ORL pranešant vietą pagal geografines koordinates, vieta nusakoma laipsniais ir minutėmis, po to eina žodžiai Šiaurė (North), Pietūs (South), Rytai (East) arba Vakarai (West).

11.5. Orlaivių informaciniai transliavimai (TIBA)

11.5.1. Orlaiviams esant nekontroliuojamoje erdvėje, turimos skrydžių informacijos papildymui arba laikinai sutrikus eismo paslaugų teikimui, turėtų būti vykdomas ORL tarpusavio informavimas apie skridimą, transliuojant į eterį atitinkamus pranešimus. Šie perdavimai (TIBA) atliekami tik esant būtinumui ir tik laikinai. Jei nėra potencialios rizikos susidurti, orlaivių eismo informacinius pranešimus patvirtinti nebūtina.

11.5.2. Jei ORL įrengtos dvi RS, viena iš jų turėtų būti oro eismo paslaugų tarnybos dažnyje, kita - TIBA dažnyje.

11.5.3. Klausytis TIBA dažnyje privalu pradėti 10 min. prieš įeinant į atitinkamą oro erdvę ir tęsti iki išeinant iš jos. ORL, startuojantis iš aerodromų, esančių šioje erdvėje, pradeda klausytis eterio, kai tik atsiranda galimybė, ir klausosi iki išeis iš jos.

11.5.4. Orlaivių eismo informacinius pranešimus (OEIP) privalu daryti:

- a) 10 min. prieš įeinant į oro erdvę arba, jei pilotas startuoja iš aerodromo, esančio atitinkamo informavimo oro erdvėje, tuoj po starto;
- b) 10 min. iki praskrenda privalomo pranešimo punktą;
- c) 10 min. iki kertant oro eismo tarnybos valdomą oro kelią arba išeinant iš jo;
- d) su 20 min. intervalais tarp atskirų informavimo punktų;
- e) prieš 2÷5 min., keičiant skrydžio lygį;
- f) SL keitimo metu ir,
- g) bet kuriuo kitu metu, piloto nuožiūra.

11.5.5. ORL artėjant tūpti į nekontroliuojamą (nevaldomą) aerodromą – 20 km (5 min.) prieš įskrendant į aerodromo eismo informavimo zoną (ATZ) pilotas atitinkamu dažniu klausosi ir siunčia TIBA pranešimus, skirtus kitiems ORL, skraidantiems ATZ. Pateikiame tokios informacijos pranešimų pavyzdžius:

<p>O: ISTR A VILGA LY-ABC, ESU 20 KILOMETRŲ Į ŠIAURĘ 3000 PĖDŲ. ĮEISIU KAIRIU POSŪKIU Į GRĮŽTINĘ TŪPIMUI ISTROJE JUOSTA (KTT) 12</p> <p>O: ISTR A, LY-ABC, VIRŠ AERODROMO 2500 PĖDŲ. ĮEISIU KAIRIU POSŪKIU Į GRĮŽTINĘ, JUOSTA (KTT)12, KETINU TŪPTI.</p> <p>O: ISTR A, VILGA LY-ABC, ĮEINU KAIRIU POSŪKIU Į GRĮŽTINĘ, JUOSTA (KTT) 12, KETINU TŪPTI</p> <p>O: ISTR A, VILGA LY-ABC, JUOSTA (KTT) 12 KAIRIOJO 3-me, TŪPSIU ISTROJE.</p> <p>O: ISTR A, LY-ABC, KETVIRTAME, JUOSTA 12, KETINU TŪPTI</p> <p>O: ISTR A, LY-ABC, JUOSTĄ (KTT) 12 ATLAISVINAU (LAISVA)</p>	<p>A: ISTR A TRAFFIC (VILGA) LY-ABC IS TWO ZERO KILOMETERS, NORTH AT 3000 FEET WILL ENTER LEFT DOWNWIND FOR FULL STOP RUNWAY 12 ISTR A</p> <p>A: ISTR A TRAFFIC LY-ABC OVER THE FIELD AT 2500 FEET. WILL ENTER LEFT DOWNWIND FOR RUNWAY 12 FULL STOP ISTR A</p> <p>A: ISTR A TRAFFIC LY-ABC ENTERING LEFT DOWNWIND FOR RUNWAY 12 FULL STOP ISTR A</p> <p>A: ISTR A TRAFFIC LY-ABC TURNING LEFT BASE FOR RUNWAY 12 FULL STOP ISTR A.</p> <p>A: ISTR A LY-ABC TURN FINAL RUNWAY 12 FOR LANDING</p> <p>A: ISTR A LY-ABC RUNWAY 12 VACATED</p>
---	--

Pilotas, užbaigęs skrydį nekontroliuojamame aerodrome, turi pranešti oro eismo tarnybai tūpimo vietą ir laiką. Tai daroma radijo arba antžeminio ryšio pagalba.

<p>O: ALEKSOTO RADIJAS LY-ABC, VARĖNOJ NUTŪPĖM 53, RYŠIO PABAIGA</p> <p>Ž: LY-ABC ALEKSOTO RADIJAS, SUPRATAU, SKRIDIMAS PAGAL PLANĄ BAIGTAS 53. VISO LABO</p>	<p>A: ALEKSOTAS RADIO LY-ABC ON GROUND AT VARĖNA 53 OUT</p> <p>G: LY-ABC ALEKSOTAS RADIO ROGER VARĖNA 53 CLOSING FLIGHT PLAN AT 53. GOOD BAY</p>
---	--

11.6. Pranešimai apie skrydžio eigą

Jei ORL perduoda pranešimą apie normalią skrydžių eigą, jis praneša savo šaukinį, po to seka žodžiai: “SKRYDĪS VYKSTA NORMALIAI” (“OPERATIONS NORMAL”).

11.7. Eterio klausymasis

11.7.1. ORL, skrendantys virš vandenių dideliais atstumais, bei rajonuose, kur privaloma turėti avarinį lokacijos siųstuvą ELT, privalo klausytis 121.5 MHz dažniu, išskyrus tą laikotarpį, kai ORL palaiko ryšį kitu dažniu arba ORL įrengimai, arba įgulos darbo technologija nenumato šio dažnio klausymosi.

11.7.2. ORL privalo nenutrūkstamai klausytis avariniame 121.5 MHz diapazone tuose rajonuose arba maršrutuose, kur yra ORL perėmimo tikimybė.

Pastabos:

1. Nestandartinėse situacijose gali būti vartojamos ir kitos frazės, tačiau jos privalo būti aiškios ir suprantamos SV ir orlaivio įgulai.

2. Pranešimuose (informacijose), kuriuose vartojami keli terminai “skrydžių lygiai” (SL), tvirtai įsitikinus, kad busi suprastas teisingai, galima nekartoti žodžių “skrydžio lygis” (SL), išskyrus pirmąjį SL pranešimą.

